

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

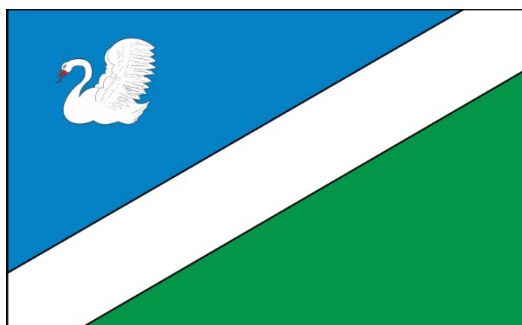
MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA WYSOKIE MAZOWIECKIE

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Opracowanie:

Grupa CDE

Grupa CDE Sp. z o.o.

Biuro:

ul. Krakowska 11

43-190 Mikołów

Tel/fax: 32 326 78 16

e-mail: biuro@ekocde.pl

Zespół autorów:

Michał Mroskowiak

Tomasz Pilch

Anna Piotrowska

Wojciech Płachetka

Aleksandra Szlachta

Kierownik projektu:

Agnieszka Kopańska

Spis treści

1.WSTĘP.....	4
1.1.Słownik pojęć.....	5
2.PODSTAWA OPRACOWANIA.....	8
3. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA I SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA MIASTA.....	9
3.1.Położenie.....	9

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

3.2.Historia miasta.....	11
3.3.Demografia.....	12
3.4.Bezrobocie.....	13
3.5.Pomoc społeczna.....	14
3.6.Bezpieczeństwo.....	16
3.7.Edukacja.....	18
3.8.Uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym.....	19
3.9.Turystyka, rekreacja, środowisko kulturowe.....	21
3.10.Działalność gospodarcza i rolnicza.....	22
3.11.Infrastruktura.....	24
3.12.Gospodarka odpadami i wyroby azbestowe.....	26
3.13.Środowisko naturalne.....	27
3.14.Podsumowanie sytuacji miasta w analizie SWOT.....	28
4.SKRÓCONA DIAGNOZA ZJAWISK WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE MIASTA.....	30
4.1.Sfera społeczna.....	32
4.2.Sfera gospodarcza.....	34
4.3.Sfera środowiskowa.....	34
4.4.Sfera techniczna.....	35
4.5.Sfera funkcjonalno-przestrzenna.....	35
4.6.Podsumowanie diagnozy – wyznaczone obszary zdegradowane.....	36
4.7.Delimitacja obszaru rewitalizacji.....	38
Podstawy wyznaczenia podobszaru rewitalizacji – analiza zjawisk Podobszar A.....	38
Podstawy wyznaczenia podobszaru rewitalizacji – analiza zjawisk Podobszar B.....	46
Podstawy wyznaczenia podobszaru rewitalizacji – analiza zjawisk Podobszar C.....	54
5.POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI.....	66
5.1.Podobszar A – Osiedle „Targówek”.....	68
Charakterystyka ogólna podobszaru rewitalizacji.....	68
Pogłębiona diagnoza podobszaru rewitalizacji.....	71
5.2.Podobszar B – Osiedle „ADM”.....	74
Charakterystyka ogólna podobszaru rewitalizacji.....	74
Pogłębiona diagnoza podobszaru rewitalizacji.....	76
5.3.Podobszar C – Osiedle „1000-lecia i 30-lecia”.....	78
Charakterystyka ogólna podobszaru rewitalizacji.....	78
Pogłębiona diagnoza podobszaru rewitalizacji.....	80
6.SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH.....	82
6.1.Znaczenie obszaru rewitalizacji dla rozwoju miasta.....	82

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Potrzeby rewitalizacyjne na terenie obszaru rewitalizacji.....	85
6.2.Pożądaną przez społeczeństwo kierunki rewitalizacji.....	86
Ankietyzacja mieszkańców.....	87
7.WIZJA, CELE, DZIAŁANIA.....	90
7.1.Wizja.....	90
7.2.Cele.....	92
7.3.Działania.....	95
Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych działań rewitalizacyjnych.....	101
7.4.Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.....	105
8.MECHANIZMY INTEGROWANIA PODSTAWOWYCH DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH.....	107
8.1.Komplementarność przestrzenna.....	107
8.2.Komplementarność problemowa.....	109
8.3.Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	118
8.4.Komplementarność międzyokresowa.....	118
8.5.Komplementarność źródeł finansowania.....	121
9.INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE.....	122
9.1.Instrumenty finansowania.....	122
9.2.Szacunkowe ramy finansowe.....	125
10.MECHANIZMY WŁĄCZANIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI.....	126
ETAP I.....	126
ETAP II.....	128
ETAP III.....	130
11.SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU.....	130
Koszty zarządzania Programem.....	134
12.SYSTEM MONITORINGU PROGRAMU.....	136
13.POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	142
14.OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W DOKUMENTACH MIASTA.....	151
15.OCENA ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU NA ŚRODOWISKO.....	151

1. WSTĘP

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie stanowi istotny instrument wspierający zarządzanie rozwojem miasta w zakresie wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez powiązane ze sobą działania społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Pozwala on na prowadzenie wieloletniego procesu rewitalizacji w

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

sposób skoordynowany, zintegrowany, zgodny z potrzebami i oczekiwaniami interesariuszy. Program dotyczy terytorialnie Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie (Miasta Wysokie Mazowieckie).

Program został opracowany zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz Wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. Dokument uwzględnia zasadę partnerstwa i partycypacji na każdym etapie jego wdrażania oraz zapewnienia komplementarności pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami. Kompleksowość i spójność zaproponowanych kierunków działań koresponduje ze zdiagnozowanymi potrzebami rewitalizacyjnymi, umożliwiając optymalne wykorzystanie potencjału endogenicznego miasta na rzecz podniesienia jakości życia i aktywności społecznej mieszkańców, poprawę ładu przestrzennego przestrzeni publicznych i stanu środowiska naturalnego oraz poprawę dostępności komunikacyjnej i wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej. Programowanie działań rewitalizacyjnych uwzględniło również konieczność zapewnienia kompleksowości interwencji infrastrukturalnej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) ze wsparciem realizowanym w ramach funduszy ukierunkowanych na rozwój kapitału społecznego (Europejski Fundusz Społeczny).

1.1. Słownik pojęć

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 definiują następujące zagadnienia:

Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych). Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a) uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- b) pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- c) ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d) właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- e) zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- f) koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- g) realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a) gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- b) środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- c) przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- d) technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Program rewitalizacji:

- a) inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (np. lokalne programy rewitalizacji, miejskie programy rewitalizacji),

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- b) gminny program rewitalizacji, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny – projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

2. PODSTAWA OPRACOWANIA

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji” (art. 2.1.).

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań, które związane są z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.

- Po pierwsze proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy. Powinien nie tylko rozwiązywać lub eliminować wybrane zagrożenia i problemy, ale także wykorzystywać potencjał rozwoju obszaru rewitalizowanego, całego miasta jak i otoczenia zewnętrznego. Program rewitalizacji powinien również zapewnić komplementarność w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania.
- Po drugie proces rewitalizacji powinien być prowadzony w sferze społecznej, przestrzennej oraz gospodarczej. Wybór kluczowych obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Analiza zagadnień społecznych, gospodarczych, technicznych, przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych pozwoli dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń oraz wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszary

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

zdegradowane i obszary rewitalizacji. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów.

- Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. Aktywność i udział mieszkańców oraz włączenie, organizacja i formowanie miejscowej sieci interesariuszy w danym obszarze są warunkami koniecznymi powodzenia długofalowego rozwoju obszarów kryzysowych oraz wyprowadzenia ich z tego stanu.

Projekt Programu został przygotowany i opracowany zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2017 r. poz. 1023), a także Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 roku. Tym samym zarówno jego struktura, jak i zawartość merytoryczna koresponduje wprost z zaleceniami dla tego typu opracowań.

Program stanowi spójny dokument strategiczny mający na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów miasta poprzez przedsięwzięcia kompleksowe (uwzględniające aspekt społeczny, gospodarczy, techniczny, przestrzenno-funkcjonalny i środowiskowy), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

3. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA I SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA MIASTA

3.1. Położenie

Wysokie Mazowieckie jest gminą miejską położoną w południowo-zachodniej części województwa podlaskiego w powiecie wysokomazowieckim, na Nizinie Północnopodlaskiej, nad rzeką Brok. Miasto Wysokie Mazowieckie znajduje się w odległości 50 km od Białegostoku, 120 km od Warszawy i 100 km od wschodniej granicy.

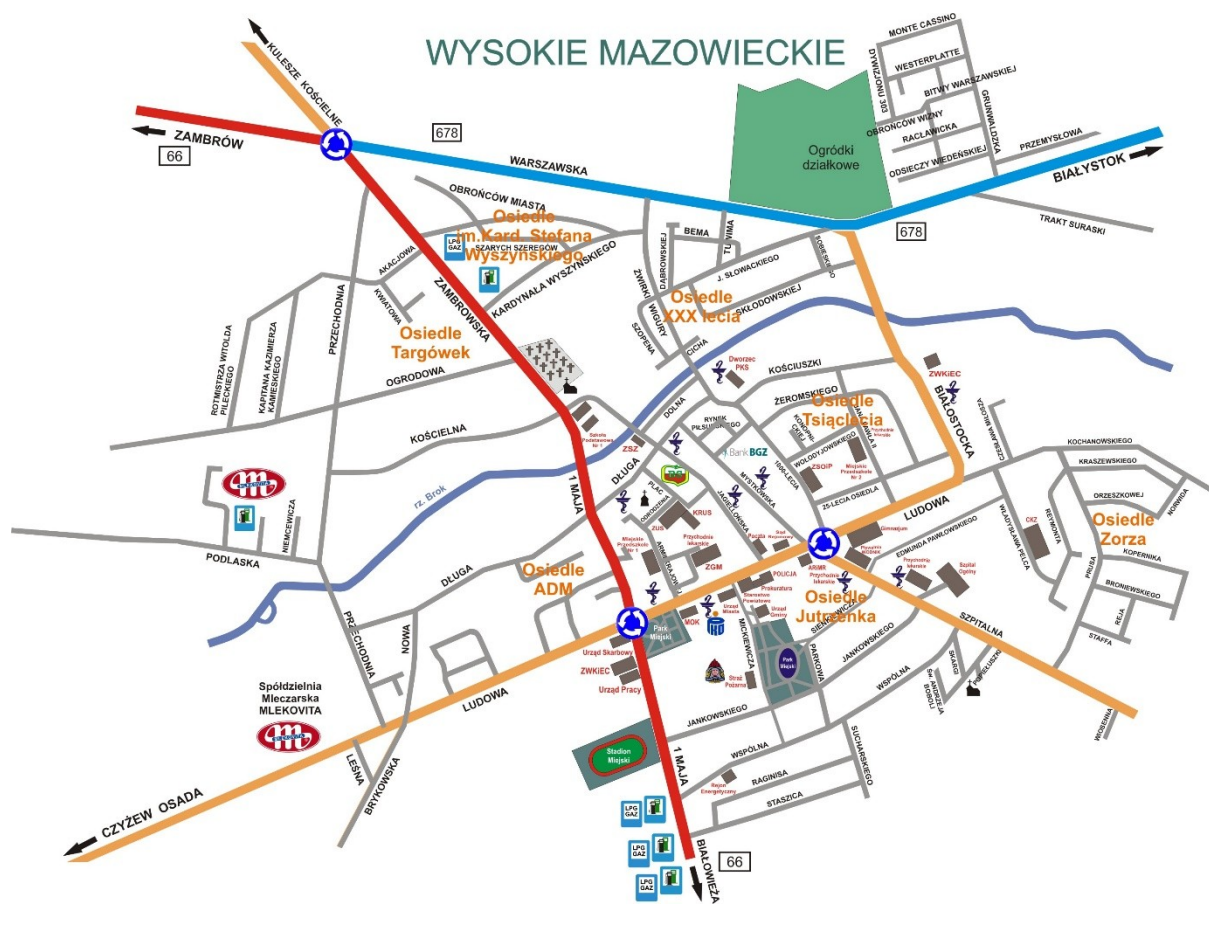
Powierzchnia miasta wynosi 1524 ha, z czego:

- 611 ha (40,20%) stanowią użytki rolne,
- 244 ha (16,5%) – lasy i zadrzewienia,
- 238 ha (15,66%) – tereny osiedlowe i komunikacyjne,
- 8 ha (0,5%) – wody,
- 5 ha (0,33%) – nieużytki.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Rysunek 1. Położenie Miasta Wysokie Mazowieckie na tle województwa podlaskiego i powiatu wysokomazowieckiego (źródło: www.kupsprzedaj.pl)

3.2. Historia miasta

Najstarszą wzmiankę dotyczącą miasta można znaleźć w "Dokumentach Konrada" z 1203 r., w których figuruje jako wieś Wysokie. Około 1239 r. miejscowość określono jako osiedle, należące do kasztelani święckiej. W dokumentach z końca XV wieku Wysokie pojawia się jako nazwa osady królewskiej, założonej przez Kazimierza Jagiellończyka, który nadał jej prawa miejskie w 1492 roku. W roku 1496 Aleksander Jagiellończyk określił granice miasta, a w roku 1503, już jako król Polski, aktem wystawionym w Wilnie nadał jej prawa magdeburskie, potwierdzając stare przywileje mieszkańców. Nadał także nowe, takie jak: korzystanie ze stawów królewskich, warzenie piwa i stanowienie sądownictwa miejskiego.

W drugiej połowie XVI wieku miasto przeszło w ręce Radziwiłłów, a następnie było własnością innych rodów. Częste zmiany właścicieli hamowały jego rozwój. W czasie potopu szwedzkiego Wysokie Mazowieckie zostało całkowicie zniszczone i spalone. Z poniesionych strat nie mogło podźwignąć się do końca XVIII wieku. Ciągłe wojny, poczynając od potopu szwedzkiego, przez wojnę północną, konfederację barską, a na powstaniu kościuszkowskim skończywszy, nie sprzyjały odbudowie miejscowości. Rozwój miasta powstrzymywały także przynależności do różnych zaborów. Za czynny udział mieszkańców w powstaniu styczniowym miasto zdegradowano do miana osady wiejskiej.

W 1866 r. Wysokie Mazowieckie stało się siedzibą powiatu, pozostając jednak osadą aż do wybuchu I wojny światowej. Rangę miasta przywróciły dopiero władze niemieckie w roku 1915. Rolniczy charakter miasta powodował spowolnienie rozwoju w okresie międzywojennym. Miasto ożywiało się tylko w poniedziałki i czwartki, kiedy na targ przybywali okoliczni rolnicy przywożący płody rolne.

W czasie II wojny światowej Niemcy niemal całkowicie spalili miasto, ponadto wymordowali ludność pochodzenia żydowskiego. Równie tragiczny los spotkał wyróżniającą się część inteligencji polskiej. Mimo prześladowań i terroru, ludność prowadziła walkę z okupantem. Miasto było ośrodkiem ruchu oporu i siedzibą komendy Armii Krajowej.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Po wojnie nastąpił rozwój budownictwa mieszkaniowego. Miasto stało się ośrodkiem powiatowym, powstały zakłady i instytucje związane głównie z rolnictwem. Zorganizowano także szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, placówki służby zdrowia.

3.3. Demografia

Na koniec 2015 roku miasto zamieszkiwało 9590 osób (5020 kobiet i 4570 mężczyzn), a gęstość zaludnienia wynosiła 629 osoby na km² (na podstawie danych Urzędu Miasta). Wysokie Mazowieckie ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 24. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,5 na 1000 mieszkańców miasta.

W latach 2012-2015 liczba dzieci i młodzieży ulegała wahaniom, natomiast systematycznie z roku na rok zmniejszała się liczba osób w wieku produkcyjnym. Z kolei liczba osób starszych sukcesywnie rosła. 72,1% mieszkańców Wysokiego Mazowieckiego jest w wieku produkcyjnym, 19,2% w wieku przedprodukcyjnym, a 8,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 1. Ludność wg grup wiekowych w mieście w latach 2013-2015 (źródło: Urząd Miasta Wysokie Mazowieckie)

Rok	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny	SUMA
2013	1885	6692	956	9533
2014	1894	6662	945	9501
2015	1844	6921	825	9590

Dane statystyczne odnoszące się do procesów demograficznych zachodzących w mieście każą zwrócić baczną uwagę na uwidocznione kwestie. Dotyczą one zarówno malejącego udziału w populacji miasta osób z produkcyjnej grupy wiekowej oraz systematycznego wzrostu liczby osób starszych. Należy mieć na względzie, że coraz większej grupie ludzi starszych trzeba będzie udzielać pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwiać im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

Średni wiek mieszkańców wynosi 39,4 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,85 i jest nieznacznie mniejszy od średniej dla

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

województwa oraz mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Obciążenie demograficzne w mieście jest niższe od województwa i powiatu.

Tabela 2. Obciążenie demograficzne w porównaniu lokalnym - stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Jednostka administracyjna	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
Województwo podlaskie	58,4
Powiat wysokomazowiecki	62,6
Miasto Wysokie Mazowieckie	57,0

W 2015 roku zarejestrowano 77 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 145 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla miasta -68.

3.4. Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Bezrobocie jest przyczyną degradacji ekonomicznej osób nim dotkniętych oraz ich rodzin. Gwałtowny spadek dochodów spowodowany utratą pracy doprowadza do wymuszonego ograniczania lub rezygnacji z zaspokajania niektórych potrzeb, a także zmusza do korzystania z finansowej i rzeczowej pomocy z zewnątrz, co często doprowadza do narastania spirali zadłużenia. Najdotkliwiej skutki bezrobocia w płaszczyźnie ekonomicznej odczuwają rodziny wielodzietne oraz niepełne. Utrata jedyne go żywiciela rodziny oznacza natychmiastowe pogorszenie warunków życia. Skutki bezrobocia rodziców nie tylko zmieniają sytuację dzieci, ale często mogą negatywnie wpłynąć na ich przyszłe losy w związku z ograniczonymi możliwościami realizacji planów edukacyjnych. Grupą szczególnie zagrożoną skutkami bezrobocia jest młodzież, a w szczególności absolwenci. Bezrobocie zniekształca proces aktywizacji zawodowej młodych ludzi. Bezrobocie ma w tej grupie osób skutki nie tylko ekonomiczne, ale może mieć również skutki w postaci zakłóceń w sferze psychospołecznej. Bezczynność i nieuregulowany tryb życia wyzwala w młodzieży zachowania dewiacyjne i patologiczne, które prowadzą do narastania

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

kolejnych problemów społecznych, takich jak alkoholizm, przemoc w rodzinie, czy wzrost przestępczości.

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wysokiem Mazowieckiem wskazują, że liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie miasta spada. Według danych na terenie miasta w 2015 r. zarejestrowanych było 380 bezrobotnych (o 100 mniej w porównaniu do roku 2013). Najwięcej bezrobotnych znajdowało się w grupie wiekowej 25-34 lat, co oznacza m.in., że najtrudniej znaleźć pracę w mieście przychodzi osobom młodym, po studiach.

Tabela 3. Struktura wiekowa osób bezrobotnych na terenie miasta w roku 2015 (źródło: PUP)

Grupa wiekowa	Liczba bezrobotnych
18-24	49
25-34	111
35-44	87
45-54	58
55-59	49
60-64	26

Stopa bezrobocia dla miasta wynosi 8,4% i jest niższa niż dla województwa, lecz wyższa w porównaniu z powiatem.

Tabela 4. Stopa bezrobocia w porównaniu lokalnym - stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Jednostka administracyjna	Stopa bezrobocia [%]
Województwo podlaskie	11,8
Powiat wysokomazowiecki	7,7
Miasto Wysokie Mazowieckie	8,4

3.5. Pomoc społeczna

System pomocy społecznej jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa, ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych. Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem. Do jego obowiązków należy:

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie usług opiekuńczych);
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Jak wynika z danych MOPS, w 2015 r. w mieście z pomocy społecznej korzystało 119 rodzin (282 osoby). Najczęściej występującą przyczyną, dla której mieszkańcy Miasta Wysokie Mazowieckie wnioskuje o wsparcie z systemu pomocy społecznej jest bezrobocie oraz ubóstwo. Pomoc przejawia się najczęściej w postaci zasiłków okresowych lub jednorazowych (np. na zakup żywności z Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”).

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na powody na terenie miasta w 2015 r. (źródło: MOPS)

Powód przyznania pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających z pomocy
Bezrobocie	82
Długotrwała lub ciężka choroba	27
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	21
Alkoholizm	29
Ubóstwo	57
Niepełnosprawność	42

Tabela 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na formy na terenie miasta w 2015 r. (źródło: MOPS)

Forma przyznania pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających z pomocy
Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłków	145
Jednorazowy dodatek z tyt. urodzenia dziecka	27
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	82

Jak wynika z badań, które zostały przeprowadzone i opracowane, w ramach realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii na rok 2013, wśród ogółu badanych około 50% przyznaje, że przeszło inicjację w zażywaniu środków odurzających. Wraz z

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

wiekem rośnie ich liczba: 13 – latkowie – 10%, 15 – latkowie – 50%, 17 – latkowie – 83%. Zażywanie narkotyków, oprócz dopalaczy i marihuany wzrosło od roku 2011. Najwyższe spożycie dotyczy kokainy – 9%, następne są: marihuana, alkohol z tabletkami, alkohol z marihuaną i „kompot” – 6%. Kolejne to amfetamina i ecstasy – 5%. Najniższy odsetek stwierdzono przy narkotykach wstrzykiwanych i dopalaczach – 3%.

Ważnym wyznacznikiem koncentracji ubóstwa w przestrzeni miasta jest lokalizacja mieszkań, które są wynajmowane przez miasto osobom o niskim dochodach. Na zasób mieszkaniowy składają się m.in. lokale komunalne (w tym socjalne), przy czym te drugie odznaczają się najniższym standardem w zasobie. W mieście nie ma osób bezdomnych, mieszkańcy w trudnej sytuacji materialnej korzystają z mieszkań socjalnych. Miasto Wysokie Mazowieckie posiada w swoich zasobach 55 lokali socjalnych, które są zamieszkiwane przez 136 najemców. Najwięcej lokali, bo aż 49, znajduje się na ul. Przechodniej i ul. Kościelnej.

3.6. Bezpieczeństwo

Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Główny wpływ na poziom bezpieczeństwa na danym terenie ma zjawisko przestępczości. Za źródła przestępczości wymienia się nędzę, niesprawiedliwość i konflikty społeczne, nierówny podział bogactw, niski stan zdrowotny społeczeństw, dominację jednej grupy społecznej nad innymi – opierającą się jedynie na bogactwie lub posiadaniu siły czy władzy, frustracje wywołaną niespełnieniem podstawowych potrzeb związanych z egzystencją ludzką, masowy wyzysk, nierówne możliwości życiowe i nieszczęścia powodowane przez człowieka, rygorystyczność kodeksów i przepisów prawnych pozostającymi w niezgodzie z poglądami społeczeństwa, przestarzałe lub nieprzychylnie ludziom ustawodawstwa stosowane w sposób sztywny wobec wielu warstw społecznych.

Dane na temat bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie miasta uzyskano z Komendy Powiatowej Policji w Wysokiem Mazowieckiem. W 2015 roku podstawowe zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego wiązały się głównie z:

- Popełnianiem przestępstw i wykroczeń drogowych, w tym powodowanych przez nietrzeźwych kierujących;

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- Nadal utrzymującym się zagrożeniem porządku publicznego, zwłaszcza w odniesieniu do wybryków chuligańskich popełnianych głównie przez osoby młode będące pod wpływem alkoholu;
- Występującymi drobnymi kradzieżami i włamaniami.

Rozpatrując przekazane dane oraz powołując się na Strategię Rozwoju Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie, można przedstawić następującą klasyfikację bezpieczeństwa na terenie miasta.

Tabela 7. Zdarzenia z punktu widzenia społecznego poczucia bezpieczeństwa na terenie miasta w 2015 r. (źródło: KPP)

Rodzaj	Liczba
Zdarzenia drogowe	136
Interwencje	1062
Wykroczenia	2645
Przestępstwa	236

Na początku 2016 roku Komenda Powiatowa Policji w Wysokiem Mazowieckiem prowadziła konsultacje społeczne, w trakcie których zostały zgłoszone następujące postulaty dotyczące podniesienia poziomu bezpieczeństwa na terenie miasta:

- zwiększenie częstotliwości kontroli parku miejskiego przy ul. Mickiewicza w Wysokiem Mazowieckiem;
- zwiększenie częstotliwości kontroli parkingów przy ul. Ludowej i Jagiellońskiej w Wysokiem Mazowieckiem;
- zwiększenie częstotliwości kontroli w rejonie Ogródków Działkowych „Pszczołka” w Wysokiem Mazowieckiem (w okresie letnim, w porze wieczorowo – nocnej);
- zwiększenie częstotliwości kontroli pomiaru prędkości pojazdów na ul. Szpitalnej i ul. Żwirki i Wigury w Wysokiem Mazowieckiem;
- zwiększenie częstotliwości kontroli w rejonie dworca PKS w Wysokiem Mazowieckiem;
- zwiększenie częstotliwości kontroli w rejonie Gimnazjum Miejskiego w Wysokiem Mazowieckiem (w czasie trwania zajęć szkolnych).

W związku z taką sytuacją samorząd zamierza podjąć działania mające na celu poprawę kwestii bezpieczeństwa, poprzez stworzenie warunków sprzyjających likwidacji lub zmniejszenia rozmiaru terenów najbardziej zagrożonych. Podejmowane działania będą spójne z działaniami rewitalizacyjnymi podejmowanymi przez miasto.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

3.7. Edukacja

Na terenie miasta funkcjonują następujące publiczne placówki oświatowe:

- Przedszkole Miejskie Nr 1, ul. Armii Krajowej 3;
- Przedszkole Miejskie Nr 2, ul. Wołodyjowskiego 2;
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki, ul. Kościelna 1;
- Miejski Zespół Szkół, ul. Ludowa 5:
 - Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika (od 1 września 2017 r. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Mikołaja Kopernika),
 - Samorządowa Szkoła Muzyczna I stopnia.

W samym roku 2015 do powyższych placówek uczęszczało łącznie 1641 uczniów.

Tabela 8. Charakterystyka placówek oświatowych funkcjonujących na terenie miasta w 2015 r. (źródło: Urząd Miasta)

Rodzaj placówki oświatowej	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
Przedszkole Miejskie nr 1	154	6
Przedszkole Miejskiej nr 2	264	9
Szkoła Podstawowa nr 1	835	34
Gimnazjum	388	16

Na terenie miasta funkcjonuje dodatkowo 6 szkół ponadgimnazjalnych (w 3 budynkach - zespołach szkół), do których w 2015 r. uczęszczało 1292 uczniów.

Tabela 9. Charakterystyka szkół ponadgimnazjalnych funkcjonujących na terenie miasta w 2015 r. (źródło: www.polskawliczbach.pl)

Rodzaj szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
Technikum	480	21
Liceum Ogólnokształcące im. Króla Kazimierza Jagiellończyka	433	15
Technikum im. Armii Krajowej	204	8
Zasadnicza Szkoła Zawodowa im. Armii Krajowej	129	5
Liceum Ogólnokształcące dla	31	1

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Doroślých nr 2		
Technikum Uzupełniające dla Doroślých nr 2	15	1

2 328 mieszkańców Wysokiego Mazowieckiego jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 120 kobiet oraz 1 208 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 11,2% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,7% wykształcenie policealne, 8,8% średnie ogólnokształcące, a 17,6% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 20,8% mieszkańców Wysokiego Mazowieckiego, gimnazjalnym 6,5%, natomiast 28,0% podstawowym ukończonym. 4,5% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa podlaskiego mieszkańcy Wysokiego Mazowieckiego mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Wysokim Mazowieckim największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (28,7%) oraz średnie zawodowe (16,8%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie podstawowe ukończone (27,2%) oraz zasadnicze zawodowe (27,1%).

3.8. Uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym

Aktywność społeczności lokalnej może mieć istotny wpływ na zmiany jakie zachodzą w ich otoczeniu. Jedną z podstawowych form uczestnictwa obywateli w życiu publicznym jest głosowanie w wyborach (dostępne dla każdego uprawnionego). Analiza rozkładu przestrzennego frekwencji w wyborach parlamentarnych, które miały miejsce w Polsce, w październiku 2015 roku pozwoliła wskazać okręgi wyborcze w mieście z najmniejszą aktywnością mieszkańców w tym zakresie. Analizy dokonano w oparciu o dane Państwowej Komisji Wyborczej. Na terenie miasta Wysokie Mazowieckie w 6 OKW uprawnionych do głosowania było 7510 osób, a frekwencja wyborcza wyniosła 53,09% i jest wyższa niż frekwencja dla województwa podlaskiego (47,10%) i powiatu wysokomazowieckiego (49,85%).

Tabela 10. Uczestnictwo mieszkańców w wyborach parlamentarnych w 2015 r. (źródło: PKW)

Nr OK W	Siedziba OKW	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja
------------------------	---------------------	--------------------------------	---------------------------------	-------------------

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

1	Gimnazjum, ul. Ludowa 5	1830	1085	59.29%
2	Szkoła Podstawowa Nr 1, ul. Kościelna 1	1496	774	51.74%
3	Miejski Ośrodek Kultury, ul. Ludowa 19	1687	862	51.10%
4	Przedszkole Miejskie Nr 1, ul. Armii Krajowej 3	1359	676	49.74%
5	Przedszkole Miejskie Nr 2, ul. Wołodyjowskiego 2	1066	560	52.53%
6	Szpital Ogólny, ul. Szpitalna 5	72	30	41.67%

W ramach miejskiej działalności kulturalno-oświatowej funkcjonuje Miejski Ośrodek Kultury, w skład którego wchodzi Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna z Czytelnią i Kawiarenką Internetową Ikonka, Kawiarnia oraz Kino. Ponadto w budynku MOK swoje siedziby mają: Towarzystwo Przyjaciół Miasta Wysokie Mazowieckie, Izba Ziemi Wysokomazowieckiej, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Bliżej Ciebie”, Klub Tenisa Stołowego, Polski Związek Niewidomych o/Wysokie Mazowieckie, Regionalny Związek Stowarzyszeń i Klubów Abstynenckich Województwa Podlaskiego, Stowarzyszenie Klub Rodzin Abstynenckich „Łabędź”, 4 Wysokomazowiecka Drużyna Harcerzy „Leśna Gwardia”.

W ramach MOK prowadzone są również różnego rodzaju zajęcia, m.in.:

- Nauka gry na instrumentach (pianino, keyboard, gitara, skrzypce),
- Studio teatralne dla młodzieży,
- Koło plastyczne dla dzieci,
- Klub Seniora „Pogodna Jesień”,
- Chór Klubu Seniora „Pogodna Jesień”,
- Dziewczęca grupa taneczna „Elitmass”,
- Koło tańca nowoczesnego „Okay Dance”,
- Grupa baletowa dla dzieci,
- Ludowy Zespół Regionalny „Mazowia”,
- Działalność zespołów muzycznych tj.: Party Clap, Rock przestępny i Młodzieżowy Zespół Muzyczny,
- W ramach programu Funnmedia - „Funpakiet dla bibliotek” - kursy języka angielskiego, francuskiego, niemieckiego dla osób dorosłych i dzieci,
- Zajęcia wakacyjne z Miejskim Ośrodkiem Kultury i Miejską Biblioteką Publiczną,

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- Świąteczne warsztaty dekapage dla rodzin,
- Lekcje biblioteczne dla dzieci z Przedszkoli Miejskich,
- Projekt Fundacji Orange „Akcja: e-motywacja” - spotkania on-line dla seniorów.

W Miejskim Ośrodku Kultury w Wysokiem Mazowieckiem działa wiele formalnych i nieformalnych grup tj.: Uniwersytet Trzeciego Wieku, Klub Seniora „Pogodna Jesień”, Chór Klubu Seniora „Pogodna Jesień”, Studio Teatralne, Ludowy Zespół Regionalny, „Mazowia”, Grupa Baletowa, Koło tańca nowoczesnego „Okay Dance”, Młodzieżowy Zespół Muzyczny, Zespół młodzieżowy, „Rock przestępny”, Zespół muzyczny „Party Clap”.

Analizę poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym dokonano na podstawie dostępnych danych statystycznych publikowanych w Banku Danych Lokalnych, GUS odnośnie korzystania mieszkańców z zasobów bibliotek. W mieście liczba czytelników bibliotek publicznych w przeliczeniu na mieszkańców, jest wyższa od powiatu i województwa. W samym mieście stosunek ten jest dużo wyższy, natomiast na obszarach wiejskich, jest o wiele niższy od powiatu i województwa. Sytuacja jest natomiast odwrotna, jeśli chodzi o wypożyczenia księgozbiorów.

Tabela 11. Czytelnicy bibliotek w porównaniu lokalnym - stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Jednostka administracyjna	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
Województwo podlaskie	122	20
Powiat wysokomazowiecki	75	16
Miasto Wysokie Mazowieckie	137	12

3.9. Turystyka, rekreacja, środowisko kulturowe

Miasto Wysokie Mazowieckie należy do grupy miejscowości o bardzo skromnych walorach turystycznych i to zarówno przyrodniczych i kulturowych. Wynika to z jego położenia w obrębie obszaru gleb najwyższych jakości i niewielkiej lesistości, jak również bardzo skromnej sieci hydrograficznej, sprowadzającej się do niewielkich cieków.

Miasto dysponuje natomiast terenami umożliwiającymi uprawianie różnych form rekreacji. Należą do nich przede wszystkim obszary leśne położone w północnej części miasta, które charakteryzują się dużą odpornością na penetrację i w

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

zdecydowanej większości łatwą dostępnością. Również rzeka Brok z przyległymi bezpośrednio do niej terenami, szczególnie w wschodniej części miasta, to potencjalne tereny do zorganizowania różnych form rekreacji dla mieszkańców miasta. Ze względu na brak naturalnych zbiorników wodnych z przeznaczeniem na kąpieliska na terenie miasta wybudowana została kryta pływalnia. Wybudowano również w porozumieniu ze Starostwem Powiatowym kompleksy „Moje boisko – Orlik” przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Policealnych i Zespole Szkół Zawodowych. Przeprowadzono również kompleksową modernizację stadionu miejskiego, który wykorzystywany jest przez Klub Sportowy „Ruch”. Na terenie miasta znajdują się również otwarte siłownie, place zabaw, ścieżki rowerowe. W przyszłości, o ile uwarunkowania prawne na to pozwolą, planuje się zagospodarowanie terenów wzdłuż rzeki.

Zgodnie z wykazem zabytków nieruchomych województwa podlaskiego, na terenie miasta Wysokie Mazowieckie znajdują się następujące obiekty wpisane do rejestru:

- zespół kościoła par. p.w. św. Jana Chrzciciela, 2 poł. XIX, nr rej.: A-236 z 18.11.1986:
 - kościół
 - kostnica
 - ogrodzenie z bramą i 3 kapliczkami
 - plebania, ul. Kościelna;
- cerkiew unicka, ob. kościół rzym.-kat. fil. p.w. Najśw. Marii Panny, 1798, 1896, nr rej.: A-226 z 05.09.1986;
- cmentarz rzym.-kat. (część), nr rej.: 367 z 20.04.1988;
- cmentarz żydowski, nr rej.: 371 z 20.04.1988.

3.10. Działalność gospodarcza i rolnicza

Aktywność gospodarcza mieszkańców bezpośrednio wpływa na rozwój miasta. W mieście Wysokie Mazowieckie w roku 2015 funkcjonowało 1077 podmiotów gospodarczych (w sektorze prywatnym – 1022, w sektorze publicznym – 51). W strukturze branżowej zarejestrowanych w mieście firm, blisko 44,5% wszystkich podmiotów gospodarczych stanowią łącznie podmioty z sekcji F i G.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 12. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w 2015 r. w mieście (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Sekcja PKD	Liczba podmiotów gospodarczych
A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10
B – Górnictwo i wydobywanie	0
C – Przetwórstwo przemysłowe	78
D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1
F – Budownictwo	155
G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	324
H – Transport i gospodarka magazynowa	68
I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	22
J – Informacja i komunikacja	31
K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	30
L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	12
M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	85
N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	26
O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	13
P – Edukacja	41
Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	71
R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	23
S – Pozostała działalność usługowa i T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	84
U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	0

W związku z występowaniem na terenie Miasta Wysokie Mazowieckie użytków rolnych wysokiej klasy bonitacyjnej, dobrze rozwinęło się rolnictwo. Wśród typu gospodarstw rolnych przeważają gospodarstwa pracownicze i pracowniczorołnicze. Gospodarstwa typowo rolnicze stanowią 15% ogólnej liczby gospodarstw, znaczna ich ilość prowadzi produkcję na rynek. Wysoki poziom rolnictwa w rejonie wpłynął na rozwój przemysłu rolno-spożywczego. Jednak przetwórstwo rolno-spożywcze na terenie miasta w zakresie ilości branż jest słabo rozwinięte. Największym zakładem w mieście jest Spółdzielnia Mleczarska

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

„Mlekovita”, która zajmuje się przetwórstwem mleka z regionu. Zakład ten po dostosowaniu do reguł rynkowych, stał się w swej branży wiodącą jednostką w skali kraju. Zakład zatrudnia ponad 1000 osób. Jest to jedno z najnowocześniejszych i największych przedsiębiorstw tej branży w Polsce. Znaczna część produkcji „Mlekovity” jest eksportowana na rynki Unii Europejskiej oraz rynki wschodnie. Na terenie miasta rynek przedsiębiorców jest bardzo zróżnicowany. Ważną funkcję pełnią zakłady działające w zakresie gospodarki komunalnej:

- Zakład Wodociągów Kanalizacji i Energetyki Ciepłej sp. z o.o.,
- Oczyszczalnia Ścieków,
- Kotłownia miejska.

Do największych zakładów przemysłowych i usługowych zlokalizowanych na terenie miasta poza spółdzielnią mleczarską „Mlekovita” należą:

- Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe WODMEL;
- Zakład Produkcji Narzędzi Gospodarczych – firma Romanowski;
- Baza Transportowa Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekovita”;
- Przedsiębiorstwo Robót Drogowo – Mostowych „TRAKT”;
- Hurtownia sprzętu rolniczego i maszyn rolniczych EDMASZ;
- ZPUH MICHAŁ;
- P.H.U GAMA Szepietowscy Sp. j.;
- Zakład napraw samochodów i handel samochodami.

3.11. Infrastruktura

Dane przedstawiające parametry infrastruktury technicznej przedstawione zostały poniżej w tabeli zbiorczej.

Tabela 13. Charakterystyka infrastruktury technicznej na terenie miasta – stan na 2015 r.

(źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Sieć wodociągowa	
Ludność korzystająca z sieci	9 250
Długość czynnej sieci wodociągowej	29,1
Korzystający z instalacji (%)	98,0
Sieć kanalizacyjna	
Ludność korzystająca z sieci	9 074
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	28,4
Korzystający z instalacji (%)	96,1
Sieć gazowa	
Ludność korzystająca z sieci gazowej	2 435
Długość czynnej sieci gazowej (km)	31,1
Korzystający z instalacji (%)	25,8

Miasto posiada wybudowaną w 2015 r. oczyszczalnię o przepustowość $Q_{d\dot{s}r} = 1\,344\text{ m}^3/\text{d}$ z oczyszczaniem mechanicznym i biologicznym ścieków w układzie

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

SBR, przeróbką i unieszkodliwianiem powstających osadów oraz wybudowanie tłoczni ścieków z kolektora głównego do oczyszczalni. Również w 2015r. został zmodernizowany główny kolektor sanitarny w mieście o długości 2,8 km. Na obszarze miasta głównymi źródłami powstawania ścieków są zakłady produkcyjne oraz zabudowa mieszkaniowa.

Dostawcą ciepła na terenie miasta jest ZWKiEC Sp. z o.o. Dostarcza on ciepło odbiorcom z dwóch własnych źródeł ciepła tj. z kotłowni osiedlowej „Pułaskiego” przy ul. Długiej 15 o mocy zainstalowanej 4,50 MWt opalanej gazem ziemnym GZ – 50, siecią ciepłą niskoparametrową tylko na CO w sezonie grzewczym oraz z Ciepłowni Miejskiej przy ul. Długiej 53 o mocy zainstalowanej 5,90 MWt opalanej gazem ziemnym GZ – 50, siecią ciepłą wysokoparametrową na CO i C.W.U. przez cały rok.

Miasto zasilane jest w energię elektryczną z istniejącej stacji transferowej 110/15kV /GPZ/ w Wysokiem Mazowieckiem. Stacja zasilona jest liniami napowietrznymi 110kV krajowego systemu sieci WN. Stacja jest w zadawalającym stanie technicznym. Ze względu na lokalizację GPZ w mieście i stosunkowo bliskie jego sąsiedztwo zaopatrzenie w energię elektryczną jest zadawalające w stosunku do aktualnych potrzeb. Na terenie miasta znajduje się 46 stacji transformatorowych 15/0,4kV. Są to stacje słupowe, wieżowe i parterowe. Odbiorcy energii elektrycznej są obsługiwani przez posterunek energetyczny w Wysokiem Mazowieckiem.

Rozpatrując infrastrukturę drogową miasta Wysokie Mazowieckie, należy niewątpliwie podkreślić główny atut: położenie miasta przy ważnych szlakach komunikacyjnych. Miasto znajduje się po południowej stronie drogi krajowej nr 18 Warszawa – Białystok. Jednocześnie miasto leży niedaleko linii kolejowej Warszawa – Białystok co jest ważnym uwarunkowaniem komunikacyjnym w obszarze słabo rozwiniętej sieci PKP. Odległość od linii kolejowej oraz stacji pasażerskiej i towarowej w Szepietowie wynosi ok. 7 km co pozwala na uwzględnienie miasta Wysokie Mazowieckie w transporcie osobowym na trasie Warszawa – Białystok oraz w transporcie towarowym, masowym itp.

Obsługę komunikacyjną miasta zapewniają drogi nadrzędne w stosunku do obszaru miasta tj. odcinek drogi krajowej nr 66 o długości w granicach miasta ok. 3,3 km oraz odcinek wylotowy drogi wojewódzkiej Wys. Maz – Białystok nr 678 o długości w granicach miasta ok. 2,6 km. Droga wojewódzka i wlot drogi krajowej od strony Zambrowa są tylko jednostronnie zabudowane i mogą dogodnie

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

prować ruchy tranzytowe względem miasta. Przebieg drogi krajowej w kierunku południowym ulicami Zambrowską i 1 Maja jest obudowany dwustronnie i ze względu na obecny stan drogi stwarzać zaczyna zagrożenie. W celu ułatwienia ruchu i odciążenia obsługi bezpośredniej z ulicy 1 Maja zmodernizowana została ulica Przechodnia tworząc dojazd do „Mlekowity”. Na terenie miasta istnieją trzy skrzyżowania ruchu okrężnego pozwalając na rozładowanie ruchu na skrzyżowaniu ul. Zambrowskiej i Warszawskiej (droga krajowa i wojewódzka), ul. 1 Maja i ul. Ludowej (droga krajowa i powiatowa) oraz ul. Ludowej, Szpitalnej i ul. 1000-lecia (drogi powiatowe i gminna). Obecnie trwają prace projektowe dotyczące kompleksowej przebudowy drogi krajowej nr 66 w obrębie miasta Wysokie Mazowieckie oraz przebudowy drogi wojewódzkiej 678 na odcinku Roszki Wodźki – Wysokie Mazowieckie. Powstaną nowe rozwiązania komunikacyjne, podnoszące przepustowość, bezpieczeństwo i dające nowe możliwości rozwojowe dla miasta.

3.12. Gospodarka odpadami i wyroby azbestowe

Na terenie Miasta, przy ul. Białostockiej 26 działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Punkt ten jest prowadzony przez Zakład Wodociągów Kanalizacji i Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. z siedzibą w Wysokim Mazowieckiem przy ul. 1 Maja 6. W punkcie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych zbierany jest również pochodzący z gospodarstw domowych zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Powołując się na Plan Gospodarki Odpadami dla miasta Wysokie Mazowieckie, ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w mieście jest na poziomie ok. 2800 Mg/rok.

Na terenie miasta Wysokie Mazowieckie w 2015 roku 56% budynków segregowało odpady komunalne.

Nagromadzenie azbestu odzwierciedla się na obszarach tzw. starego budownictwa. Materiał ten używany był masowo w budownictwie w latach 60 i 70. Płyty azbestowo-cementowe na terenie miasta Wysokie Mazowieckie stanowią głównie, bo w blisko 80% eternit falisty pokrywający dachy budynków mieszkalnych, gospodarczych, pozostałe ok. 20% stanowi eternit płaski. Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych w stosunku do powierzchni miasta stanowi około 0,5%. Masa wyrobów zawierających azbest (płyty azbestowo-cementowe) w przeliczeniu na km² powierzchni miasta stanowi: 55,1 t/km².

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Na terenie miasta zinwentaryzowano 454 budynki z pokryciem azbestowym.

Zgodnie z ewidencją Bazy Azbestowej na terenie miasta Wysokie Mazowieckie pozostaje do unieszkodliwienia nadal 745 ton wyrobów azbestowych.

Tabela 14. Wyroby azbestowe [kg] na terenie miasta (źródło: Baza Azbestowa)

zinwentaryzowane			unieszkodliwione			pozostałe do unieszkodliwienia		
razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne
836 504	729 093	107 411	90 955	86 455	4 500	745 549	642 638	102 911

3.13. Środowisko naturalne

Obszar miasta wyniesiony jest około 130-154 m n.p.m. W rzeźbie tego obszaru dominują powierzchnie płaskie o charakterze równiny wysoczyznowej. Największą formą dolinową jest tu płaskodenna dolina rzeki Brok, rozcinająca z E na SW centralną część wysoczyzny (obszar zabudowy miejskiej).

Pod względem geologicznym obszar miasta położony jest w obrębie Depresji Białostockiej, wypełnionej osadami trzeciorzędowymi i czwartorzędowymi. Na obszarze miasta dominują gleby pszenne dobre (2-go kompleksu rolniczej przydatności) z niewielkim udziałem gleb pszenno-żytnich (4-go kompleksu). Są to gleby bielcowe lub brunatne wyługowane.

Wysoczyzna Wysokomazowiecka stanowi dział wodny Bugu i Narwi. W okolicach Wysokiego Mazowieckiego biorą swój początek niewielkie dopływy Narwi (Jabłonka, Ślina, Rokitnica) i Bugu (Brok Mały i Duży) tworząc lokalną sieć rzeczną. Obszar miasta Wysokie Mazowieckie położony jest w zlewni rzeki Brok (dopływ Bugu).

Lasy zajmują 244 ha co stanowi 16% całej powierzchni obszaru miasta. Lasy te należą do prywatnych właścicieli. W lasach dominują siedliska żyzne – las świeży i las mieszany, mniejsze powierzchnie zajmuje bór mieszany świeży oraz bór świeży. We wszystkich tych lasach dominuje sosna wymieszana z gatunkami liściastymi w większej lub mniejszej ilości zależnie od żyzności siedliska. Przeważają drzewostany w wieku powyżej 50 lat. Podszyt i runo są bardziej lub mniej żyzne, w zależności od siedliska. W dolinach i lokalnych zagłębieniach terenu występują olsy.

Na terenie miasta Wysokie mazowieckie nie występują pozyskiwane złoża kopalin i nie ma wyrobisk, które wymagałyby rekultywacji i zagospodarowania.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Stan jakości powietrza na terenie miasta Wysokie Mazowieckie zanalizowano na podstawie „Raportu o stanie środowiska województwa podlaskiego 2015”. Miasto należy do podlaskiej strefy ochrony powietrza, gdzie stwierdzono przekroczenia pyłu PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu.

3.14. Podsumowanie sytuacji miasta w analizie SWOT

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- STRENGTHS (mocne strony miasta, które należycie wykorzystane będą sprzyjać jego rozwojowi, a w chwili obecnej pozytywnie wyróżniające miasto w otoczeniu);
- WEAKNESSES (słabe strony miasta, których niewyeliminowanie bądź niezniwelowanie siły ich oddziaływania będzie hamować rozwój miasta);
- OPPORTUNITIES (szanse – uwarunkowania, które przy umiejętnym wykorzystaniu mogą wpływać pozytywnie na rozwój miasta);
- THREATS (zagrożenia – czynniki obecnie nie paraliżujące funkcjonowania miasta, ale mogące być zagrożeniem w przyszłości dla sprawności miasta).

Tabela 15. Analiza SWOT (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie diagnozy oraz konsultacji społecznych)

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
---------------------	---------------------

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

<ul style="list-style-type: none"> • Zakłady produkcyjne z krajową dystrybucją, • Stosunkowo niskie bezrobocie, • Funkcja miasta jako ośrodka o znaczeniu ponadlokalnym - siedziba powiatu, • Dobrze rozwinięta sieć wodociągowo-kanalizacyjna, • Duża dostępność terenów zielonych, • Diagnozowanie w mieście problemów społecznych (alkoholizm, narkomania), • Wykształcone i gotowe do aktywności młode pokolenie, • Szeroka dostępność urzędów i instytucji publicznych, • Dobrze rozwinięta baza edukacyjna, • Duża liczba terenów inwestycyjnych (np. przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe). 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo duża część mieszkańców korzystająca z pomocy społecznej, • Niska frekwencja wyborcza, • Niska aktywność społeczna w sferze kultury - słabe zaplecze kulturalno-rozrywkowe, • Mała liczba miejsc do rekreacji i spędzania czasu wolnego, • Brak atrakcji turystycznych, • Niedostateczna liczba miejsc parkingowych, • Niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych, • Mała mobilność zawodowa i przestrzenna społeczności lokalnej, • Znaczna masa występujących wyrobów azbestowych, • Brak zainteresowania inwestorów zewnętrznych, • Brak integracji społecznej, • Występujące akty wandalizmu, • Zaniedbane i niebezpieczne tereny (np. dworzec PKS), • Słabe skomunikowanie z większymi ośrodkami.
---	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
--------	------------

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

<ul style="list-style-type: none">• Dostępność funduszy zewnętrznych na działania rewitalizacyjne w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020,• Rozwój AKO oraz wprowadzanie nowych udogodnień dla przedsiębiorców,• Wzrost zaangażowania mieszkańców w rozwój lokalny,• Wzrost partycypacji szerokiego grona interesariuszy i współpraca między nimi na rzecz rozwoju miasta,• Plany modernizacji istniejącej infrastruktury, zagospodarowania terenów zielonych oraz realizacja nowych przedsięwzięć,• Wzrost zainteresowania mieszkańców aktywnym spędzaniem wolnego czasu,• Plan budowy obwodnicy – zwiększenie płynności ruchu w mieście.	<ul style="list-style-type: none">• Emigracja zarobkowa młodych i wykształconych mieszkańców miasta,• Uzależnienie bezpieczeństwa miejscowego rynku pracy głównie od jednego zakładu produkcyjnego,• Wysoka konkurencyjność pobliskich aglomeracji w zakresie ofert pracy i zamieszkania ludzi młodych,• Trudne warunki dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości w kraju – niekorzystna polityka podatkowa państwa i duże obciążenia dla podmiotów gospodarczych,• Wzrost zamożności części społeczeństwa – pojawiające się rozwarstwienie społeczne,• Starzenie się społeczeństwa,• Rosnące koszty inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej.
---	--

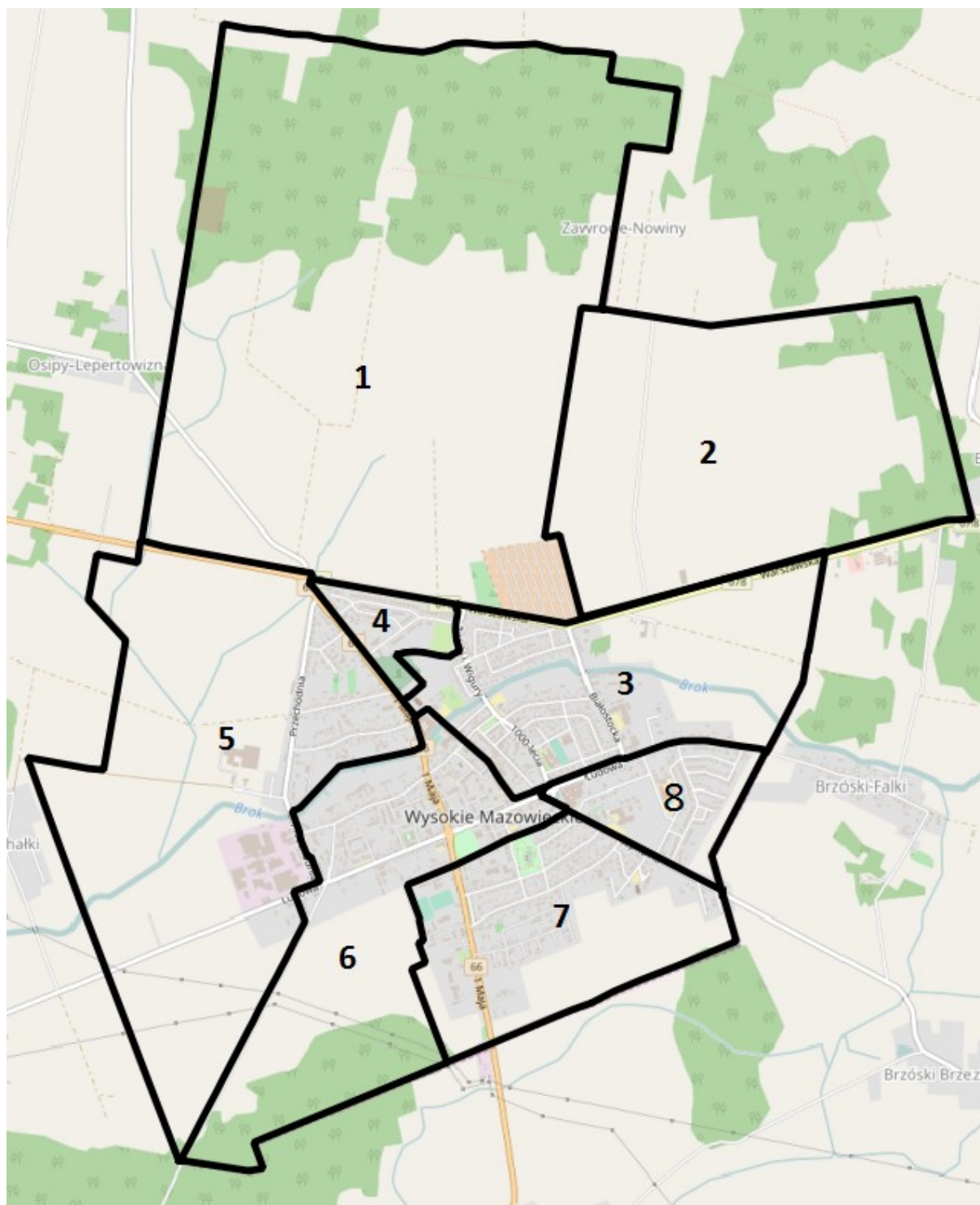
4. SKRÓCONA DIAGNOZA ZJAWISK WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE MIASTA

Szczegółowa diagnoza zjawisk wraz z opisem metodologii znajduje się w dokumencie „**Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie**”. Na podstawie analizy danych statystycznych zostały wyodrębnione w niej obszary zdegradowane, a następnie wyłoniono obszar, na którym prowadzona będzie rewitalizacja. Dokument stanowi **ZAŁĄCZNIK 1** do niniejszego opracowania.

W celu jak najskuteczniejszego przeprowadzenia analizy porównawczej obszarów miasta wzięto pod uwagę różne warianty podziału Wysokiego Mazowieckiego (za względu na obwody szkolne, okręgi i obwody wyborcze, osiedla miejskie). Rozważono również aspekty historyczne oraz funkcyjne danych obszarów. Podział będący wynikiem prac przedwstępnych zakłada granice obszarów porównawczych zbliżone do granic miejskich osiedli. Na potrzeby diagnozy teren miasta podzielono na 8 obszarów z czego 6 obszarów poddano analizie zjawisk:

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- Osiedle Nr 1 „NIEZAMIESZKAŁE” – nieanalizowane,
- Osiedle Nr 2 „NOWE OSIEDLE - NIEZAMIESZKAŁE” – nieanalizowane,
- Osiedle Nr 3 „1000-LECIA I 30-LECIA” – analizowane,
- Osiedle Nr 4 „IM. KARDYNAŁA WYSZYŃSKIEGO” – analizowane,
- Osiedle Nr 5 „TARGÓWEK” – analizowane,
- Osiedle Nr 6 „ADM” – analizowane,
- Osiedle Nr 7 „JUTRZENKA” – analizowane,
- Osiedle Nr 8 „ZORZA” – analizowane.

Rysunek 3. Podział Miasta Wysokie Mazowieckie na analizowane osiedla (źródło: Diagnostyka zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)

4.1. Sfera społeczna

Osiedlem o nasilonym problemie osób bezrobotnych jest Targówek (7,14) osób na 100 mieszkańców osiedla). Jest to bezpośrednio związane z występowaniem w tej części Miasta lokali socjalnych, gdzie najemcy bardzo często mają problemy ze

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

znalezieniem zatrudnienia. Najmniejszym wskaźnikiem w tej dziedzinie wykazały się osiedle kard. Wyszyńskiego (3,68) oraz osiedle Jutrzenka (3,94).

Osiedlem o największym potencjale pracowniczym jest Zorza (80,68 osób na 100 mieszkańców osiedla). Najmniejszym wskaźnikiem w tej dziedzinie wykazało się osiedle Jutrzenka (65,13).

Osiedlem o największym obciążeniu demograficznym jest 1000-lecia i 30-lecia (19,37 osób na 100 mieszkańców osiedla). Najmniejszym wskaźnikiem w tej dziedzinie wykazały się osiedla kard. Wyszyńskiego (1,47) oraz Zorza (4,22).

Osiedlem o największym wskaźniku wyludniania się jest Zorza (-1,90). Osiedlem, do którego sprowadza się najwięcej osób i zarazem jedynym, w którym saldo migracji jest dodatnie jest Jutrzenka (0,27).

Problem niepełnosprawności najbardziej nasilony jest na terenie osiedla Targówek (1,20 rodzin na 100 mieszkańców). Na terenie osiedla Jutrzenka i Zorza w 2015 roku udzielono najmniej bądź nie udzielono w ogóle świadczeń z zakresu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Problem ubóstwa najbardziej nasilony jest na terenie osiedla Targówek (2,00 rodzin na 100 mieszkańców). Najmniejsze nasilenie tego problemu obserwuje się na terenie osiedli Jutrzenka (0,27) oraz Zorza (0,14).

Inne problemy (bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w opiece, alkoholizm) te najbardziej nasilone są na terenie osiedla Targówek (5,41 rodzin na 100 mieszkańców). Na terenie osiedla Zorza udzielono najmniej świadczeń pomocy społecznej w tym zakresie (0,27).

Osiedle, które wymagało największego wsparcia finansowego udzielonego przez MOPS to Targówek (7,41 rodzin na 100 mieszkańców). Najmniej rodzin otrzymujących świadczenia w formie zasiłków w 2015 roku odnotowano na osiedlu Zorza (0,68 rodzin na 100 mieszkańców).

Najwięcej lokatorów lokali socjalnych zamieszkuje osiedle Targówek (11,42 osób na 100 mieszkańców osiedla). Na terenie pozostałych osiedli odsetek najemców lokali socjalnych w stosunku do całkowitej liczby mieszkańców jest niewielki.

Osiedlami, na których występuje najwięcej ulic o najmniejszym stopniu bezpieczeństwa wg Komendy Powiatowej Policji to 1000-lecia i 30-lecia, ADM i Jutrzenka.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Najmniej chętnych do głosowania znalazło się na terenie osiedla ADM (frekwencja 51%), gdzie frekwencja kształtowała się poniżej średniej dla Miasta Wysokie Mazowieckie. Najwięcej osób w wyborach parlamentarnych w 2015 roku wzięło udział na terenach osiedli Jutrzenka i Zorza (59 osób na 100 uprawnionych do głosowania).

Najwięcej organizacji działających społecznie znajduje się na terenach osiedli Jutrzenka (0,44 organizacji na 100 mieszkańców) i Targówek (0,40). Za to ani jednego nie ma na terenie osiedla kard. Wyszyńskiego.

4.2. Sfera gospodarcza

Na terenie miasta obszarem problemowym w tej sferze jest osiedle Jutrzenka, gdzie na 100 mieszkańców przypadło najmniej zarejestrowanych w 2015 roku podmiotów gospodarczych (0,18 podmiotów na 100 mieszkańców). Wskazuje to na obszar słabo rozwinięty pod względem gospodarczym. Najwięcej zarejestrowanych podmiotów na 100 mieszkańców przypadło na teren osiedla Zorza (1,36 podmioty na 100 mieszkańców).

Na terenie miasta obszarem problemowym w tym zakresie jest również osiedle Zorza, gdzie na 100 mieszkańców przypadło najwięcej wyrejestrowanych w 2015 roku podmiotów gospodarczych (1,50 podmiotów na 100 mieszkańców). Wskazuje to na duże fluktuacje w tym zakresie. Najmniej wyrejestrowanych podmiotów na 100 mieszkańców przypadło na teren osiedli Targówek, Jutrzenka i ADM.

4.3. Sfera środowiskowa

W 2015 roku najmniej budynków objętych selektywną zbiórką odpadów odnotowano na terenie osiedla Targówek – tylko 42%. Obszar ten w strefie środowiskowej został wskazany jako najbardziej kryzysowy. Sytuacja najlepiej przedstawia się na obszarze osiedla kard. Wyszyńskiego, gdzie aż 72% budynków objętych jest selektywną zbiórką odpadów.

Jednym z czynników charakteryzujących sferę środowiskową, jest występowanie na terenie Miasta odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska. Do takich odpadów niewątpliwie należy azbest. Najwięcej wyrobów azbestowych w przeliczeniu na km² znajduje się na terenie osiedla kard. Stefana Wyszyńskiego, gdzie masa zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych wyniosła 342 t na km². Obszar ten został sklasyfikowany jako najbardziej problemowy w tym zakresie. Na terenie miasta sytuacja najlepiej przedstawia się

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

na obszarze osiedla Jutrzenka, gdzie masa wyrobów azbestowych wyniosła jedynie 44,68 t na km².

4.4. Sfera techniczna

Powyższą sferę najlepiej opisuje wskaźnik liczby budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, która przekłada się na funkcjonalność owej infrastruktury na danym obszarze.

Na terenie miasta obszarem, na którym występuje największa różnica w budynkach podłączonych do sieci wodno-kanalizacyjnej jest osiedle Targówek. Pozostałe osiedla są prawie w pełni zwodociągowane i skanalizowane. Mimo takiego wyniku analizy, należy stwierdzić, że miasto w odniesieniu ogólnym jest skanalizowane na poziomie ok. 98%. W związku z tym nie należy tego faktu rozpatrywać w kategorii problemu._

4.5. Sfera funkcjonalno-przestrzenna

W celu zidentyfikowania zjawisk kryzysowych w sferze funkcjonalno-przestrzennej ze względu na brak ilościowych danych, na podstawie których można wyznaczyć wskaźnik spójny z dotychczas przyjętą metodologią, posłużono się oceną jakościową stanu infrastruktury transportowej na terenie poszczególnych osiedli Miasta Wysokie Mazowieckie.

Analizie jakościowej poddano: stan dróg, chodniki, dostępność miejsc parkingowych, stan oświetlenia ulicznego, a także połączenia komunikacyjne na podstawie 5-cio stopniowej skali (gdzie 5 oznacza sytuację bardzo dobrą, a 1 bardzo złą). Na podstawie średniej wyznaczonej dla każdego osiedla określono jakość infrastruktury komunikacyjnej.

Najniższą jakość infrastruktury komunikacyjnej odnotowano na terenie osiedla Targówek (średnia 3,20). Najlepiej sytuacja wygląda na terenie osiedla Wyszyńskiego (4,67).

W podobny sposób, jak stan infrastruktury komunikacyjnej, przeanalizowano estetykę i funkcjonalność przestrzeni publicznej na terenie osiedli Miasta Wysokie Mazowieckie. Najwyższą estetykę przestrzeni publicznej odnotowano na terenie osiedla kard. Wyszyńskiego (4,75). Najgorsza estetyka dotyczy osiedla Targówek (3,00).

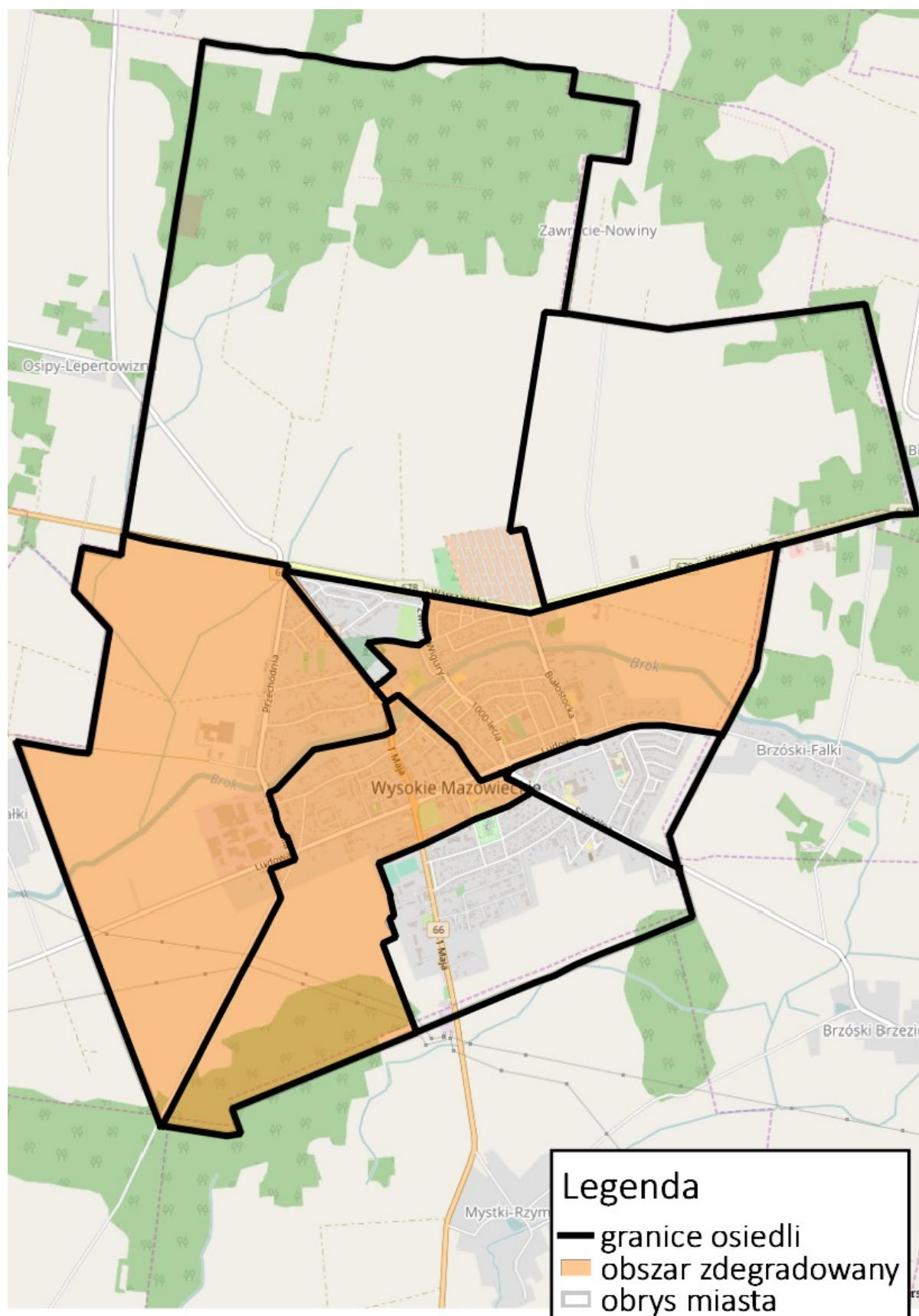
4.6. Podsumowanie diagnozy – wyznaczone obszary zdegradowane

Obszar zdegradowany na terenie Miasta Wysokie Mazowieckie wyznaczono na podstawie wskaźników syntetycznych dla poszczególnych osiedli w sferze społecznej oraz gospodarczo-techniczno-środowiskowo-przestrzenno-funkcjonalnej. Suma tych wskaźników pozwoliła wyznaczyć tereny o największej koncentracji zjawisk kryzysowych (szczegółowa metodologia jest zawarta w „Diagnozie zjawisk negatywnych sporządzonej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie”). Poniższa tabela przedstawia zestawienie wskaźników syntetycznych w analizowanych sferach oraz ich sumę, która pozwoliła wyznaczyć obszar zdegradowany.

Wszystkie analizowane jednostki, których wskaźnik syntetyczny był równy lub wyższy od wyznaczonej mediany wynoszącej 6,64 i które wykazywały koncentrację negatywnych zjawiska zarówno w sferze społecznej jak i pozostałych sferach, zostały uznane jako obszar zdegradowany.

Tabela 16. Wskaźniki opisujące obszar zdegradowany (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)

Nr	Osiedle	ZJAWISKA KRYZYSOWE - SPOŁECZNE	ZJAWISKA KRYZYSOWE - POZOSTAŁE	OBSZAR ZDEGRADOWANY
3	1000-lecia i 30-lecia	6,57	2,70	9,27
4	kard. Wyszyńskiego	3,69	0,92	4,61
5	Targówek	8,52	4,76	13,28
6	ADM	5,18	2,53	7,71
7	Jutrzenka	3,29	2,29	5,58
8	Zorza	1,84	2,53	4,37

Rysunek 4. Obszar zdegradowany Miasta Wysokie Mazowieckie (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)

4.7. Delimitacja obszaru rewitalizacji

W analizach ilościowych zaprezentowano tabelaryczno-graficznie zakres wartości dla poszczególnych zjawisk w sferze społecznej i gospodarczo-techniczno-środowiskowej oraz następnie normalizację zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali, jako wskaźniki cząstkowe. Ocenę skali koncentracji zjawisk negatywnych oparto na wskaźniku syntetycznym. Wskaźnik syntetyczny stanowi sumę wskaźników cząstkowych. Ulica została uznana za posiadającą nagromadzenie zjawisk negatywnych, gdy przypisana jej wartość wskaźnika syntetycznego była wyższa od mediany.

Tabele przedstawiają szczegółowe wartości wskaźników w układzie przestrzennym (podział na ulice), koncentrując się głównie na pogłębionej analizie kwestii społecznych dla określenia potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym.

Podstawy wyznaczenia podobszaru rewitalizacji – analiza zjawisk Podobszar A

Poniższe wskaźniki prezentują jak na terenie Osiedla Targówek koncentrują się negatywne zjawiska, które spowodowały wyznaczenie Podobszaru A.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 17. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego - podstawy wyznaczenia Podobszaru A
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Osiedle Targówek	Saldo migracji na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezrobocie na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na chorobę na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezradność w opiece na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na alkoholizm na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na ubóstwo na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na niepełnosprawność na 100 osób	Liczba zasiłków stałych na 100 osób	Liczba usług opiekuńczych na 100 osób
ul. Akacyjowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Kościelna	-1,06	1,77	0,35	1,42	0,71	1,42	0,35	0,00	0,00
ul. Kwiatowa	-2,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Niemcewicz	0,00	11,11	0,00	0,00	0,00	11,11	0,00	0,00	0,00
ul. Nowa	-1,46	0,97	0,00	0,00	0,49	0,97	0,00	0,49	0,00
ul. Ogrodowa	1,83	0,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Podlaska	7,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Przechodnia	-2,24	8,52	2,69	1,79	3,59	5,83	4,93	0,45	0,00
ul. Zambrowska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość referencyjna dla Osiedla Targówek	-0,90	2,81	0,70	0,80	1,10	2,00	1,20	0,20	0,00
Podobszar A	-1,65	5,15	1,52	1,61	2,15	3,62	2,64	0,22	0,00
Liczba zasiłków okresowych na 100 osób	Liczba zasiłków jednorazowych na 100 osób	Liczba dopłat do kosztów pobytu w domu opieki na 100 osób	Liczba zasiłków rodzinnych na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu urodzenia dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu samotnego wychowywania dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu niepełnosprawnego dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego na 100 osób	Liczba zasiłków pielęgnacyjnych na 100 osób
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1,77	2,48	3,55	2,13	0,00	0,35	0,00	0,71	2,13	1,77
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11,11	11,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,49	0,97	0,00	3,40	0,00	0,00	0,97	0,49	1,94	1,94
0,00	0,92	0,00	1,83	0,00	0,00	0,00	0,00	1,83	0,92
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,69
6,73	4,48	6,73	3,59	0,00	0,00	0,00	0,45	3,14	4,04
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2,20	2,10	2,51	2,30	0,00	0,10	0,20	0,40	1,90	2,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

4,25	3,48	5,14	2,86	0,00	0,18	0,00	0,58	2,63	2,90
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Liczba mieszkańców lokali socjalnych na 100 osób	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	Postulat o wzmożone patrole policji (0-NIE, 1-TAK)	Saldo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 osób	Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy na 100 osób	Masa [t] wyrobów azbestowych na 100 osób	Stosunek budynków segregujących odpady [%]	Stosunek podłączenia sieci wodociągowej i kanalizacyjnej [%]
0,00	0,00	0,00	0,00	4,17	4,17	0,00	10,40	0,86	1,00
18,79	0,35	0,00	0,35	4,61	1,77	1,77	29,01	0,39	0,98
0,00	0,00	0,00	2,63	5,26	0,00	2,63	24,08	0,50	0,90
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	55,56	23,11	0,20	0,25
0,00	0,00	0,00	0,00	3,88	0,97	0,00	3,60	0,60	0,71
0,00	0,92	0,00	0,92	4,59	2,75	1,83	57,49	0,35	0,85
0,00	0,00	0,00	0,00	15,38	7,69	15,38	41,20	0,00	1,00
27,35	0,45	0,00	-0,45	7,62	2,24	4,48	13,32	0,53	0,79
0,00	0,00	0,00	0,00	4,26	0,00	1,06	31,78	0,40	0,73
11,42	0,30	0,00	0,20	5,21	1,70	2,61	23,10	0,42	0,85
61,00	0,00	0,00	0,00	6,12	2,01	3,13	0,00	1,00	1,00

Tabela 18. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego - podstawy wyznaczenia Podobszaru A
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Osiedle Targówek	Saldo migracji na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezrobocie na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na chorobę na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezradność w opiece na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na alkoholizm na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na ubóstwo na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na niepełnosprawność na 100 osób	Liczba zasiłków stałych na 100 osób	Liczba usług opiekuńczych na 100 osób
ul. Akacyjowa	0,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Kościelna	0,85	0,16	0,13	0,79	0,20	0,13	0,07	0,00	0,00
ul. Kwiatowa	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

ul. Niemcewicz	0,75	1,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00
ul. Nowa	0,89	0,09	0,00	0,00	0,14	0,09	0,00	1,00	0,00
ul. Ogrodowa	0,57	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Podlaska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Przechodnia	0,96	0,77	1,00	1,00	1,00	0,52	1,00	0,92	0,00
ul. Zambrowska	0,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liczba zasiłków okresowych na 100 osób	Liczba zasiłków jednorazowych na 100 osób	Liczba dopłat do kosztów pobytu w domu opieki na 100 osób	Liczba zasiłków rodzinnych na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu urodzenia dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu samotnego wychowywani a dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu niepełnosprawnego dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu wychowywani a dziecka w rodzinie wielodzietnej na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego na 100 osób	Liczba zasiłków pielęgnacyjnych na 100 osób
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,16	0,22	0,53	0,59	0,00	1,00	0,00	1,00	0,68	0,23
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,04	0,09	0,00	0,95	0,00	0,00	1,00	0,68	0,62	0,25
0,00	0,08	0,00	0,51	0,00	0,00	0,00	0,00	0,58	0,12
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00
0,61	0,40	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,63	1,00	0,52
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liczba mieszkańców lokali socjalnych na 100 osób	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	Postulat o wzmożone patrole policji (0-NIE, 1-TAK)	Saldo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 osób	Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy na 100 osób	Masa [t] wyrobów azbestowych na 100 osób	Stosunek budynków segregujących odpady [%]	Stosunek podłączenia sieci wodociągowej i kanalizacyjnych [%]
0,00	1,00	0,00	0,85	0,27	0,54	0,00	0,13	0,00	0,00
0,69	0,61	0,00	0,74	0,30	0,23	0,03	0,47	0,55	0,02
0,00	1,00	0,00	0,00	0,34	0,00	0,05	0,38	0,42	0,13

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

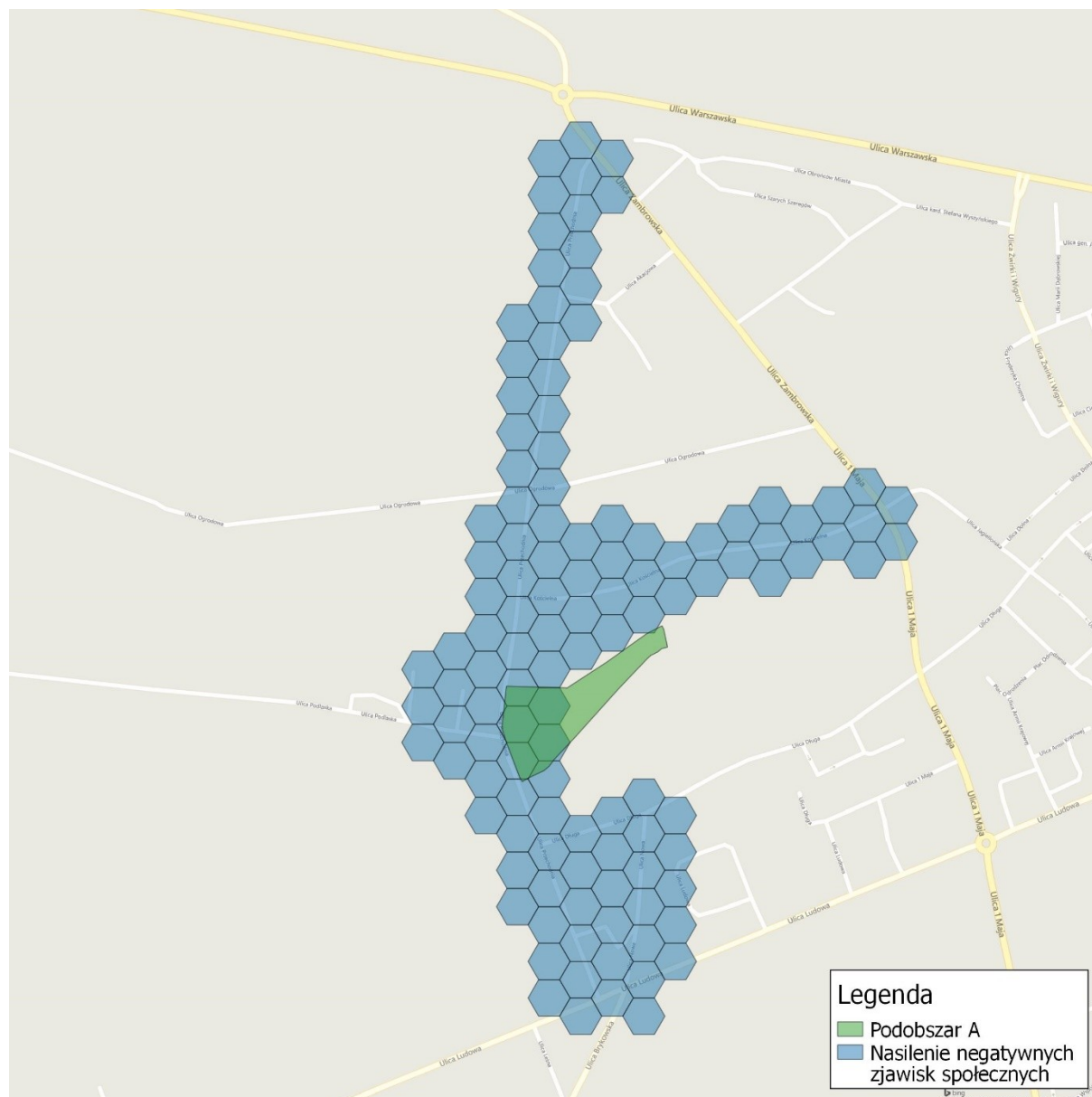
0,00	1,00	0,00	0,85	0,00	0,00	1,00	0,36	0,77	1,00
0,00	1,00	0,00	0,85	0,25	0,13	0,00	0,00	0,30	0,38
0,00	0,00	0,00	0,56	0,30	0,36	0,03	1,00	0,59	0,20
0,00	1,00	0,00	0,85	1,00	1,00	0,28	0,70	1,00	0,00
1,00	0,51	0,00	1,00	0,50	0,29	0,08	0,18	0,39	0,28
0,00	1,00	0,00	0,85	0,28	0,00	0,02	0,52	0,53	0,36

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 19. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych na ulicach obszaru zdegradowanego - podstawy wyznaczenia Podobszaru A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

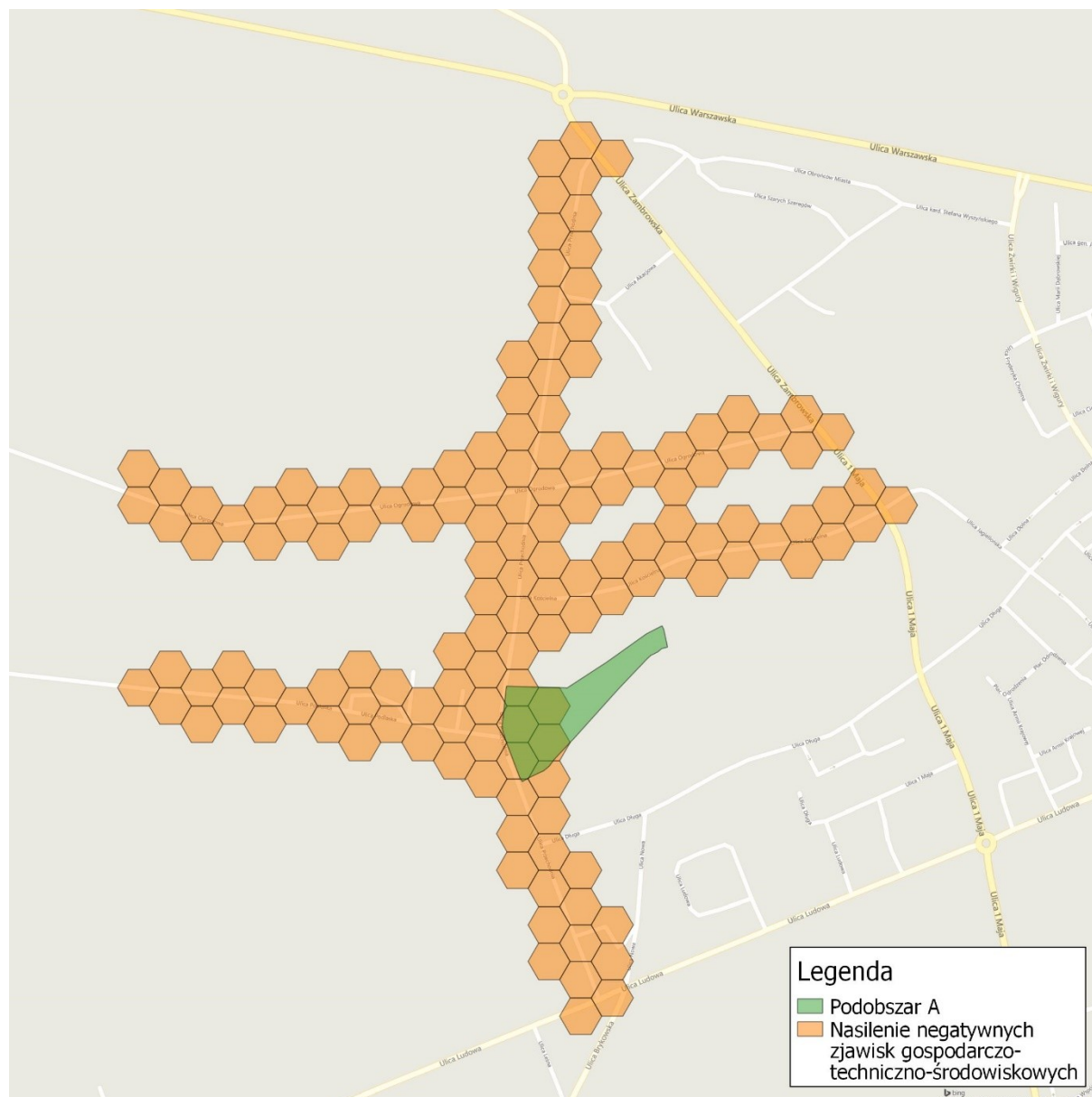
Osiedle Targówek	Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych	Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych	Koncentracja zjawisk negatywnych
ul. Akacyjowa	1,75	1,79	3,54
ul. Kościelna	8,04	2,34	10,38
ul. Kwiatowa	2,00	1,32	3,32
ul. Niemcewicza	5,75	3,98	9,73
ul. Nowa	6,83	1,91	8,74
ul. Ogrodowa	1,95	3,03	4,98
ul. Podlaska	2,00	4,83	6,83
ul. Przechodnia	13,85	2,71	16,57
ul. Zambrowska	1,75	2,57	4,32
MEDIANA	2,00	2,57	6,83

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

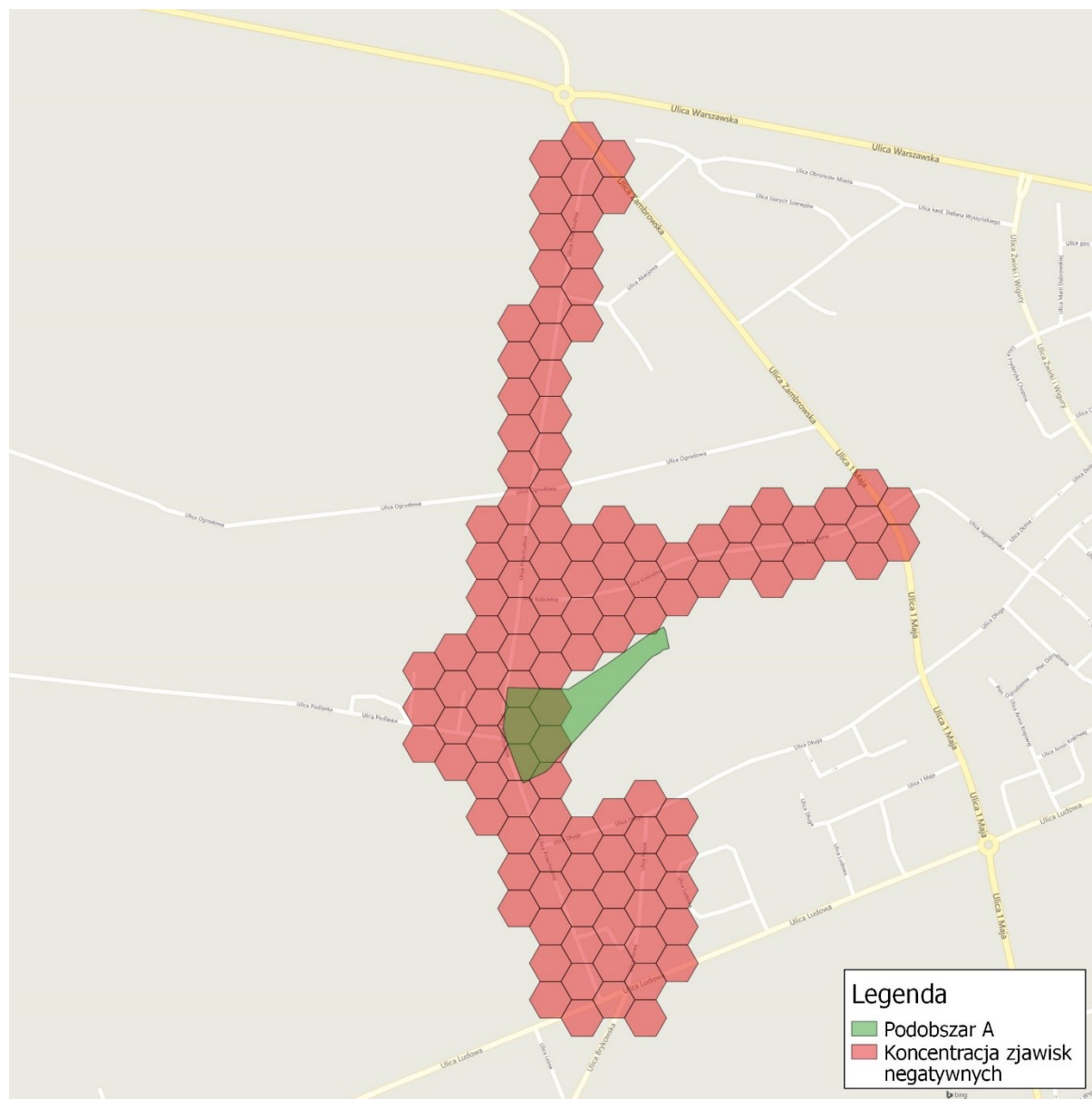
Rysunek 5. Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych - Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Rysunek 6. Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych - Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Rysunek 7. Koncentracja zjawisk negatywnych – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Podstawy wyznaczenia podobszaru rewitalizacji – analiza zjawisk Podobszar B

Poniższe wskaźniki prezentują jak na terenie Osiedla ADM koncentrują się negatywne zjawiska, które spowodowały wyznaczenie Podobszaru B.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 20. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego - podstawy wyznaczenia Podobszaru B
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Osiedle ADM	Saldo migracji na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezrobocie na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na chorobę na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezradność w opiece na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na alkoholizm na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na ubóstwo na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na niepełnosprawność na 100 osób	Liczba zasiłków stałych na 100 osób	Liczba usług opiekuńczych na 100 osób
ul. 1 Maja	-1,13	0,64	0,35	0,28	0,21	0,35	0,64	0,14	0,21
ul. Armii Krajowej	0,20	1,21	0,61	0,20	0,81	1,42	1,01	1,21	0,20
ul. Brykowska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Długa	-1,10	0,55	0,00	0,18	0,37	0,37	0,55	0,37	0,00
ul. Jagiellońska	0,35	1,06	0,71	0,18	0,35	0,53	0,35	0,00	0,18
ul. Ludowa	-0,67	0,41	0,10	0,05	0,05	0,10	0,10	0,05	0,05
pl. Odrodzenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość referencyjna dla Osiedla ADM	-0,62	0,64	0,28	0,16	0,24	0,38	0,42	0,22	0,12
Podobszar B	-0,39	0,65	0,30	0,15	0,30	0,46	0,44	0,30	0,11
Liczba zasiłków okresowych na 100 osób	Liczba zasiłków jednorazowych na 100 osób	Liczba dopłat do kosztów pobytu w domu opieki na 100 osób	Liczba zasiłków rodzinnych na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu urodzenia dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu samotnego wychowywania dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu niepełnosprawnego dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego na 100 osób	Liczba zasiłków pielęgnacyjnych na 100 osób
0,71	0,92	0,00	1,42	0,00	0,14	0,14	0,21	1,13	1,70
0,61	1,21	0,00	3,44	0,00	0,61	0,81	0,40	2,23	2,63
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,18	0,91	0,37	1,10	0,00	0,18	0,18	0,55	1,10	0,73
0,71	1,42	0,18	1,77	0,18	0,00	0,35	0,00	1,42	1,06
0,16	0,36	0,21	1,55	0,21	0,05	0,10	0,31	1,09	1,96
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,42	0,78	0,14	1,66	0,10	0,14	0,22	0,28	1,24	1,70

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

0,39	0,80	0,12	1,55	0,06	0,16	0,27	0,25	1,16	1,35
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Liczba mieszkańców lokali socjalnych na 100 osób	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	Postulat o wzmożone patrole policji (0-NIE, 1-TAK)	Saldo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 osób	Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy na 100 osób	Masa [t] wyrobów azbestowych na 100 osób	Stosunek budynków segregujących odpady [%]	Stosunek podłączenia sieci wodociągowej i kanalizacyjnej [%]
0,43	0,00	0,00	0,43	4,68	1,06	2,62	4,24	0,69	0,90
0,00	0,40	0,00	0,20	5,67	2,23	2,63	0,00	0,83	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	70,85	1,00	1,00
0,00	0,18	0,00	-0,18	3,84	1,83	1,28	11,90	0,53	0,93
0,00	0,71	1,00	0,00	3,72	0,71	1,59	2,08	0,48	1,00
0,10	0,47	1,00	0,10	3,67	1,09	1,96	1,43	0,58	0,98
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,67	0,20	1,00
0,16	0,32	2,00	0,16	4,14	1,22	2,08	3,40	0,57	0,96
0,09	0,29	2,00	0,09	3,60	1,15	1,68	4,22	0,55	0,97

Tabela 21. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego - podstawy wyznaczenia Podobszaru B
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Osiedle ADM	Saldo migracji na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezrobocie na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na chorobę na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezradność w opiece na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na alkoholizm na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na ubóstwo na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na niepełnosprawność na 100 osób	Liczba zasiłków stałych na 100 osób	Liczba usług opiekuńczych na 100 osób
ul. 1 Maja	1,00	0,53	0,50	1,00	0,26	0,25	0,63	0,12	1,00
ul. Armii Krajowej	0,10	1,00	0,86	0,71	1,00	1,00	1,00	1,00	0,95
ul. Brykowska	0,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Długa	0,97	0,45	0,00	0,64	0,45	0,26	0,54	0,30	0,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

ul. Jagiellońska	0,00	0,87	1,00	0,62	0,44	0,37	0,35	0,00	0,83
ul. Ludowa	0,69	0,34	0,15	0,18	0,06	0,07	0,10	0,04	0,24
pl. Odrodzenia	0,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liczba zasiłków okresowych na 100 osób	Liczba zasiłków jednorazowych na 100 osób	Liczba dopłat do kosztów pobytu w domu opieki na 100 osób	Liczba zasiłków rodzinnych na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu urodzenia dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu samotnego wychowywania dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu niepełnosprawnego dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego na 100 osób	Liczba zasiłków pielęgnacyjnych na 100 osób
1,00	0,65	0,00	0,41	0,00	0,23	0,18	0,39	0,51	0,65
0,86	0,86	0,00	1,00	0,00	1,00	1,00	0,74	1,00	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,26	0,65	1,00	0,32	0,00	0,30	0,23	1,00	0,49	0,28
1,00	1,00	0,48	0,51	0,86	0,00	0,44	0,00	0,64	0,40
0,22	0,26	0,57	0,45	1,00	0,09	0,13	0,57	0,49	0,75
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Liczba mieszkańców lokali socjalnych na 100 osób	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	Postulat o wzmożone patrole policji (0-NIE, 1-TAK)	Saldo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 osób	Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy na 100 osób	Masa [t] wyrobów azbestowych na 100 osób	Stosunek budynków segregujących odpady [%]	Stosunek podłączenia sieci wodociągowej i kanalizacyjnych [%]
1,00	1,00	0,00	0,00	0,83	0,48	1,00	0,06	0,38	1,00
0,00	0,43	0,00	0,37	1,00	1,00	1,00	0,00	0,21	0,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

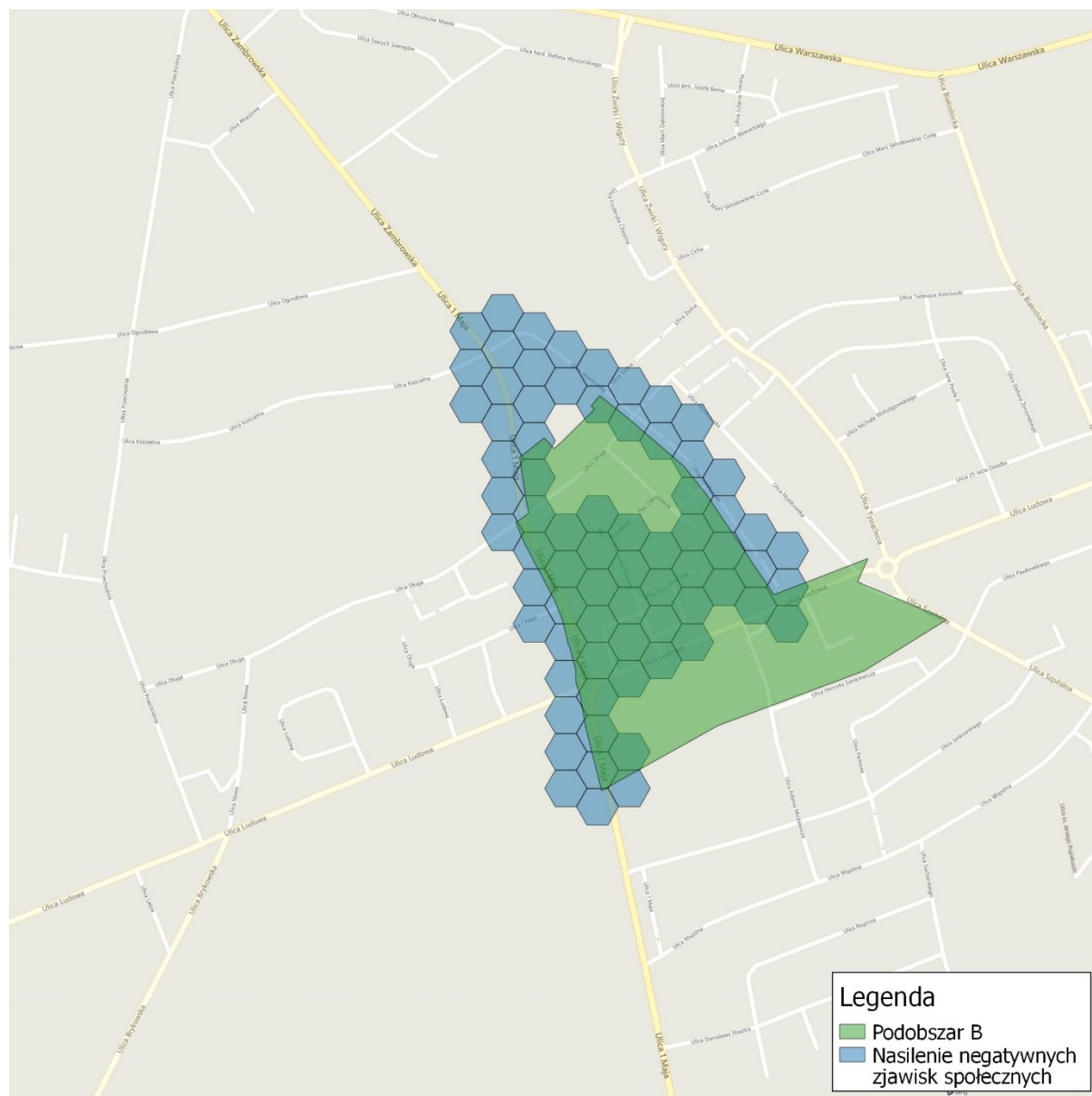
0,00	1,00	0,00	0,70	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00
0,00	0,74	0,00	1,00	0,68	0,82	0,49	0,17	0,59	0,77
0,00	0,00	1,00	0,70	0,66	0,32	0,61	0,03	0,65	0,00
0,24	0,34	1,00	0,53	0,65	0,49	0,75	0,02	0,53	0,17
0,00	1,00	0,00	0,70	0,00	0,00	0,00	0,08	1,00	0,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 22. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych na ulicach obszaru zdegradowanego - podstawy wyznaczenia Podobszaru B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

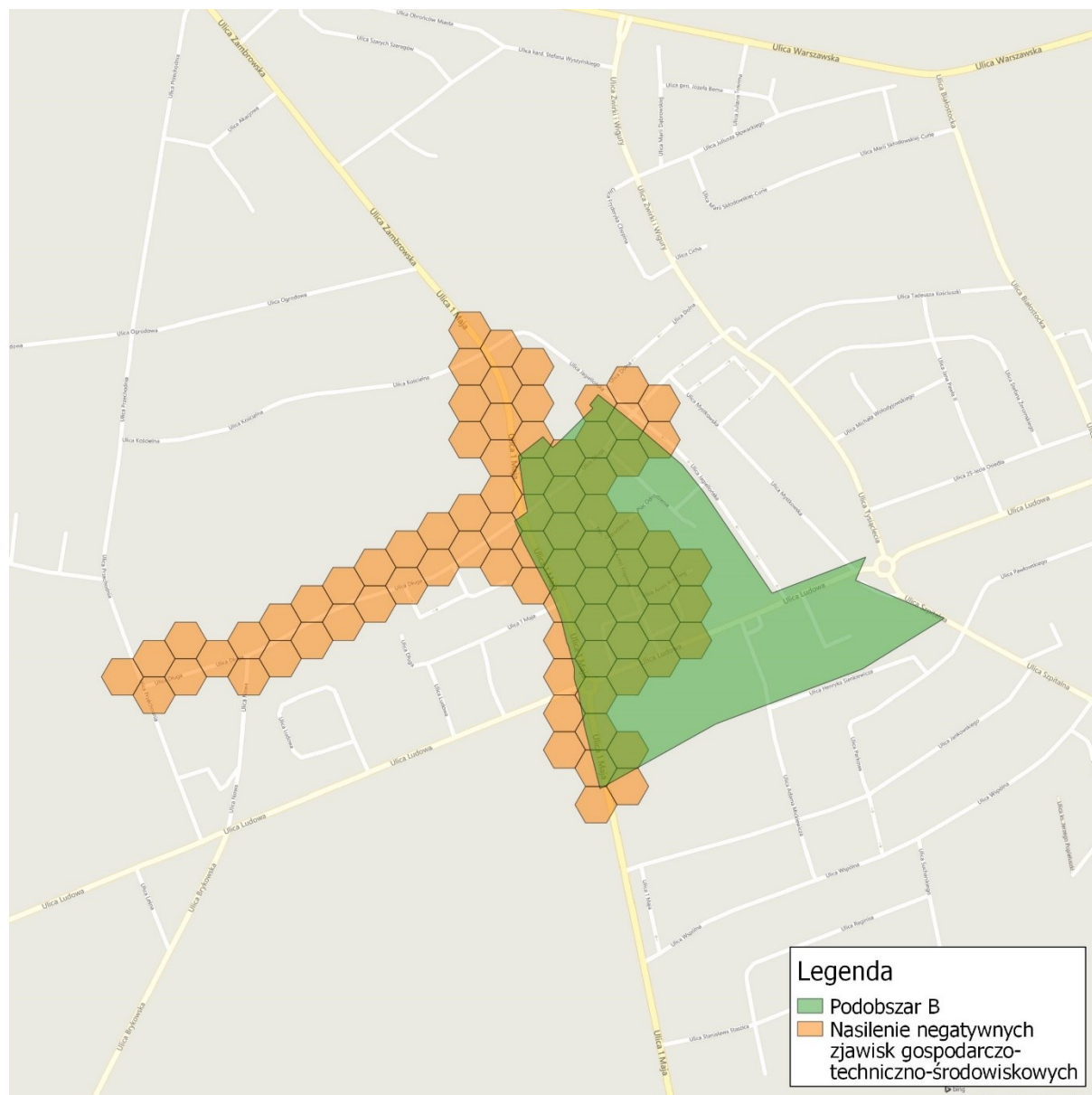
Osiedle ADM	Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych	Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych	Koncentracja zjawisk negatywnych
ul. 1 Maja	11,30	3,75	15,05
ul. Armii Krajowej	15,50	3,58	19,08
ul. Brykowska	1,24	1,70	2,94
ul. Długa	8,88	4,52	13,40
ul. Jagiellońska	10,82	2,95	13,77
ul. Ludowa	7,97	3,13	11,10
pl. Odrodzenia	1,24	1,78	3,02
MEDIANA	8,88	3,13	13,40

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

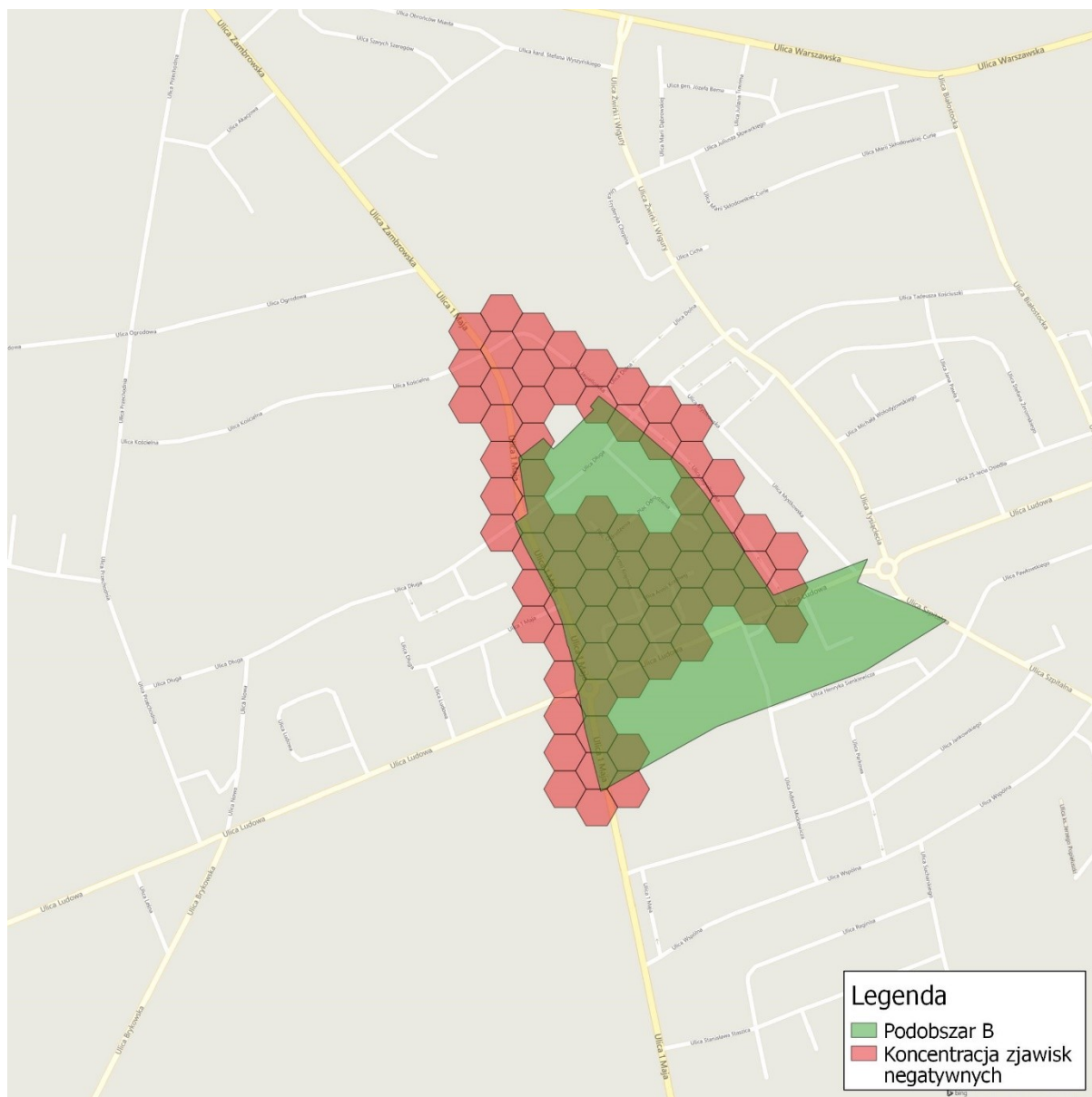
Rysunek 8. Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych - Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Rysunek 9. Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych - Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Rysunek 10. Koncentracja zjawisk negatywnych - Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Podstawy wyznaczenia podobszaru rewitalizacji – analiza zjawisk Podobszar C

Poniższe wskaźniki prezentują jak na terenie Osiedla 1000-lecia i 30-lecia koncentrują się negatywne zjawiska, które spowodowały wyznaczenie Podobszaru C.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 23. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego - podstawy wyznaczenia Podobszaru C
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Osiedle 1000-lecia i 30-lecia	Saldo migracji na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezrobocie na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na chorobę na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezradność w opiece na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na alkoholizm na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na ubóstwo na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na niepełnosprawność na 100 osób	Liczba zasiłków stałych na 100 osób	Liczba usług opiekuńczych na 100 osób
ul. 1000-lecia	1,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. 25-lecia Osiedla	1,02	1,02	0,00	0,00	0,00	1,02	0,00	1,02	0,00
ul. Bema	-13,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Białostocka	-0,60	0,60	0,00	1,19	0,60	0,60	0,60	1,79	0,00
ul. Cicha	-10,53	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Dąbrowskiej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Dolna	0,00	0,00	0,00	2,63	0,00	2,63	2,63	0,00	0,00
ul. Jana Pawła II	-2,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Konopnickiej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Kościuszki	-1,54	3,85	0,00	0,00	0,77	3,08	0,77	0,77	0,00
ul. Mystkowska	0,00	0,93	0,00	0,93	0,00	0,93	0,00	0,93	0,00
ul. Rynek Piłsudskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Skłodowskiej	1,39	0,69	0,00	0,00	0,00	0,69	0,00	0,69	0,00
ul. Słowackiego	0,00	1,12	1,12	0,00	0,00	1,12	2,25	1,12	1,12
ul. Sobieskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Szopena	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00	0,00	2,00
ul. Tuwima	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Warszawska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Wołodyjowski ego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Żeromskiego	0,00	2,42	0,00	0,81	0,00	0,81	0,00	2,42	0,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

ul. Żwirki i Wigury	0,00	2,70	0,00	0,00	1,35	1,35	0,00	2,70	0,00
Wartość referencyjna dla Osiedla 1000-lecia i 30-lecia	-0,44	1,10	0,07	0,37	0,29	0,96	0,44	0,96	0,15
Podobszar C	-0,04	1,31	0,00	0,70	0,34	1,17	0,50	1,08	0,00
Liczba zasiłków okresowych na 100 osób	Liczba zasiłków jednorazowych na 100 osób	Liczba dopłat do kosztów pobytu w domu opieki na 100 osób	Liczba zasiłków rodzinnych na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu urodzenia dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu samotnego wychowywania dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu niepełnosprawnego dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego na 100 osób	Liczba zasiłków pielęgnacyjnych na 100 osób
0,00	0,00	0,00	3,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,85
1,02	1,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,04
0,00	0,00	0,00	10,00	0,00	0,00	3,33	0,00	10,00	3,33
1,19	1,79	1,19	5,36	0,00	0,60	0,00	1,79	4,17	1,19
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	2,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2,31	3,85	0,00	3,85	0,00	0,00	0,00	0,77	3,85	3,08
0,93	0,93	0,93	0,93	0,00	0,00	0,00	0,93	0,93	0,93
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,69	0,69	0,00	1,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,69	0,69
0,00	1,12	0,00	1,12	1,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,78
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,35
2,42	2,42	0,00	1,61	0,00	0,00	0,00	0,00	1,61	0,81

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

1,35	2,70	2,70	1,35	0,00	0,00	0,00	0,00	1,35	1,35
0,88	1,25	0,37	1,99	0,07	0,07	0,07	0,37	1,47	1,33
1,03	1,46	0,60	2,43	0,00	0,07	0,00	0,44	1,49	1,15

Liczba mieszkańców lokali socjalnych na 100 osób	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	Postulat o wzmożone patrole policji (0-NIE, 1-TAK)	Saldo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 osób	Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy na 100 osób	Masa [t] wyrobów azbestowych na 100 osób	Stosunek budynków segregujących odpady [%]	Stosunek podłączenia sieci wodociągowej i kanalizacyjnych [%]
0,00	1,85	0,00	0,00	1,85	1,85	0,00	0,87	0,32	0,95
0,00	0,00	0,00	0,00	3,06	0,00	3,06	12,49	0,50	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,07	0,57	1,00
5,95	0,00	0,00	1,19	9,52	1,79	6,55	8,81	0,40	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	5,26	0,00	5,26	6,57	0,33	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22,00	0,43	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	2,63	0,00	0,00	34,69	0,50	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	2,08	2,08	2,08	0,00	0,57	0,92
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19,07	0,60	1,00
0,00	0,00	0,00	0,77	7,69	1,54	3,85	34,10	0,55	0,89
0,00	0,00	0,00	0,00	6,54	0,93	1,87	7,90	0,31	0,96
0,00	1,64	0,00	-1,64	3,28	0,00	1,64	24,55	0,29	0,96
0,00	0,00	0,00	-0,69	2,08	0,00	1,39	12,90	0,61	1,00
0,00	0,00	0,00	-2,25	2,25	1,12	1,12	13,36	0,56	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,67	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	2,00	0,00	2,00	20,80	0,60	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17,88	0,60	1,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

0,00	0,00	0,00	2,78	0,00	0,00	0,00	38,05	0,13	0,94
0,00	0,00	0,00	4,35	0,00	0,00	0,00	6,10	0,00	1,00
0,00	0,00	0,00	0,81	1,61	0,00	0,81	11,29	0,61	1,00
0,00	0,00	1,00	0,00	5,41	2,70	4,05	13,00	0,39	1,00
0,74	0,15	1,00	0,15	3,98	0,81	2,36	14,87	0,46	0,98
0,00	0,44	1,00	0,14	4,82	1,10	2,35	16,90	0,42	0,97

**Tabela 24. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego - podstawy
wyznaczenia Podobszaru C
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)**

Osiedle 1000-lecia i 30-lecia	Saldo migracji na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezrobocie na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na chorobę na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezradność w opiece na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na alkoholizm na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na ubóstwo na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na niepełnospra- wność na 100 osób	Liczba zasiłków stałych na 100 osób	Liczba usług opiekuńczych na 100 osób
ul. 1000-lecia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. 25-lecia Osiedla	0,05	0,27	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,38	0,00
ul. Bema	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Białostocka	0,16	0,15	0,00	0,45	0,30	0,19	0,23	0,66	0,00
ul. Cicha	0,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Dąbrowskiej	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Dolna	0,12	0,00	0,00	1,00	0,00	0,86	1,00	0,00	0,00
ul. Jana Pawła II	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Konopnickiej	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Kościuszki	0,22	1,00	0,00	0,00	0,38	1,00	0,29	0,28	0,00
ul. Mystkowska	0,12	0,24	0,00	0,36	0,00	0,30	0,00	0,35	0,00
ul. Rynek Piłsudskiego	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Skłodowskiej	0,03	0,18	0,00	0,00	0,00	0,23	0,00	0,26	0,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

ul. Słowackiego	0,12	0,29	1,00	0,00	0,00	0,37	0,85	0,42	0,56
ul. Sobieskiego	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Szopena	0,12	0,00	0,00	0,00	1,00	0,65	0,76	0,00	1,00
ul. Tuwima	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Warszawska	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Wołodyjowski ego	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Żeromskiego	0,12	0,63	0,00	0,31	0,00	0,26	0,00	0,90	0,00
ul. Żwirki i Wigury	0,12	0,70	0,00	0,00	0,68	0,44	0,00	1,00	0,00
Liczba zasiłków okresowych na 100 osób	Liczba zasiłków jednorazowyc h na 100 osób	Liczba dopłat do kosztów pobytu w domu opieki na 100 osób	Liczba zasiłków rodzinnych na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu urodzenia dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu samotnego wychowywani a dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu niepełnospra wnego dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu wychowywani a dziecka w rodzinie wielodzietnej na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego na 100 osób	Liczba zasiłków pielęgnacyjny ch na 100 osób
0,00	0,00	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,43
0,42	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,47
0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	1,00	0,00	1,00	0,77
0,49	0,46	0,44	0,54	0,00	1,00	0,00	1,00	0,42	0,27
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,95	1,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,43	0,38	0,71
0,39	0,24	0,35	0,09	0,00	0,00	0,00	0,52	0,09	0,21
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,29	0,18	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,16
0,00	0,29	0,00	0,11	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,64
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00
1,00	0,63	0,00	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,16	0,19
0,56	0,70	1,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,31
Liczba mieszkańców lokali socjalnych na 100 osób	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	Postulat o wzmożone patrole policji (0-NIE, 1-TAK)	Saldo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 osób	Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy na 100 osób	Masa [t] wyrobów azbestowych na 100 osób	Stosunek budynków segregujących odpady [%]	Stosunek podłączenia sieci wodociągowej i kanalizacyjnych [%]
0,00	0,00	0,00	0,66	0,19	0,69	0,00	0,02	0,53	0,45
0,00	1,00	0,00	0,66	0,32	0,00	0,47	0,33	0,25	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,00	0,00	0,00	0,16	0,14	0,00
1,00	1,00	0,00	0,48	1,00	0,66	1,00	0,23	0,40	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,55	0,00	0,80	0,17	0,50	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,00	0,00	0,00	0,58	0,36	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,28	0,00	0,00	0,91	0,25	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,22	0,77	0,32	0,00	0,14	0,69
0,00	1,00	0,00	0,66	0,00	0,00	0,00	0,50	0,10	0,00
0,00	1,00	0,00	0,54	0,81	0,57	0,59	0,90	0,17	1,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,69	0,35	0,29	0,21	0,54	0,39
0,00	0,11	0,00	0,91	0,34	0,00	0,25	0,65	0,57	0,32
0,00	1,00	0,00	0,76	0,22	0,00	0,21	0,34	0,08	0,00
0,00	1,00	0,00	1,00	0,24	0,42	0,17	0,35	0,16	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,21	0,00	0,31	0,55	0,10	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,00	0,00	0,00	0,47	0,10	0,00

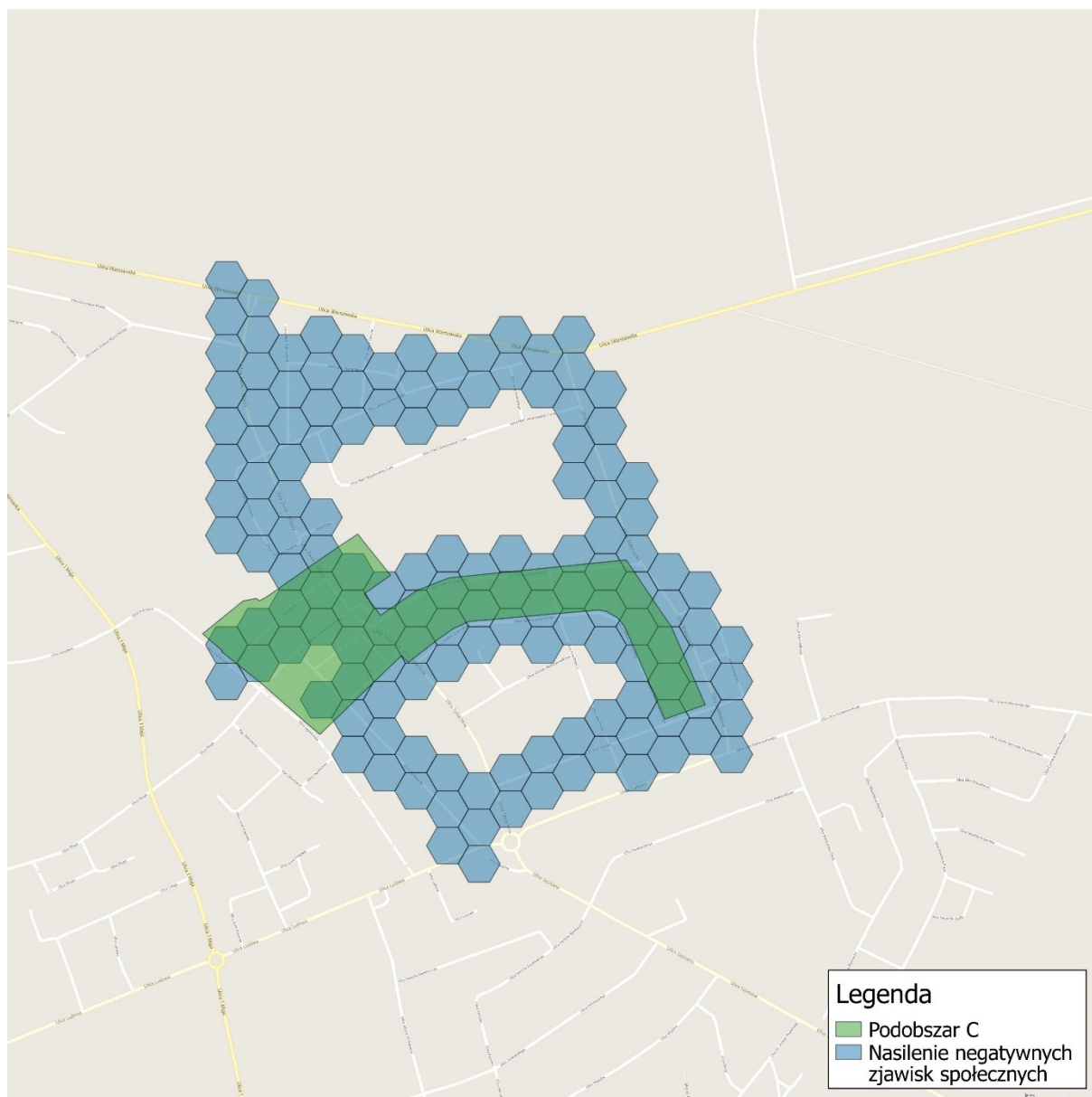
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

0,00	1,00	0,00	0,24	0,00	0,00	0,00	1,00	0,81	0,56
0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,16	1,00	0,00
0,00	1,00	0,00	0,54	0,17	0,00	0,12	0,30	0,08	0,00
0,00	1,00	1,00	0,66	0,57	1,00	0,62	0,34	0,41	0,00

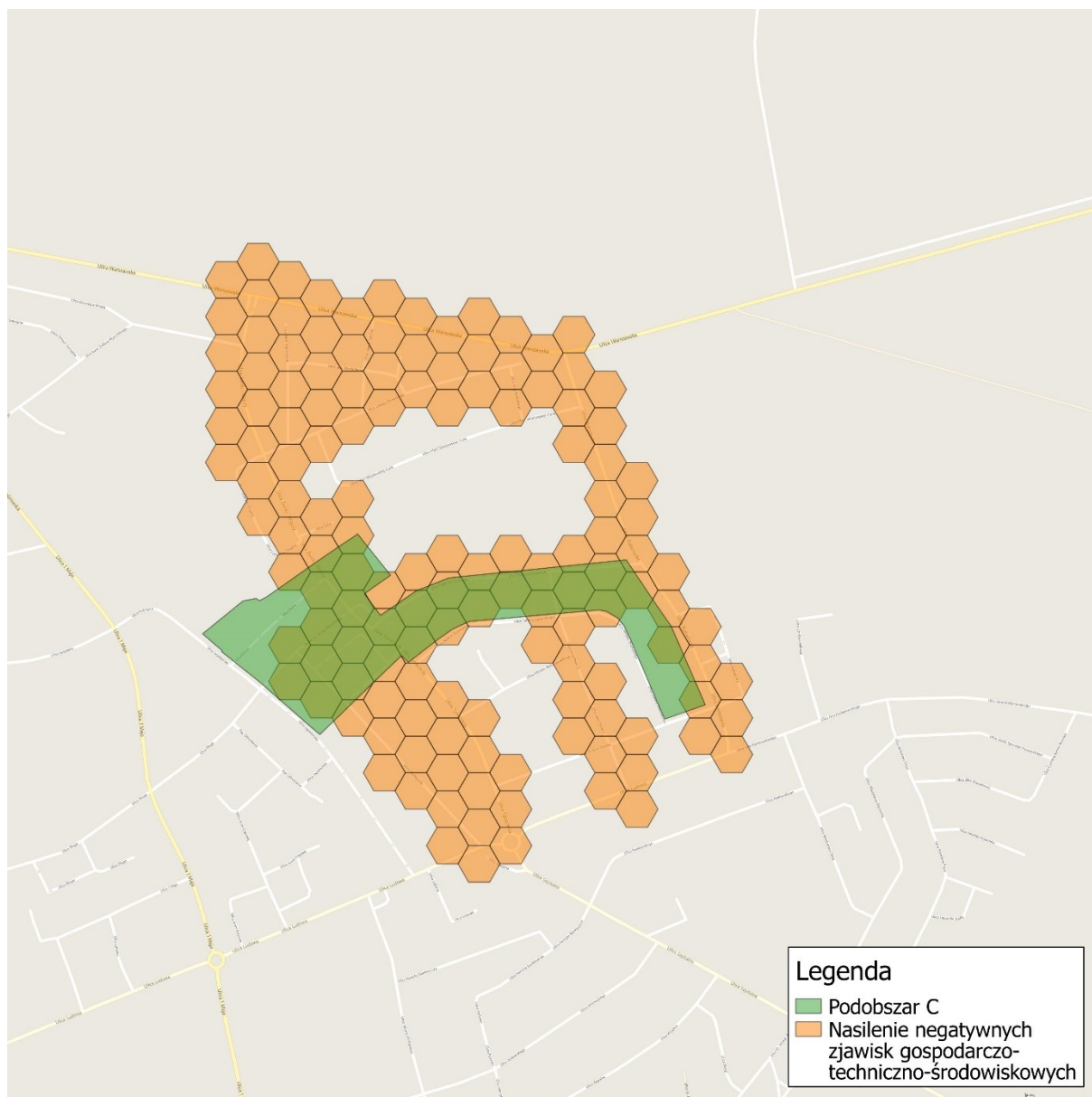
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 25. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych na ulicach obszaru zdegradowanego - podstawy wyznaczenia Podobszaru C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

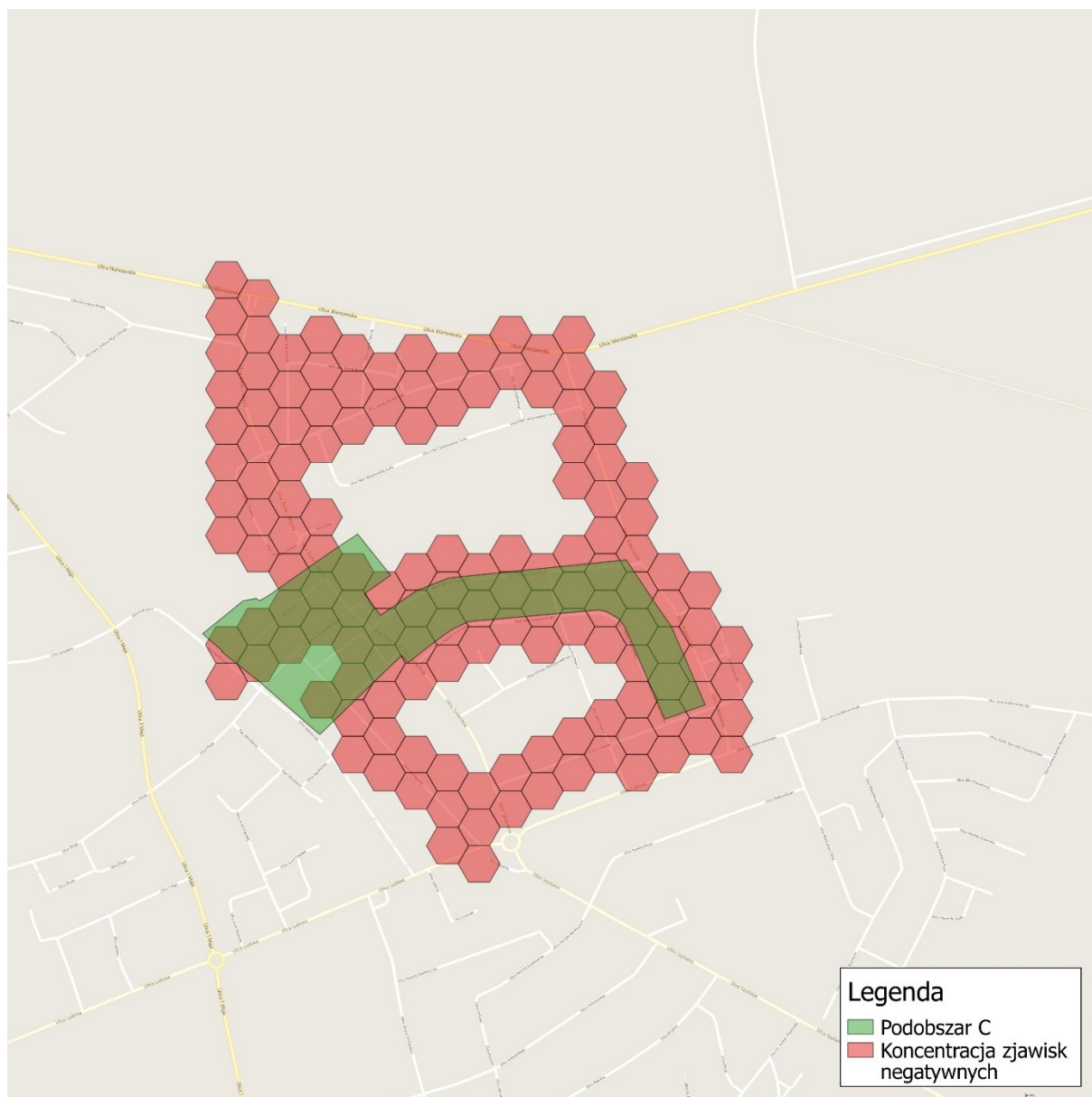
Osiedle 1000-lecia i 30-lecia	Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych	Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych	Koncentracja zjawisk negatywnych
ul. 1000-lecia	0,80	2,54	3,33
ul. 25-lecia Osiedla	3,19	2,03	5,21
ul. Bema	5,77	0,96	6,73
ul. Białostocka	8,77	3,77	12,54
ul. Cicha	1,82	2,69	4,50
ul. Dąbrowskiej	1,12	1,59	2,72
ul. Dolna	4,24	2,10	6,34
ul. Jana Pawła II	1,26	2,80	4,06
ul. Konopnickiej	1,12	1,26	2,38
ul. Kościuszki	8,05	4,58	12,62
ul. Mystkowska	4,27	3,11	7,38
ul. Rynek Piłsudskiego	0,24	3,04	3,28
ul. Skłodowskiej	2,53	1,62	4,15
ul. Słowackiego	6,02	2,33	8,35
ul. Sobieskiego	1,12	0,66	1,78
ul. Szopena	5,45	1,82	7,27
ul. Tuwima	1,12	1,23	2,35
ul. Warszawska	1,76	2,61	4,37
ul. Wołodyjowskiego	2,12	1,16	3,28
ul. Żeromskiego	5,35	1,21	6,56
ul. Żwirki i Wigury	7,78	3,60	11,38
MEDIANA	2,53	2,10	4,50

Rysunek 11. Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych - Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Rysunek 12. Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych - Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Rysunek 13. Koncentracja zjawisk negatywnych - Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

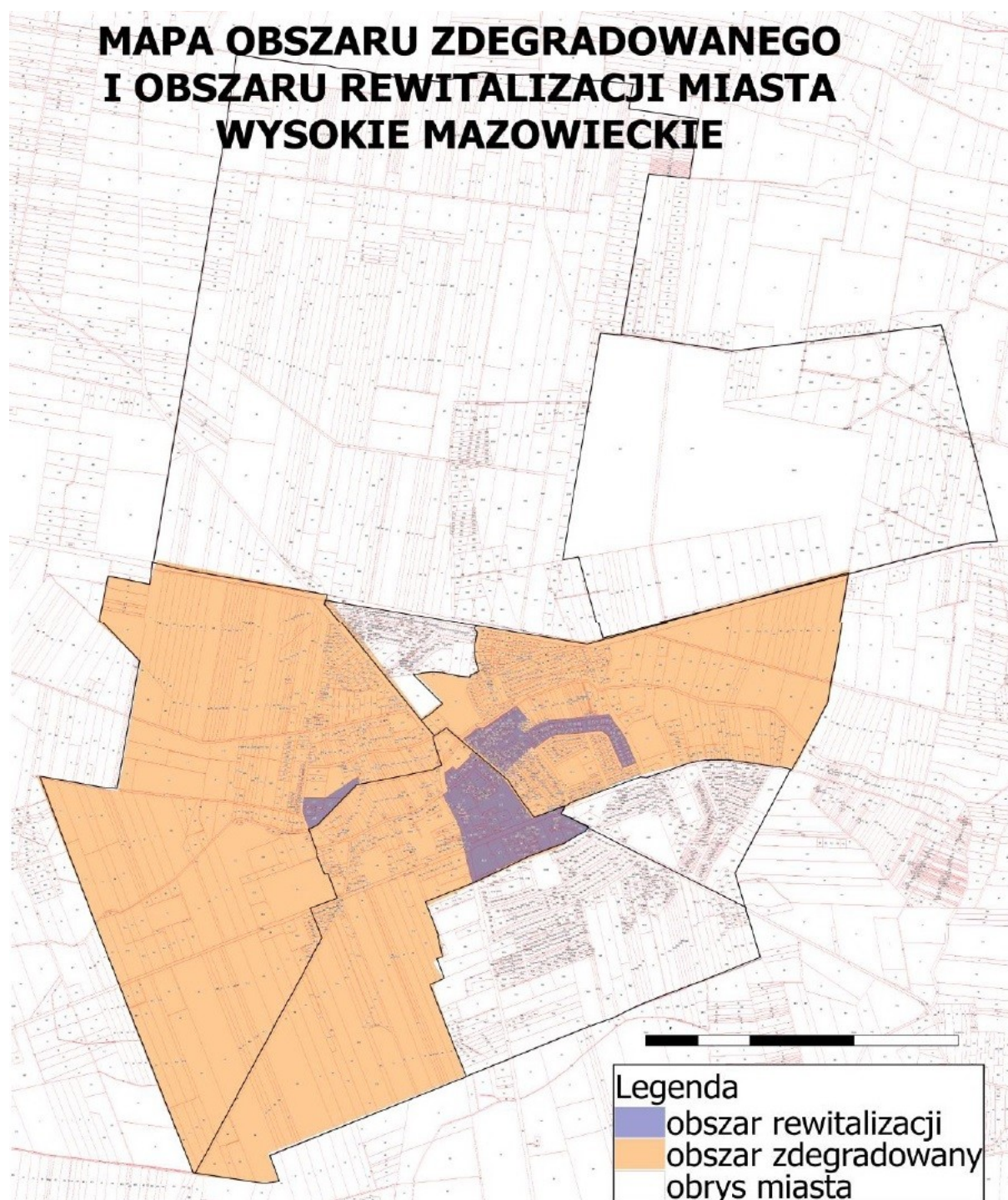
5. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie wskazany został w **Uchwale Nr XXXII/125/17 Rady Miasta Wysokie Mazowieckie z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji**. Załącznikiem do wniosku złożonego do Rady Miasta była mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie. Mapa powstała jako efekt wcześniej opracowanego dokumentu pn. „**Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie**”. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w skali 1:5000 stanowi **ZAŁĄCZNIK 2** do niniejszego opracowania.

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Ponadto obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Uwzględniając wyniki przeprowadzonych analiz statystycznych oraz głos interesariuszy, w granicach administracyjnych Miasta Wysokie Mazowieckie wyselekcjonowano tereny, na których zasadnym jest prowadzenie procesów rewitalizacyjnych.

Przeprowadzone badania wskazały nagromadzenie negatywnych zjawisk na obszarach trzech osiedli miasta. Skala występującego na tym obszarze problemu potwierdzona została zarówno diagnozą wskaźnikową, jak również przez mieszkańców w trakcie dyskusji prowadzonych w ramach konsultacji odnoszących się bezpośrednio do programu rewitalizacji, jak i innych spotkaniach, oczekujących poprawy istniejącej trudnej sytuacji.

Historyczne i środowiskowe uwarunkowania rozwoju przestrzennego Miasta Wysokie Mazowieckie wpłynęły na charakter obszaru rewitalizacji, który składa się z trzech podobszarów, charakteryzujących się najwyższymi przekroczeniami wskaźników kryzysu, będących najbardziej reprezentatywnymi dla miasta oraz posiadających potencjał rozwojowy.

Rysunek 14. Obszar rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie (źródło: Załącznik do uchwały Nr XXXII/125/17 Rady Miasta Wysokie Mazowieckie z dnia 28 marca 2017 r.)

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Obszar rewitalizacji podzielony jest na trzy podobszary obejmujące swoim zasięgiem najbardziej zdegradowane części osiedli:

- „**TARGÓWEK**” - PODOBSZAR A,
- „**ADM**” - PODOBSZAR B,
- „**1000-LECIA I 30-LECIA**” - PODOBSZAR C.

Suma powierzchni całego obszaru rewitalizacji to **91,711 ha**, co w skali całości terenów Miasta Wysokie Mazowieckie stanowi **6,02%**.

Suma mieszkańców całego obszaru rewitalizacji to **2400 osób**, co w skali ogółu mieszkańców Miasta Wysokie Mazowieckie stanowi **25,03%**.

Aby zobrazować zasadność delimitacji podobszarów rewitalizacji na wyznaczonych obszarach zdegradowanych, posłużono się pogłębioną diagnozą. Pogłębiona diagnoza zawiera zbiór danych ilościowych i jakościowych odnoszących się do konkretnych ulic, w przeciwieństwie do diagnozy jednostek analitycznych, w której dane dotyczyły całego osiedla.

Szczegółowe dane zebrane na potrzeby pogłębionej diagnozy pozwoliły na wskazanie ulic, na których występuje największa kumulacja zjawisk negatywnych.

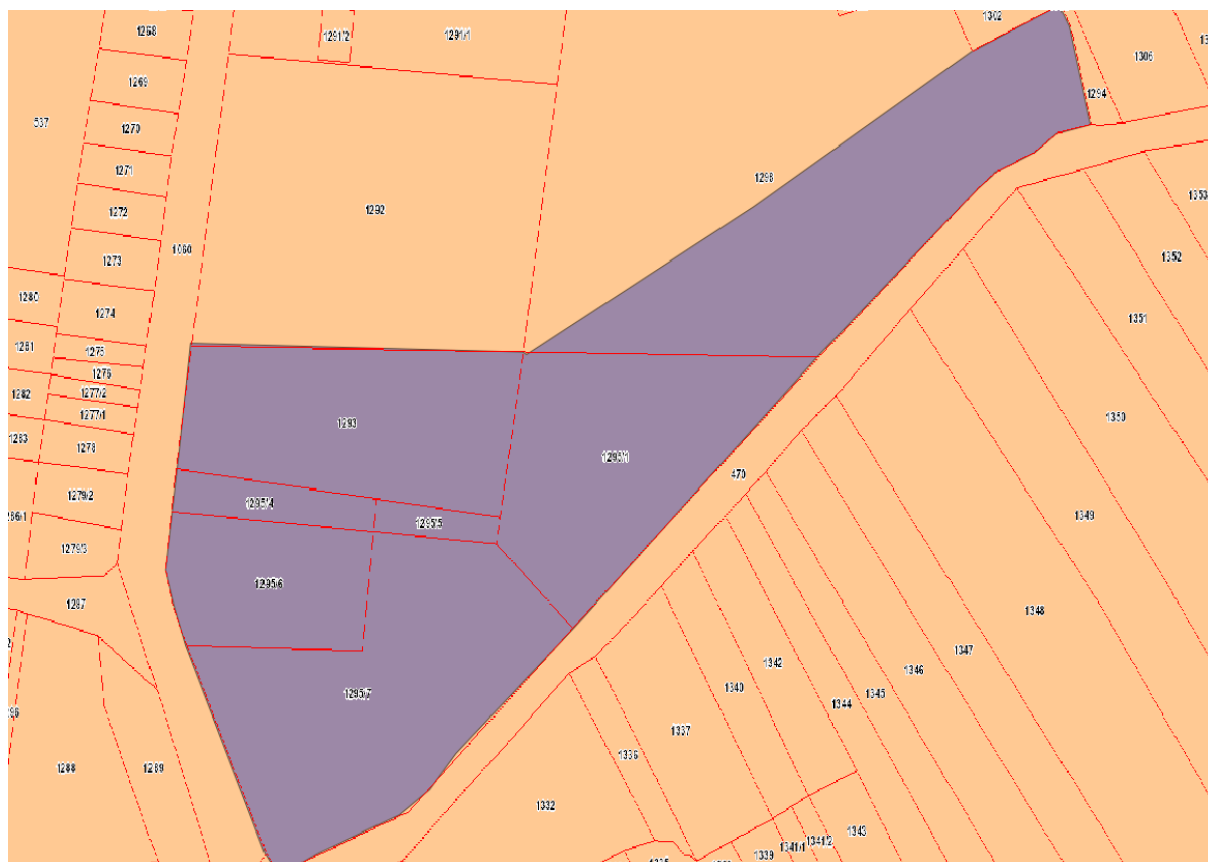
5.1. Podobszar A – Osiedle „Targówek”

Charakterystyka ogólna podobszaru rewitalizacji

Podobszar A rewitalizacji obejmuje część terenu Osiedla „Targówek” – zachodnio-centralną część miasta. Podobszar zajmuje powierzchnię 6,572 ha co

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

stanowi 0,43% całkowitej powierzchni miasta. Liczba zamieszkujących teren wynosi 61 osób, co w skali ogółu mieszkańców miasta stanowi 0,64%.

Rysunek 15. Zasięg rewitalizacji - Podobszar A (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)

Podobszar rewitalizacji obejmuje następujące numery działek: 1293, 1295/4, 1295/5, 1295/6, 1295/7, 1295/1, 1298/6.

Teren obejmuje lokale socjalne położone przy ul. Przechodniej oraz teren przy rzece Brok. Budynki przeszły termomodernizację, ocieplono je, wymieniono stolarkę okienną i drzwiową. Łącznie w trzech budynkach tam usytuowanych znajduje się 30 lokali socjalnych i 9 komunalnych. Obok budynków mieszkalnych wybudowano pomieszczenia gospodarcze, które dają możliwość utrzymania porządku na posesji. W tym miejscu zamieszkują osoby, które mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem. Rodziny objęte są opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, korzystają z różnej formy pomocy. Część lokali zajmują rodziny z małymi dziećmi, dla których miasto wybudowało plac zabaw na wspólnym podwórku._

Teren charakteryzuje się niewielką gęstością zabudowy oraz dużą dostępnością terenów zielonych w obrębie doliny Rzeki Brok. Obecnie teren ten jest

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

nieuporządkowany, zaniedbany, porośnięty krzakami. Zgodnie z opinią mieszkańców osiedla poznaną w trakcie rozmów (spacery badawcze) teren ten powinien być zagospodarowany w sposób pozwalający na otwarcie przestrzeni, umożliwienie spędzenia wolnego czasu w zorganizowanym miejscu bez konieczności dużych nakładów finansowych. Zasugerowano stworzenie miejsca wypoczynku i zabawy, które wyrówna infrastrukturę w tym zakresie wybudowaną w centrum miasta i na badanym terenie. Pozwoli to na zahamowanie marginalizacji młodzieży i dzieci mieszkających na osiedlu budynków socjalnych.

Wielu mieszkańców osiedla jest uzależnionych od alkoholu. Są to osoby, które nie podejmują walki z nałogiem lub walka ta kończy się niepowodzeniem. Należy podjąć działania w zakresie próby chociażby najmniejszego „uspołecznienia” tych osób.

Podobszar spełnia ważną funkcję społeczną, zapewniając warunki mieszkaniowe dla najuboższych i najbardziej potrzebujących mieszkańców miasta.

**Rysunek 16. Dwa z trzech budynków socjalnych znajdujących się przy ul. Przechodniej.
(źródło: www.google.pl/maps)**

Rysunek 17. Niezagospodarowany i zaniedbany brzeg rzeki Brok. (źródło: www.google.pl/maps)

Pogłębiona diagnoza podobszaru rewitalizacji

Teren ten został objęty obszarem rewitalizacji ze względu na kumulację zjawisk kryzysowych w tej części obszaru zdegradowanego, przede wszystkim w sferze społecznej i sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

Porównując wartości referencyjne wskaźników dla obszaru zdegradowanego Osiedla Targówek oraz wartości wskaźników wyliczone dla Podobszaru A, zauważyć należy, że przy 22 na 29 rozpatrywanych wskaźników, podobszar rewitalizacji posiada wartości mniej korzystne niż ta część obszaru zdegradowanego.

Na podstawie pogłębionej diagnozy ilościowo-jakościowej, przedstawiono w poniższej tabeli podsumowanie zjawisk problemowych jak i potencjały podobszaru rewitalizacji w każdej ze sfer.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 26. Podsumowanie zjawisk problemowych i potencjały Podobszaru A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Zjawiska problemowe	Potencjały
Sfera społeczna	
<ul style="list-style-type: none"> ujemne saldo migracji – depopulacja obszaru, wysoka liczba pobieranych zasiłków (w tym z powodu bezrobocia, choroby, ubóstwa, bezradności w opiece, alkoholizmu, niepełnosprawności), zarówno stałych, okresowych jak i jednorazowych, wysoka liczba pobieranych zasiłków rodzinnych (w tym z tytułu wychowywania dziecka), najwyższa w mieście liczba najemców lokali socjalnych, koncentracja zjawisk patologicznych wśród osób zamieszkujących lokale socjalne, spowodowana ich marginalizacją, zwłaszcza alkoholizm postępująca degradacja wartości rodziny, zniechęcenie oraz upadek „kultury pracy”, niska aktywność społeczna przekładająca się na niski poziom frekwencji wyborczej i brak organizacji społecznych, niski kapitał społeczny związany z małą aktywnością społeczną, społeczna niezaradność mieszkańców, bardzo niska integracja społeczna lokatorów mieszkań socjalnych, powstawanie konfliktów międzysąsiedzkich, niejednokrotnie rozwiązywanych siłowo, 	<ul style="list-style-type: none"> lokatorzy mieszkań socjalnych posiadają swojego przedstawiciela, działającego w ich imieniu oraz reagującego na bieżąco na wszystkie problemy i potrzeby; osoba ta jest głównym łącznikiem między mieszkańcami lokali socjalnych a władzami miasta i innymi jednostkami (MOPS, PUP); jest ona inicjatorem większości działań i stanowi doskonały przykład do naśladowania dla lokatorów, którzy liczą się z jej zdaniem, szerokie pole do działań naprawczych i zapobiegawczych dla MOPS, spowodowane niewielką liczbą mieszkańców na niewielkim obszarze z dobrze rozpoznanymi negatywnymi zjawiskami społecznymi, chęć części rodziców i wola współpracy z pracownikami MOPS i organizacjami pozarządowymi, w celu zapewnienia lepszej przyszłości dla swoich dzieci,
Sfera gospodarcza	
<ul style="list-style-type: none"> niekorzystne warunki gospodarcze i brak aktywności gospodarczej mieszkańców, wysoka liczba osób bezrobotnych (w tym długotrwale i powyżej 50 roku życia), niski poziom kwalifikacji zawodowych mieszkańców, szczególnie bezrobotnych, zjawisko dziedziczenia bezrobocia, 	<ul style="list-style-type: none"> możliwość ukierunkowania na konkretne jednostki działań z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych, dopasowanych do ich możliwości i lokalnego rynku pracy, przygraniczna lokalizacja targowiska miejskiego - potencjał popytowy związany ze znacznym ruchem lokalnym mieszkańców miasta,
Sfera środowiskowa	

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

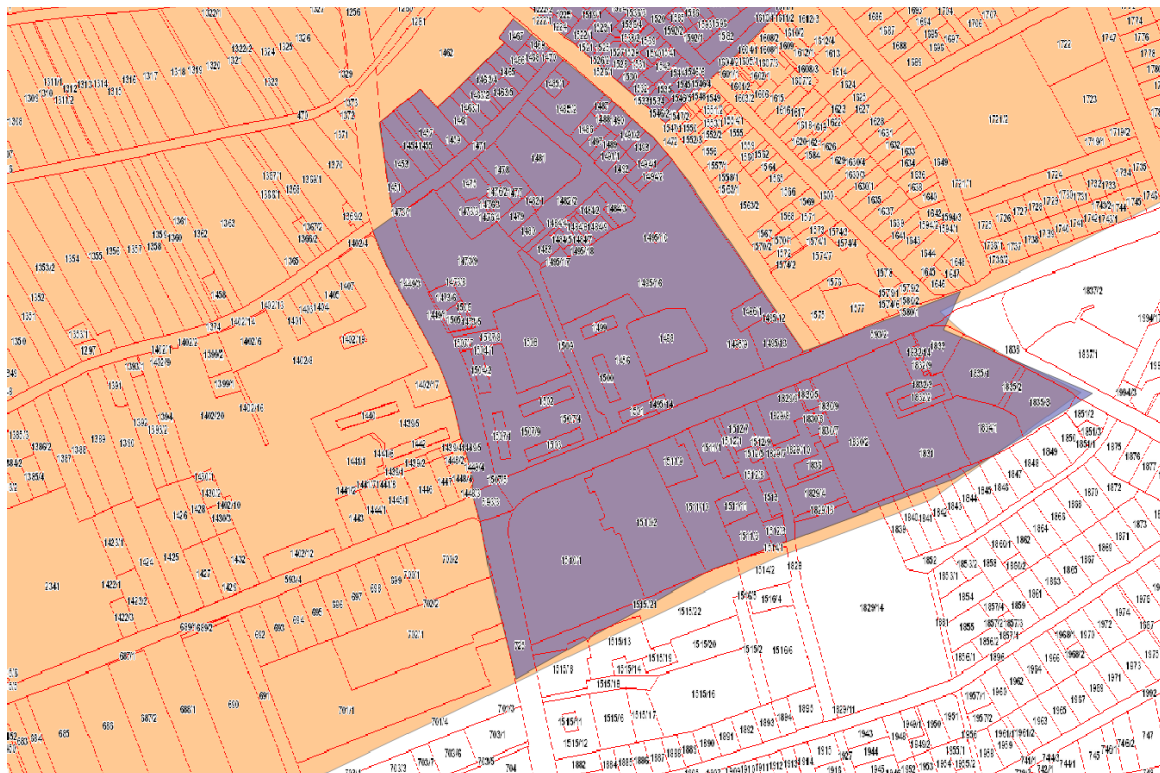
<ul style="list-style-type: none"> • zaśmiecanie doliny rzeki Brok, • zadeptywanie terenów zielonych i tworzenie „dzikich ścieżek” w dolinie rzeki, szczególnie w trakcie dostępności targowiska miejskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość aktywnego włączenia mieszkańców w zmiany terenów zieleni na obszarze rewitalizacji, doprowadzi do poczucia odpowiedzialności za nie i zmniejszy szkody dla środowiska i niszczenie przestrzeni powodowane przez ludzi,
--	--

Sfera techniczna	
<ul style="list-style-type: none"> • niska efektywność instalacji wewnętrznych budynków socjalnych, • niska jakość nawierzchni ścieżek pieszych, na opisywanym obszarze ciągi piesze posiadają liczne ubytki a miejscami nie istnieją (ścieżki gruntowe bez utwardzenia), 	<ul style="list-style-type: none"> • każdy budynek do tej pory został poddany termomodernizacji i otrzymał dodatkowo wybudowane pomieszczenie gospodarcze, m.in. na trzymanie narzędzi, umożliwiając lokatorom w ten sposób łatwiejszą możliwość dbania o wspólne dobro,
Sfera funkcjonalno-przestrzenna	
<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczna ilość miejsc do integracji społecznej, rekreacji dla dzieci i rodzin, istnieje jeden plac zabaw. Nie ma uporządkowanego „podwórka”, brak również miejsca dla osób dorosłych umożliwiającego integrację społeczną, miejsca wspólnego spędzania czasu dzieci i rodziców, • niezagospodarowana przestrzeń przy dolinie rzecznej znajdująca się w bezpośrednim sąsiedztwie osiedla. Obecnie teren jest nierówny, zarośnięty krzakami i zaniedbany. Tworząc „nieprzyjazny” wizerunek obszaru, który i tak postrzegany jest w negatywnym świetle. 	<ul style="list-style-type: none"> • rezerwa niezagospodarowanych terenów zielonych w dolinie rzeki Brok do wykreowania przestrzeni publicznych, • potencjał niezagospodarowanych podwórek do wykreowania przestrzeni półpublicznych, • do tej pory wybudowano przy lokalach socjalnych mały plac zabaw z nowymi kolorowymi urządzeniami, o który mieszkańcy dbają, dając w ten sposób władzom miasta możliwość zaufania na dalszą inwestycję w ten rejon.

5.2. Podobszar B – Osiedle „ADM”

Charakterystyka ogólna podobszaru rewitalizacji

Podobszar B rewitalizacji obejmuje część terenu Osiedla „ADM” – centralną część miasta. Podobszar zajmuje powierzchnię 56,522 ha co stanowi 3,71% całkowitej powierzchni miasta. Liczba zamieszkujących teren wynosi 2119 osób, co w skali ogółu mieszkańców miasta stanowi 22,10%.

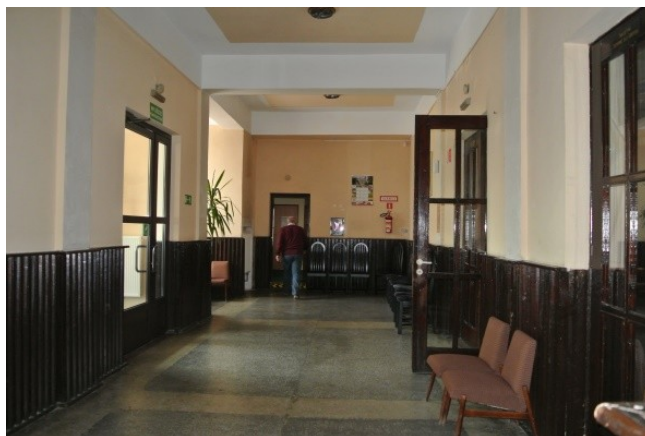
Rysunek 18. Zasięg rewitalizacji - Podobszar B (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)

W skład podobszaru wchodzi następujące ulice: 1 Maja, Armii Krajowej, Jagiellońska, Ludowa oraz Plac Odrodzenia i część ul. Długiej.

Na obszarze zlokalizowane są strefy usług publicznych (Urząd Miasta, Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe, Komenda Powiatowa Policji), społecznych (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej), budynki kultury (Miejski Ośrodek Kultury), oświaty (Przedszkole Miejskie Nr 1), sakralne (Kościół Rzymskokatolicki pw. Narodzenia NMP), usługowe (sklepy, banki), a także tereny zielone przeznaczone do rekreacji mieszkańców (Park przy MOKu) oraz mieszkalne (wysokie zagęszczenie budynków wielorodzinnych).

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Podobszar zawiera zatem wiele ważnych obiektów i spełnia różnorodne funkcje newralgiczne dla zarządzania miastem i dla zaspokajania potrzeb mieszkańców. Wysokie zagęszczenie mieszkańców na podobszarze przysparza problemy organizacyjne miastu w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

Rysunek 19. Miejski Ośrodek Kultury - wymaga wewnętrznego doposażenia w celu zapewnienia utrzymania funkcji kulturalnych. (źródło: mok.wysokiemazowieckie.pl)

Rysunek 20. Brak miejsc parkingowych zmusza kierowców do parkowania na jezdni, utrudniając płynność i zmniejszając bezpieczeństwo ruchu pojazdów. (źródło: www.google.pl/maps)

Pogłębiona diagnoza podobszaru rewitalizacji

Przesłankami do wyznaczenia podobszaru rewitalizacji na terenie osiedla ADM była koncentracja zjawisk kryzysowych zidentyfikowanych przede wszystkim w sferze społecznej oraz w mniejszym stopniu gospodarczej, technicznej oraz środowiskowej.

Porównując wartości referencyjne wskaźników dla obszaru zdegradowanego Osiedla ADM oraz wartości wskaźników wyliczone dla Podobszaru B, zauważyć należy, że przy 14 na 29 rozpatrywanych wskaźników, podobszar rewitalizacji posiada wartości mniej korzystne niż ta część obszaru zdegradowanego.

Na podstawie pogłębionej diagnozy ilościowo-jakościowej, przedstawiono w poniższej tabeli podsumowanie zjawisk problemowych jak i potencjały podobszaru rewitalizacji w każdej ze sfer. Opisywany obszar to okolice Miejskiego Ośrodka Kultury, parku miejskiego i przylegającego osiedla bloków komunalnych. Władze miasta sukcesywnie inwestowały w poprawę infrastruktury poprzez przebudowę dróg, remont przedszkola obsługującego opisywany teren, termomodernizację bloków z udziałem kapitału mieszkańców, remont zewnętrzny ośrodka kultury. Na terenie Osiedla znajdują się również stowarzyszenie, które zajmują się opieką nad osobami najbardziej potrzebujących pomocy. Pomoc ta

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

dotyczy odzieży, pożywienia jak również realizacji wyjazdów jednoczących rodziny. __

Tabela 27. Podsumowanie zjawisk problemowych i potencjały Podobszaru B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Zjawiska problemowe	Potencjały
Sfera społeczna	
<ul style="list-style-type: none"> wysoka liczba pobieranych zasiłków (w tym z powodu bezrobocia, choroby, ubóstwa, alkoholizmu, niepełnosprawności), zarówno stałych jak i jednorazowych, wysoka liczba pobieranych zasiłków z tytułu wychowywania dziecka i niepełnosprawnego dziecka, niska aktywność społeczna przekładająca się na niską liczbę organizacji pozarządowych, niski poziom bezpieczeństwa spowodowany wybrykami chuligańskimi i spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych, niska integracja społeczna młodych ludzi spowodowana brakiem odpowiednich miejsc spotkań, brak odpowiedniego zagospodarowania wolnego czasu zwłaszcza młodzieży i dzieciom, które po powrocie ze szkoły są sami (większości rodziców nie stać na wynajmowanie opieki), 	<ul style="list-style-type: none"> liczne wydarzenia kulturalne o zasięgu regionalnym mające wpływ na obszar rewitalizacji (prężnie działający MOK), coraz większa chęć osób młodych do integracji z rówieśnikami na rzecz bezproduktywnego czasu spędzanego w domu,

Sfera gospodarcza	
<ul style="list-style-type: none"> słabe warunki gospodarcze - niska liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, niski poziom kwalifikacji zawodowych mieszkańców, szczególnie bezrobotnych, 	<ul style="list-style-type: none"> wysokie zagęszczenie ludności spowodowane obecnością budynków wielorodzinnych na terenie rewitalizacji - duży kapitał ludzki,
Sfera środowiskowa	
<ul style="list-style-type: none"> wysoka ilość wyrobów azbestowych stanowiących zagrożenie dla zdrowia ludzi, stosunkowo niska liczba budynków segregujących odpady, 	<ul style="list-style-type: none"> łatwość przeprowadzenia edukacji ekologicznej, która wpłynie na zmianę dotychczasowych zachowań mieszkańców,
Sfera techniczna	

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

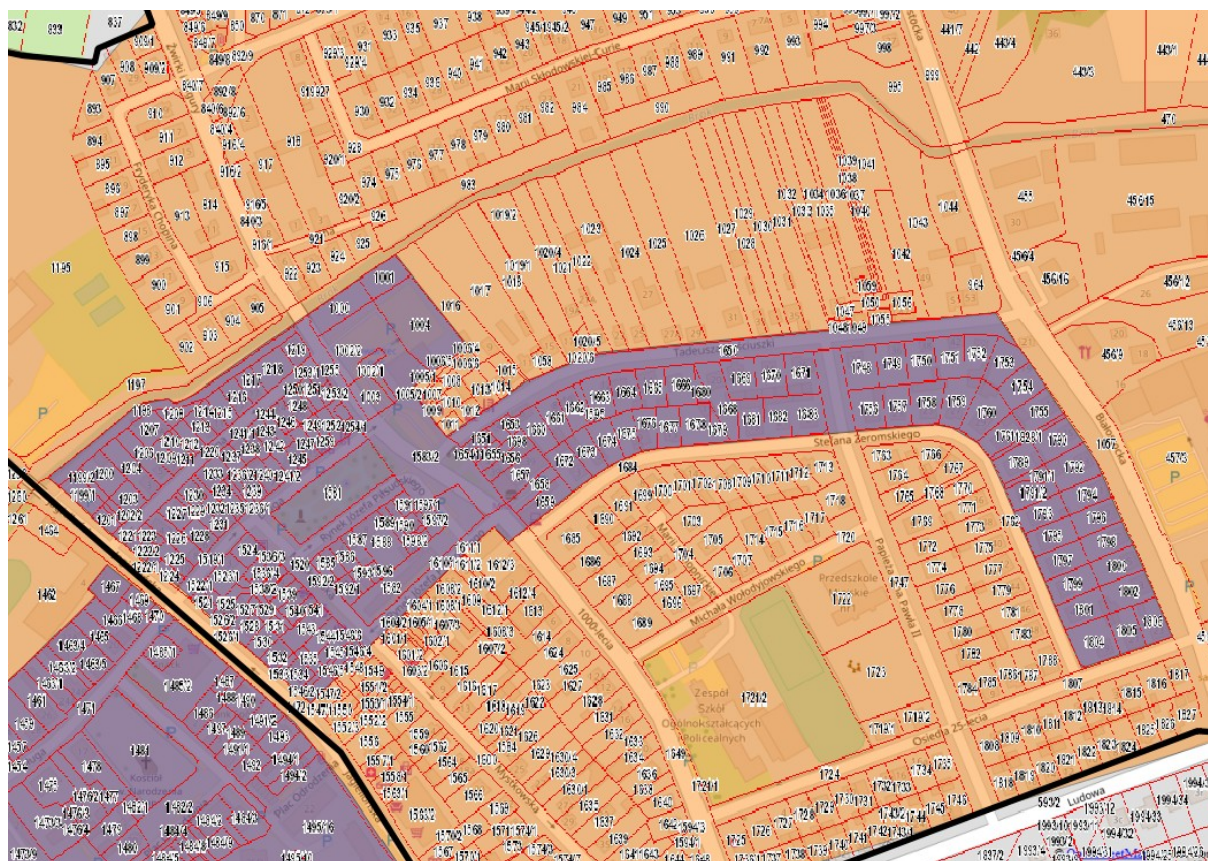
<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Kultury wymagający wewnętrznego doposażenia (w tym sala kinowa) – brak zagwarantowanej funkcjonalności obiektu w celu zaspokojenia potrzeb współczesnego pokolenia, • brak efektywności energetycznej MOK – konieczność modernizacji instalacji wewnętrznych, 	<ul style="list-style-type: none"> • doświadczenia samorządu w racjonalnym wydatkowaniu funduszy na modernizację obiektów publicznych, przynoszących doskonałe efekty (udana i efektowna modernizacja MOK w etapie I), • dobra współpraca z Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej oraz dostępność środków zewnętrznych daje możliwość szerokiego pola manewru w zakresie modernizacji budynków i instalacji,
Sfera funkcjonalno-przestrzenna	
<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca ilość miejsc parkingowych – parkujące samochody zabierają przestrzeń, która może służyć mieszkańcom, infrastruktura w opisywanym obszarze uniemożliwia poruszanie się osobom niepełnosprawnym, ciągi piesze posiadają liczne nierówności, brak podjazdów, obniżień krawężnika, • niedostateczna ilość miejsc do integracji społecznej młodzieży – brak miejsca do zagospodarowania wolego czasu, • w związku z koncentracją zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i dużej ilości obiektów użyteczności publicznej brak jest odpowiedniej liczby miejsc parkingowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalizacja lokalnych i ponadlokalnych funkcji w zakresie ochrony zdrowia, kultury, oświaty, administracji publicznej i gospodarczej (Urząd Miasta, Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe, MOK, MOPS, Komenda Powiatowa Policji, ZUS), • dostępność miejsc do przekształcenia ich w parkingi,

5.3. Podobszar C – Osiedle „1000-lecia i 30-lecia”

Charakterystyka ogólna podobszaru rewitalizacji

Podobszar B rewitalizacji obejmuje część terenu Osiedla „1000-lecia i 30-lecia” – północno-centralną część miasta. Podobszar zajmuje powierzchnię 28,617 ha co stanowi 1,88 % całkowitej powierzchni miasta. Liczba zamieszkujących teren wynosi 220 osób, co w skali ogółu mieszkańców miasta stanowi 2,29%.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Rysunek 21. Zasięg rewitalizacji - Podobszar C (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)

W skład osiedla wchodzi następujące fragmenty ulic: 1000-lecia, Mystkowskiej, Kościuszki, Żeromskiego, Białostockiej, Żwirki i Wigury oraz w całości ul. Dolna i Rynek Piłsudskiego.

Na obszarze zlokalizowane są strefy usług publicznych (PKS), budynki usługowe (sklepy, restauracje), a także tereny zielone przeznaczone do rekreacji mieszkańców (skwer przy Rynku Piłsudskiego) oraz mieszkalne (rejon domów jednorodzinnych zamieszkałych przez duży odsetek osób starszych).

Podobszar ulega coraz większej marginalizacji z powodu częściowego położenia peryferyjnego oraz przez rynek usług lokalnych.

Rysunek 22. Upadający budynek dworca PKS wymagający natychmiastowej rewitalizacji i zapewnienia stabilnych warunków dla rozwoju lokali usługowych na jego terenie.
(źródło: www.google.pl/maps)

Pogłębiona diagnoza podobszaru rewitalizacji

Teren ten został objęty obszarem rewitalizacji ze względu na równomierne przenikanie się zjawisk kryzysowych w sferze społecznej oraz gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej – ich koncentrację w tej części obszaru zdegradowanego.

Porównując wartości referencyjne wskaźników dla obszaru zdegradowanego Osiedla 1000-lecia i 30-lecia oraz wartości wskaźników wyliczone dla Podobszaru C, zauważyć należy, że przy 19 na 29 rozpatrywanych wskaźników, podobszar rewitalizacji posiada wartości mniej korzystne niż ta część obszaru zdegradowanego.

Na podstawie pogłębionej diagnozy ilościowo-jakościowej, przedstawiono w poniższej tabeli podsumowanie zjawisk problemowych jak i potencjały podobszaru rewitalizacji w każdej ze sfer.

Opisywany obszar znajduje się w centrum miasta, które infrastrukturalnie jest doinwestowane. Znajduje się tam wyremontowany park miejski, w którym organizowane są cykliczne imprezy. Przestrzeń charakteryzuje się zabudową kamieniczną, o którą właściciele dbają podejmując remonty, przebudowy i odbudowy obiektów. Teren dworca autobusowego jest zdegradowany infrastrukturalnie, przestarzała technologia wykonania powoduje, że obiekt

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

generuje straty w utrzymaniu i uniemożliwia najem znajdujących się tam lokali. Młodzież przebywająca w obrębie budynku oczekując na powrót ze szkoły nie potrafi w sposób pożyteczny zagospodarować sobie czasu co doprowadza do aktów wandalizmu.

W bezpośrednim otoczeni dworca znajduje się osiedle, zamieszkiwane w większości przez osoby w podeszłym wieku.

Tabela 28. Podsumowanie zjawisk problemowych i potencjały Podobszaru C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Zjawiska problemowe	Potencjały
Sfera społeczna	
<ul style="list-style-type: none"> wysoka liczba pobieranych zasiłków (w tym z powodu bezrobocia, ubóstwa, alkoholizmu, bezradności w opiece, niepełnosprawności), zarówno stałych, okresowych jak i jednorazowych, wysoka liczba pobieranych zasiłków rodzinnych (w tym z tytułu wychowywania dziecka) i dopłat do pobytu w domu opieki, niski poziom bezpieczeństwa spowodowany wybrykami chuligańskimi i spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych, bardzo wysokie obciążenie demograficzne osobami w wieku poprodukcyjnym, niski poziom integracji społecznej osób starszych spowodowany ich marginalizacją, wykluczenie osób starszych, brak małych form pomocy społecznej dla osób starszych, umożliwiających kontynuację zainteresowań i aktywności zawodowej, 	<ul style="list-style-type: none"> coroczna organizacja imprez integracyjnych w parku miejskim przy Rynku Piłsudskiego, np. "Koncert przy fontannie", Narodowe Czytanie, "Akcja Słucham Polskiego Radia Białostok w Wysokiem Mazowieckiem", duży sukces w działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku na rzecz promocji Miasta Wysokie Mazowieckie, kultywowania tradycji, historii i kultury, promocji zdrowego stylu życia, bezpieczeństwa seniora, integracji pokoleniowej i międzypokoleniowej,
Sfera gospodarcza	
<ul style="list-style-type: none"> słabe warunki gospodarcze – niska liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, wysoka liczba osób bezrobotnych (w tym powyżej 50 roku życia), niski poziom kwalifikacji zawodowych mieszkańców, szczególnie bezrobotnych, niedostateczna ilość funkcji społeczno-gospodarczych ulokowanych w obszarze rewitalizacji, 	<ul style="list-style-type: none"> dogodne lokalizacje handlowe wzdłuż Rynku Piłsudskiego i na samym terenie PKS, centralna lokalizacja i główny węzeł komunikacyjny miasta daje świetne warunki do przepływu towarów i konsumentów, duży popyt na usługi w zakresie służby zdrowia i opieki społecznej wynikający z wzrastających potrzeb związanych z procesem starzenia się ludności, szczególnie zauważalnym w tej części obszaru rewitalizacji,
Sfera środowiskowa	

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

<ul style="list-style-type: none">wysoka ilość wyrobów azbestowych stanowiących zagrożenie dla zdrowia ludzi,stosunkowo niska liczba budynków segregujących odpady,	<ul style="list-style-type: none">łatwość przeprowadzenia edukacji ekologicznej, która wpłynie na zmianę dotychczasowych zachowań mieszkańców,
Sfera techniczna	
<ul style="list-style-type: none">negatywne zjawiska techniczno-gospodarcze obniżające prestiż handlowy – niszczący dworzec PKS wraz z lokalami usługowymi,	<ul style="list-style-type: none">szeroka możliwość zmian istniejącego budynku PKS na nowe funkcje społeczno-usługowe,

Sfera funkcjonalno-przestrzenna	
<ul style="list-style-type: none">niedostateczna ilość zorganizowanych miejsc do integracji społecznej,niewystarczająca ilość miejsc parkingowych – kierowcy poszukujący na siłę miejsc do zaparkowania powodują powstawanie korków oraz wydłużają swój czas spędzony na podróż samochodem,niedostateczna ilość miejsc do integracji społecznej młodzieży i przede wszystkim osób starszych,	<ul style="list-style-type: none">dobre perspektywy dla kształtowania pożądanej struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta ze względu na występowanie terenów kwalifikujących się do przekształceń i uzupełnień – obecność miejsc nadających się pod integrację społeczną, parkingi, usługi i handel – pełny zakres możliwości zmian w zależności od potrzeb,

6. SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

6.1. Znaczenie obszaru rewitalizacji dla rozwoju miasta

Przyjmuje się, że wszyscy Interesariusze procesów rozwojowych wykorzystają szanse jakie stwarza położenie obszaru rewitalizacji. Na obszarze rewitalizacji miasto będzie partnerem instytucji i organizacji, które swoim działaniem mogą przyczynić się do podniesienia poziomu jakości życia społeczności lokalnych. Interwencja skierowana będzie przede wszystkim do osób wymagających

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

największej pomocy, tj. mieszkańców lokali socjalnych na Podobszarze A. Tereny te mają wielki potencjał na aktywizację mieszkańców i skłonienia ich do integracji społecznej oraz samodzielnego zagospodarowania dostępnych terenów w obrębie podwórek. Poza tym zagospodarowanie przyległych terenów zielonych przy dolinie rzecznej pozwoli na uporządkowanie przestrzeni jak i zapobiegać będzie dalszej marginalizacji tej okolicy.

Załadnienie patologii społecznych występujących na terenie Podobszaru A jest istotne dla prawidłowego i bezpiecznego udostępnienia terenów rekreacyjnych znajdujących się w bliskiej odległości lokali socjalnych. Miasto posiada wiele terenów zielonych będących potencjalnym miejscem rekreacji przy odpowiednim zagospodarowaniu. Jednym z takich miejsc jest teren przy rzece Brok na Podobszarze A. Właściwa rekultywacja brzegu rzeki pozwoliłaby na stworzenie głównego miejsca spotkań i spędzania czasu wolnego mieszkańców nie tylko obszaru rewitalizacji, ale również całego miasta. Potrzeba ta wynika ze zdiagnozowanego wśród mieszkańców niezadowolenia z estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych. Ma również na celu nakłonienie miejscowych lokatorów mieszkań socjalnych do dbania o wspólne dobro, po rewitalizacji brzegu rzeki zgodnie z ich oczekiwaniami. Powstała infrastruktura pozwoli zatrzeć dysproporcje pomiędzy dobrze doinwestowanym obszarem centrum miasta a opisywanym osiedlem. To natomiast stworzy podłoże do rozwoju dla lokalnej społeczności. Pozwoli odzyskać wiarę w siebie i możliwość zbudowania lepszego jutra. Nowe otoczenie, w które mieszkańcy osiedla będą mogli również włożyć swoją pracę pozwoli podnieść ich własną samoocenę. __

Zagospodarowany teren rzeki Brok będzie głównym źródłem ożywienia społecznego Podobszaru A. Przyszły deptak spowoduje ogromną integrację społeczności lokali socjalnych z pozostałymi mieszkańcami miasta, prowadząc mieszkańców miasta w celu rekreacji na teren rewitalizacji,

Miasto silnie umocowane w sieci przepływów towarów będzie kształtowało swój potencjał odpowiedni do wyzwań i potrzeb. Promocja gospodarcza powinna promować otwartość i gotowość najważniejszych procesów rozwojowych do przyjmowania inwestorów czy specjalistów wysokiej klasy wzmacniających potencjał lokalnej gospodarki. Taką możliwość daje teren dworca PKS, który obecnie jest słabo doinwestowany i nie wykorzystuje się w pełni jego potencjału. Przeznaczenie części tych terenów pod usytuowanie pawilonu handlowo-usługowego lub galerii, znacznie poprawiłoby lokalną gospodarkę.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Rewitalizacja dworca znajdującego się na terenie Podobszaru C ma istotne znaczenie dla ustabilizowania sytuacji gospodarczej w mieście. Unowocześniony budynek PKS będzie źródłem ożywiania społeczno-gospodarczego Podobszaru C. Jako potencjalne główne miejsce spotkań i usług, PKS będzie miał możliwość promieniowania działań naprawczych na cały teren rewitalizacji. Modernizacja dworca i poprawienie komunikacji znacznie zwiększyłoby przepływ osób, a co za tym idzie towarów i usług. Różnorodność typów zabudowy w centrum oraz ich wymieszanie w strukturze miasta znacznie zwiększa atrakcyjność inwestowania na obszarze objętym rewitalizacją. Przy znacznym zasobie zabudowy umożliwia to adaptowanie obiektów na potrzeby zróżnicowanych funkcji, co może wpływać korzystnie na jakość życia w centrum. Należy tu zwrócić uwagę, że budynek dworca jest obiektem, który ze względu na rozwiązania konstrukcyjne i budowlane będzie poddawany analizie opłacalności przebudowy i remontu w stosunku do jego odtworzenia. W zależności od wyników analizy wykonanej w trakcie opracowywania dokumentacji technicznej podjęta zostanie decyzja w tej kwestii.

Ludzie młodzi wchodzący na rynek pracy wymagają szczególnej uwagi, gdyż posiadają najwyższy potencjał rozwoju osobistego jak i cało-społecznego. Miasto będzie aktywnie wpisywało się w programy wsparcia dla ludzi młodych rozpoczynających życie zawodowe. Będzie współpracowało ze służbami zatrudnienia, instytucjami rynku pracy, instytucjami otoczenia biznesu i pracodawcami dla efektywnego wykorzystania dostępnych i planowanych instrumentów wsparcia.

Zauważalna jest również potrzeba dostępu do kultury wśród mieszkańców z obszaru rewitalizacji. Miejski Ośrodek Kultury znajdujący się na Podobszarze B stwarza możliwość korzystania z dóbr kultury, niestety nie zaspokaja potrzeb wszystkich zainteresowanych mieszkańców. Jest to bardzo ważny obiekt z punktu widzenia nie tylko obszaru rewitalizacji, ale całego miasta. Miejski Ośrodek Kultury jako jedyna działająca na terenie miasta Wysokie Mazowieckie samorządowa instytucja kultury, funkcjonuje jako aktywny ośrodek życia kulturalnego, skupiający wszystkie środowiska oraz inicjujący i kształtujący aktywność kulturalną społeczności wysokomazowieckiej. W pełni funkcjonalny MOK będzie wspomagał uzdrowienie społeczne Podobszaru B, poprzez organizację imprez i spotkań integracyjnych dla społeczeństwa. Obiekt ten ma szczególne znaczenie dla obszaru rewitalizacji. Biorąc pod uwagę rodzaj zabudowy w tej części miasta to jedyny obiekt, w którym można udostępnić

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

miejsce dla dojeżdżającej młodzieży, zapewniające możliwość produktywnego spędzenia czasu w oczekiwaniu na powrót do domu. Zorganizowanie miejsca, w którym dzieci mogłyby odrobić lekcje, spotkać się ze specjalistami np. doradcami pracy, spotkać się z osobami starszymi z obszaru rewitalizacji jako „doradcami na przyszłość” pozwoli podwójnie rozwiązać problem. Z jednej strony młodzieży, która nie ma możliwości zagospodarowania wolnego czasu, z drugiej zaś przywrócić osoby starsze do życia społecznego, pozwolić im poczuć się potrzebnym. __

Zakres działalności kulturalnej MOK jest zdeterminowany tradycją regionalną, dynamiką rozwoju miasta oraz zainteresowaniami i potrzebami mieszkańców. MOK silnie współdziała z innymi zewnętrznymi placówkami kulturalnymi, szkołami, organizacjami, stowarzyszeniami a także kościołem i na tej podstawie programuje oraz realizuje przedsięwzięcia kulturalne. Działalność organizacyjna i merytoryczna w środowisku opiera się na wspólnym perspektywicznym programie określającym zadania dla wchodzących w skład MOK jednostek, czyli: domu kultury, miejskiej biblioteki publicznej z czytelnią, kina i kawiarni.

Potrzeby rewitalizacyjne na terenie obszaru rewitalizacji

Charakter potrzeb w zakresie przezwyciężania negatywnych zjawisk obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie został określony dla każdej z rozpatrywanych sfer i przedstawiony zbiorczo poniżej.

Tabela 29. Zestawienie potrzeb rewitalizacyjnych dla całości obszaru rewitalizacji
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Zestawienie potrzeb rewitalizacyjnych	
Sfera społeczna	
<ul style="list-style-type: none">• Konieczne jest ocieplenie wizerunku lokatorów budynków socjalnych wśród reszty społeczeństwa oraz podniesienie ich własnej samooceny.• Należy zmniejszyć skalę narażenia na ubóstwo, a w szczególności – zahamować proces dziedziczenia ubóstwa: trzeba odbudowywać i wzmacniać sieć wzajemnego wsparcia sąsiedzkiego w środowiskach dotkniętych ubóstwem. Potrzeba różnorodnych form pracy z dziećmi i młodzieżą nakierowanych na przerwanie cyklu dziedziczenia ubóstwa.• Niezbędne jest wspieranie wszelkich form edukacji oraz animacji kultury.• Należy otoczyć opieką seniorów, stworzyć przestrzeń i miejsca spotkań im dedykowane.• Należy budować wspólnotę mieszkańców wokół dobra wspólnego, wzmacniać tożsamość lokalną i poczucie związku z tą tożsamością.• Istotne jest tworzenie przesłanek do odczuwania dumy z faktu zamieszkiwania na obszarze rewitalizacji. Trzeba wprowadzać do tej części miasta wydarzenia i funkcje budujące prestiż: koncentrować wydarzenia kulturalne, obywatelskie.• Należy organizować wydarzenia animacyjno-integracyjne dla mieszkańców, w tym wydarzenia międzypokoleniowe.	
Sfera gospodarcza	

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- Należy wspierać procesy wzrostu zatrudnienia na obszarze rewitalizacji. Praca to nie tylko pieniądze na utrzymanie, ale także godność i źródło poczucia własnej wartości i motor poprawy swojej sytuacji.
- Należy wspierać osoby bezrobotne w poszukiwaniu pracy, ale także zmianę stereotypów i zatrudnianie młodych ludzi lub długotrwale bezrobotnych przez przedsiębiorców.
- Należy umożliwić edukację dorosłych i nabieranie doświadczenia zawodowego, które umożliwią podwyższenie kompetencji i odpowiedzenie na potrzeby rynku pracy.
- Należy zadbać o rozwój zawodowy mieszkańców – począwszy od właściwej edukacji dzieci i młodzieży do kwalifikacji zawodowych osób dorosłych.
- Należy tworzyć warunki dla ożywiania gospodarczego: wspierać dostosowywanie ważnych obiektów (PKS), których pierwotne funkcje zanikają na potrzeby funkcji usługowo-handlowych.

Sfera środowiskowa
<ul style="list-style-type: none">• Należy zadbać o jakość środowiska naturalnego w celu poprawy jakości zamieszkania na obszarze rewitalizacji – zapobiegać zaśmiecaniu terenów zielonych i ulic, zwiększyć segregację odpadów.• Należy sprzyjać termomodernizacji budynków i podniesieniu ich efektywności energetycznej.
Sfera techniczna
<ul style="list-style-type: none">• Należy polepszyć jakość infrastruktury technicznej dedykowanej przestrzeni mieszkalnej w celu poprawy jakości życia mieszkańców (zwiększenie liczby parkingów, zagospodarowanie podwórek, urządzenie terenów zielonych, remont placówek kultury).• Należy wspomagać modernizację instalacji wewnętrznych w wiekowych budynkach.
Sfera funkcjonalno-przestrzenna
<ul style="list-style-type: none">• Bardzo ważne jest, aby budować wizerunek obszaru rewitalizacji jako przestrzeni atrakcyjnej i przyjaznej dla mieszkańców. Warto promować przedsięwzięcia rewitalizacyjne i zmiany zachodzące dzięki nim.• Należy dążyć do poprawy jakości przestrzeni publicznych. Trzeba wytwarzać przestrzenie publiczne również wokół placówek kulturalnych, administracyjnych, edukacyjnych - świadczących usługi publiczne.• Ważne jest, aby powstawały przestrzenie publiczne i półpubliczne aranżowane z udziałem mieszkańców: w podwórzach, przestrzeniach międzyblokowych, jednak z zapewnionym otwartym dostępem i funkcjonujące jak przestrzeń półpubliczna;• Należy włączać mieszkańców w kształtowanie takich przestrzeni wspólnych, jak: podwórka, deptaki, zielone enklawy, kameralne miejsca wypoczynku i spotkań.• Należy poprawić wyposażenie obszarów zamieszkania w infrastrukturę drogową (miejsca parkingowe).

6.2. Pożądane przez społeczeństwo kierunki rewitalizacji

Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy mieli możliwość przedstawienia formy jaką powinna przybrać ich zdaniem rewitalizacja na wyznaczonych podobszarach. Padły następujące propozycje:

Podobszar A

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- Uporządkowanie terenu przy rzece Brok z uwzględnieniem koncepcji krajobrazowej i stworzenia terenu rekreacyjnego, deptaka, ścieżki rowerowej;
- Działania edukacyjne i propagowanie inicjatyw społecznych;
- Zatrzymanie marginalizacji mieszkańców budynków socjalnych;
- Uporządkowanie terenu przyległego do budynków socjalnych, stworzenie dojazdu;

Podobszar B

- Remont i doposażenie budynku MOK;
- Organizacja zajęć dla dzieci w czasie między końcem lekcji a powrotem rodziców do domu;
- Renowacja parku i placu zabaw;

Podobszar C

- Modernizacja dworca PKS wraz z założeniem wielofunkcyjności obiektu;
- Stworzenie lokali na usługi i handel;
- Stworzenie miejsc spotkań dla młodzieży i seniorów;
- Stworzenie dodatkowych miejsc parkingowych.

Ankietyzacja mieszkańców

Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy mieli możliwość wypełnienia ankiety. Celem ankietyzacji było poznanie opinii mieszkańców na temat aspektów funkcjonowania miasta, a także aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji problemowych obszarów miasta oraz oczekiwanych działań mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze. Poniżej przedstawiono tabele z udziałem procentowym odpowiedzi uzyskanych na zadane pytania.

Tabela 30. Ankieta dotycząca aspektów funkcjonowania miasta
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie ankietyzacji)

Jak ocenia Pani/Pan poniższe aspekty funkcjonowania Miasta Wysokie Mazowieckie, wpływające na warunki życia mieszkańców?					
Aspekty i problemy	Ocena				
	bardzo źle	źle	dostatecznie	dobrze	bardzo dobrze
integracja lokalnej społeczności	0,00	21,74	34,78	43,48	0,00
aktywność społeczna mieszkańców	0,00	27,27	27,27	45,45	0,00
zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne	0,00	24,00	40,00	36,00	0,00
patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie)	0,00	20,84	33,33	37,50	8,33

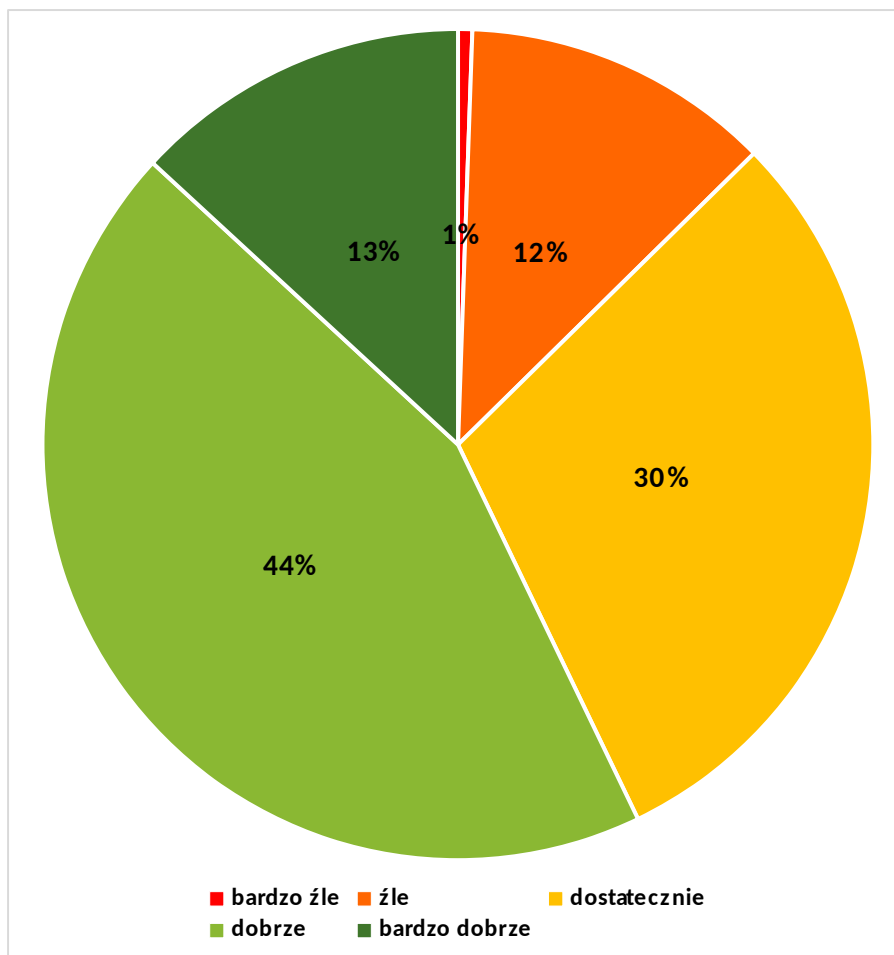
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

ubóstwo	0,00	13,04	43,48	30,44	13,04
oferta placówek kulturalnych	4,00	12,00	48,00	36,00	0,00
bezpieczeństwo publiczne	0,00	12,50	25,00	50,00	12,50
opieka przedszkolna i żłobkowa	0,00	0,00	4,00	32,00	64,00
oferta edukacyjna szkół podstawowych i ponadpodstawowych	0,00	0,00	8,33	58,34	33,33
baza sportowa i rekreacyjno-wypoczynkowa	0,00	4,00	20,00	44,00	32,00
kompetencje zawodowe mieszkańców	0,00	8,00	32,00	60,00	0,00
sytuacja na rynku pracy	4,00	20,00	32,00	40,00	4,00
poziom rozwoju sektora usług i handlu	0,00	16,00	48,00	32,00	4,00
wsparcie dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0,00	20,83	41,67	37,50	0,00
poziom inwestycji gospodarczych realizowanych w mieście	0,00	8,33	37,50	45,83	8,33
przedsiębiorczość mieszkańców	0,00	4,17	58,33	37,50	0,00
dostęp do nowoczesnych technologii	4,17	25,00	25,00	45,83	0,00
dostępność terenów inwestycyjnych	0,00	4,17	25,00	62,50	8,33
wykorzystanie potencjału turystycznego miasta	4,00	28,00	32,00	36,00	0,00
promocja miasta	0,00	0,00	12,00	64,00	24,00
stan infrastruktury technicznej (wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa itp.)	0,00	12,00	16,00	44,00	28,00
dostępność komunalnych zasobów mieszkaniowych	0,00	16,00	44,00	32,00	8,00
stan techniczny zabudowy mieszkaniowej	0,00	8,00	32,00	52,00	8,00
stan infrastruktury komunikacyjnej: drogi, chodniki, parkingi, oświetlenie, połączenia komunikacyjne	0,00	12,00	16,00	52,00	20,00
stan techniczny zabytków	0,00	8,33	20,83	41,67	29,17
gospodarka komunalna (odpadami i ściekami)	0,00	4,00	16,00	52,00	28,00
zanieczyszczenie środowiska naturalnego	0,00	4,00	36,00	56,00	4,00
estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznych	0,00	8,00	24,00	36,00	32,00
świadomość ekologiczna mieszkańców	0,00	8,00	44,00	36,00	12,00

W ankiecie oceniano w pięciostopniowej skali poszczególne aspekty funkcjonowanie miasta. Największy procent odpowiedzi w danym aspekcie został pogrubiony. W 20/29 aspektach funkcjonowanie miasta zostało ocenione jako

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

dobrze, w 8/29 aspektach funkcjonowanie miasta zostało ocenione jako dostateczne, w 1/29 aspektach funkcjonowanie miasta zostało ocenione jako bardzo dobre.

Rysunek 23. Ocena funkcjonowania miasta pod względem ogółu aspektów w stosunku procentowym
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

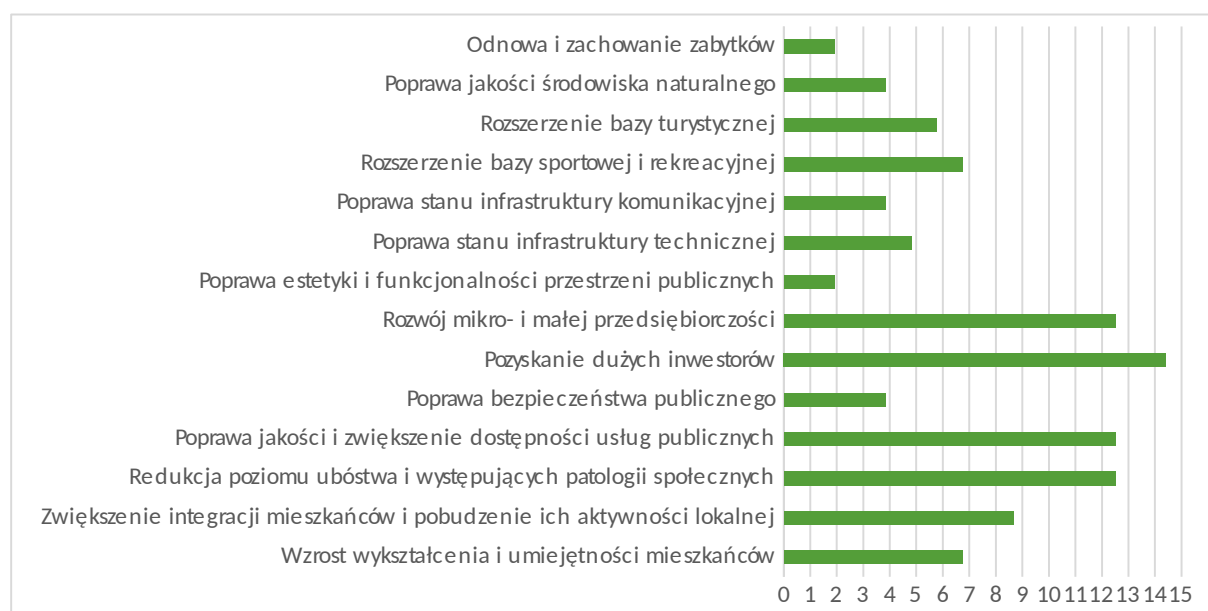
Tabela 31. Ankieta dotycząca pożądaných efektów rewitalizacji
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie ankietyzacji)

Jakie, według Pani/Pana, efekty powinny zostać osiągnięte w wyniku przeprowadzonego procesu rewitalizacji w Mieście Wysokie Mazowieckie?	
Wzrost wykształcenia i umiejętności mieszkańców	6,73
Zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej	8,65
Redukcja poziomu ubóstwa i występujących patologii społecznych	12,50
Poprawa jakości i zwiększenie dostępności usług publicznych	12,50
Poprawa bezpieczeństwa publicznego	3,85
Pozyskanie dużych inwestorów	14,42
Rozwój mikro- i małej przedsiębiorczości	12,50
Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych	1,92

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4,81
Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej	3,85
Rozszerzenie bazy sportowej i rekreacyjnej	6,73
Rozszerzenie bazy turystycznej	5,77
Poprawa jakości środowiska naturalnego, w tym ograniczenie emisji zanieczyszczeń	3,85
Odnowa i zachowanie zabytków	1,92

W ankiecie mieszkańcy mieli możliwość wyboru 5 pożądanых ich zdaniem efektów rewitalizacji. Największy procent wyborów został pogrubiony przy właściwych efektach rewitalizacji.

Rysunek 24. Wskazania pożądanых efektów rewitalizacji w stosunku procentowym
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

7. WIZJA, CELE, DZIAŁANIA

7.1. Wizja

Wizja realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie to obraz oczekiwanego stanu miasta w tym obszarze rewitalizacji, jaki społeczność lokalna chciałaby osiągnąć po wdrożeniu Programu. Dzięki analizie wewnętrznych potencjałów, zewnętrznych uwarunkowań oraz wyzwań i potrzeb rozwojowych, które zidentyfikowane zostały na podstawie analizy sytuacji miasta i obszarów

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

rewitalizacji oraz partycypacji społecznej możliwe było sformułowanie **wizji rewitalizacji**:

Obszar objęty Programem po przeprowadzeniu procesów rewitalizacyjnych jest obszarem, który został uzdrowiony zarówno społecznie, przestrzennie, jak i gospodarczo. Została odtworzona i wzmocniona spójność społeczna, przede wszystkim przez odbudowanie więzi sąsiedzkich i mnogość oddolnych mikro-inicjatyw. Odnowiona zabudowa, wyposażona w niezbędną infrastrukturę oraz zadbane, przyjazne i zróżnicowane przestrzenie publiczne zachęcają mieszkańców do wyboru Centrum Miasta na miejsce zamieszkania, jak również przyciągają inwestorów chcących realizować swoje zamierzenia uzupełniając tkankę zabudowy. Zjawisko wykluczenia społecznego będzie coraz mniej zauważalne. Radykalnie wzmocniła się zaradność gospodarcza i społeczna mieszkańców. Stale rośnie liczba przedsięwzięć indywidualnych i wspólnych. Społeczeństwo powoli bogaci się. Odtworzył się patriotyzm miejski. Sieć instytucji publicznych i obywatelskich sprzyja każdej oddolnej inicjatywie wspierającej proces odnowy miasta. Otoczenie pięknieje nie tylko dzięki wielkim inwestycjom publicznym, ale także dzięki odbudowanej zaradności i inicjatywie mieszkańców. Odrodziło się poczucie, że małe sukcesy też się liczą i są doceniane. Ożywia się przestrzeń publiczna, partery budynków wypełniają się sklepami i lokalami usługowymi, miejscami kultury i przestrzeniami aktywności obywatelskiej, zaspokajającymi potrzeby mieszkańców. Na poddaszach działają pracownie artystów, świetlice dla dzieci, młodzieżowe kluby i sąsiedzkie miejsca spotkań. W odnowionych i nowych powierzchniach biurowych powstają i lokują się nowe firmy tworzące nowe miejsca pracy. Władze miejskie czuwają, aby nowe inwestycje na obszarze rewitalizacji wzbogacały jego świeżo odbudowane funkcje, a nie konkurowały z nimi. Wszystkie te czynniki wpływają pozytywnie na zmianę wizerunku: Wysokie Mazowieckie jest powszechnie postrzegane jako miasto rozwijające się integralnie, planujące swój rozwój dla mieszkańców i z mieszkańcami.

Podsumowanie wizji rewitalizacji:

Obszar rewitalizacji miejscem bezpiecznym i atrakcyjnym

pod względem rekreacji, zamieszkania i rynku pracy,

rozwijającym się w sposób zrównoważony wraz z
miastem

7.2. Cele

Cele, które mają za zadanie ograniczyć problemy miasta na obszarze kryzysowym, stanowią rozwinięcie wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, są próbą przełożenia jej założeń na poziom operacyjny. Ich zakres wynika bezpośrednio z przeprowadzonej diagnozy stanu obszarów kryzysowych miasta, zidentyfikowanych problemów i potrzeb oraz z postulatów dotyczących oczekiwanych zmian podnoszonych przez mieszkańców w trakcie przeprowadzanych konsultacji społecznych.

Kierunki działań przyporządkowane poszczególnym celom będą się wzajemnie uzupełniać i dlatego powinny być realizowane równolegle. Kompleksowe podejście do procesu rewitalizacji stanowi bowiem gwarant zrównoważonego rozwoju obszaru i dzięki wzmocnieniu efektu synergii, prowadzi do stopniowego ograniczania zjawisk kryzysowych.

Poniższa tabela zawiera poszczególne cele strategiczne oraz odpowiadające im cele operacyjne wraz z kierunkami działań. Poszczególne kierunki działań mają swoje odzwierciedlenie w liście projektów podstawowych oraz uzupełniających.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 32. Cele i kierunki GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI
I. Wysoki poziom integracji i rozwoju społeczności lokalnej	I.1. Zmniejszenie stopnia wykluczenia społecznego	<ul style="list-style-type: none"> • Zapobieganie marginalizacji osób starszych • Realizacja programów aktywizacji społecznej • Tworzenie klubów integracyjnych dla osób w różnym wieku • Aktywne wspieranie osób zagrożonych ubóstwem
	I.2. Zapewnione warunki do rozwoju społecznego i osobistego	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie i wdrożenie szerokiej, dostosowanej do różnych grup społecznych bezpłatnej oferty kulturalnej i spędzania czasu wolnego • Wspieranie działania lokalnych liderów oraz organizacji pozarządowych • Wspieranie i tworzenie warunków do wprowadzania lokalnych inicjatyw społecznych • Organizacja wydarzeń przyczyniających się do budowania więzi społecznych i tożsamości lokalnej
	I.3. Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa współdziałania różnych służb miejskich (np. straży miejskiej, pracowników urzędu miasta czy MOPS) • Tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (poprzez warsztaty psychologiczne i pedagogiczne) • Interwencje środowiskowe osób wykazujących zachowania demoralizujące
II. Wysoki poziom warunków rozwoju gospodarczego	II.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków do pracy na własny rachunek, rozwoju przedsiębiorczości i usług • Rozwój współpracy i tworzenie programów aktywizujących osoby bezrobotne na rynku pracy
	II.2. Atrakcyjny rynek pracy	<ul style="list-style-type: none"> • Udostępnianie i przygotowanie miejsc pod inwestycje tworzące nowe miejsca pracy • Organizacja szkoleń i kursów pozwalających podnieść lub zmienić kwalifikacje zawodowe bezrobotnych
III. Wysokiej jakości warunki życia mieszkańców w spójnie	III.1. Wysoki stopień użyteczności, estetyki i zagospodarowania przestrzeni publicznych	<ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie podwórek i przestrzeni międzyblokowych przy współudziale społeczeństwa • Renowacja istniejących i zagospodarowanie nieurządzonych terenów zielonych z przeznaczeniem na cele społeczne • Zwiększenie dostępności komunikacyjnej poprzez tworzenie nowych miejsc parkingowych • Budowanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

zagospodarowanie i dostępnej przestrzeni	III.2. Poprawa dostępu do obiektów użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none">• Wykonanie niezbędnych remontów, prac termomodernizacyjnych, zwiększenie wyposażenia w obiektach społecznych i kulturalnych
---	---	--

7.3. Działania

Przedstawione działania winny łączyć cele społeczne z ekonomicznymi, inwestycyjne z zadaniami socjalnymi lub gospodarczymi, umożliwiając bardziej skuteczne pokonywanie zjawisk kryzysowych. Powyższe, zasadnicze założenia koncepcyjne tworzą warunki ramowe dla całej operacji poprawy funkcjonowania miasta. Ujęcie koncepcji rewitalizacji w kategoriach rekonstrukcji i integracji przestrzenno-funkcjonalnej struktury Miasta Wysokie Mazowieckie wynika z potrzeby wzmocnienia i dowartościowania istniejących na obszarze potencjałów oraz usuwania (lub przynajmniej łagodzenia) deficytów rozwojowych.

W celu stworzenia zbioru inwestycji i działań, jakie należy przeprowadzić w okresie krótkoterminowym i perspektywicznym na terenie Miasta Wysokie Mazowieckie posłużono się przede wszystkim diagnozą zjawisk występujących na terenie miasta, sugestiami mieszkańców oraz zidentyfikowanymi potrzebami rewitalizacyjnymi.

Dla osiągnięcia zarysowanej wizji, a także celów i kierunków rewitalizacji, w oparciu o identyfikację potrzeb społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także możliwości inwestycyjnych, wyznaczono zbiór 12 podstawowych przedsięwzięć wdrożeniowych w postaci harmonogramu rzeczowo-finansowego. Pozycje 1-4 to działania twarde (inwestycyjne), pozycje 5-12 to działania miękkie (społeczne).

Hierarchia realizacji projektów jest równoznaczna z przypisanym im numerem, tj. dla rozwiązania lub złagodzenia newralgicznych zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji, w pierwszej kolejności powinny zostać zrealizowane projekty z początku listy. Ponadto realizacja działań społecznych jest uzależniona od powodzenia w realizacji projektów inwestycyjnych, ponieważ zrewitalizowane obiekty (w tym PKS, MOK) będą stanowić miejsce dla realizacji niektórych projektów społecznych.

Dla zapewnienia komplementarności procesów rewitalizacji realizowanych w mieście wybrano działania, które na każdym podobszarze rewitalizacji:

- są realizowane z różnych funduszy, zarówno w ramach EFRR i EFS,
- są realizowane przez różne podmioty, zarówno przez Miasto, organizacje pozarządowe, inne jednostki organizacyjne, jak i występują projekty realizowane wspólnie przez różne podmioty w ramach partnerstwa,
- zostały dobrane tak aby wzajemnie się uzupełniać, poprzez realizację działań społecznych i uzupełniających ich działań inwestycyjnych.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 33. Harmonogram rzeczowo-finansowy przedsięwzięć podstawowych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

L. p.	Podmiot realizujący	Nazwa działania	Miejsce realizacji	Opis/zakres działania	Cel/rezultat działania	Okres realizacji	Szacunkowy koszt	Sposób finansowania	Wskaźnik rezultatu/produktu
1	Miasto Wysokie Mazowieckie	Przebudowa i adaptacja budynku dworca PKS wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego	Rynek Piłsudskiego 23	Wykonanie analizy opłacalności przebudowy, w celu ustalenia jej pełnego zakresu. Całkowita rewitalizacja dworca. Modernizacja budynku i terenu dworca. Stworzenie pawilonu handlowego.	Poprawa estetycznej atrakcyjności miejsca, zwiększenie przepływów ruchu komunikacyjnego, zwiększenie potencjału gospodarczego. Przywrócenie funkcji usługowej i społeczno-gospodarczej.	2017-2022	6 000 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 8.5. Rewitalizacja (85%)	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.]; Powierzchnia zmodernizowana obiektu [m ²]; Liczba utworzonych lokali usługowych [szt.]; Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.]
2	Miasto Wysokie Mazowieckie	Uporządkowanie terenu przy rzece Brok	odcinek rzeki między ul. Przechodnią a ul. 1 Maja	Uporządkowanie terenu przy rzece Brok z uwzględnieniem koncepcji krajobrazowej i stworzenia terenu rekreacyjnego, deptaka, ścieżki rowerowej.	Udostępnienie miejsca mieszkańcom do aktywnego spędzania czasu, odpoczynku. Podniesienie estetyki przestrzeni publicznych.	2017-2022	500 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 8.5. Rewitalizacja (85%)	Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją [ha]; Długość utworzonych ścieżek rowerowych/pieszych [m]; Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich [m ²]

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

3	Miasto Wysokie Mazowieckie	Przebudowa i remont wnętrza Miejskiego Ośrodka Kultury wraz z wyposażeniem	ul. Ludowa 19	Zakres prac obejmie remont i wyposażenie istniejącej sali widowiskowo-kinowej, przystosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo (windy, podjazdy), a także prace remontowe dotyczące wnętrza obiektu – holu, sanitariatów, pomieszczeń edukacyjnych i administracyjnych oraz kawiarni. Projekt obejmie także poprawę efektywności energetycznej i kosztowej obiektu, dzięki modernizacji instalacji elektrycznej, wodnokanalizacyjnej, wentylacyjnej i klimatyzacyjnej.	Przywrócenie i poszerzenie funkcji jaką spełnia obiekt. W wyniku realizacji projektu mieszkańcy Wysokiego Mazowieckiego i okolic uzyskają łatwo dostępną i wysokiej jakości ofertę kulturalną. Poprawa dostępu dla osób niepełnosprawnych. Poprawa akustyki Sali widowiskowej.	2017-2020	9 614 685,52 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 8.5. Rewitalizacja (85%); ze środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.]; Powierzchnia zmodernizowana obiektu [m²]; Wzrost liczby osób korzystających z obiektu [osoby]
4	Miasto Wysokie Mazowieckie	Rozwój infrastruktury systemu miejskiego poprzez zwiększenie liczby buforowych miejsc parkingowych	Obszar rewitalizacji	Zwiększenie liczby miejsc parkingowych.	Uregulowanie ruchu drogowego w zakresie koordynacji przestrzeni publicznej.	2017-2020	500 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 8.5. Rewitalizacja (85%)	Liczba utworzonych miejsc parkingowych [szt.]; Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych [szt.]
5	Stowarzyszenie na rzecz osób potrzebujących pomocy „BLIŻEJ CIEBIE”	„Nie jesteś sam”	Obszar rewitalizacji	Wyjazd integracyjny połączony z warsztatami psychologicznymi, pedagogicznymi dla rodzin z problemami wychowawczymi, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wyjazd wielopokoleniowy, dla około 40 uczestników.	Podniesienie umiejętności poszukiwania pomocy i samooceny uczestników, dowartościowanie, przezwyciężenie lęków.	2018-2020	10 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 7.1. Rozwój działań aktywnej integracji (85%)	Liczba osób objętych wsparciem [osoby]; Liczba osób, które poradziły sobie z problemami wychowawczymi [osoby]

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

6	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	„Akcja moje podwórko”	ul. Przechodnia	Aktywizacja mieszkańców budynków socjalnych i komunalnych przy ul. Przechodniej, poprzez samodzielne zagospodarowanie podwórka przy budynkach mieszkalnych. Materiały dostarczy gmina i zaangażuje mieszkańców poprzez animatora, do wykonania prac i zaprojektowania własnego podwórka.	Aktywizacja mieszkańców. Wzmocnienie pozytywnej postawy do miejsca swojego zamieszkania. Zagospodarowanie zaniedbanej przestrzeni osiedlowej.	2018-2020	25 000,00 zł	Budżet Gminy, RPOWP 2014-2020, inne źródła	Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją [ha]; Liczba osób uczestniczących w akcji [osoby]
7	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	„Dokąd zmierzasz?”	Obszar rewitalizacji	Organizowanie szkoleń dla bezrobotnych mających na celu podnoszenie kwalifikacji lub przebranżowienie.	Wskazanie bezrobotnym możliwości i kierunków rozwoju. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców. Pomoc w znalezieniu zatrudnienia i umożliwienie wyjścia z trudnej sytuacji życiowej.	2018-2022	50 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 7.1. Rozwój działań aktywnej integracji (85%)	Liczba osób objętych programem [osoby]; Liczba osób poszukujących pracy/pracujących po opuszczeniu programu [osoby]
8	Miasto Wysokie Mazowieckie w partnerstwie ze Strażą Miejską	Kurator Obszaru Rewitalizacji	Obszar rewitalizacji	Projekt ma na celu skierowanie do osób psychologa i doradcę zawodowego wraz z osobą umundurowaną celem niwelowania śladów degradacji.	Wsparcie dodatkową opieką i kontrolą osób w obszarze rewitalizacji, które szczególnie przyczyniają się do degradacji społecznej. Umożliwienie osobom wyjścia z trudnej sytuacji życiowej.	2018-2022	25 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 7.1. Rozwój działań aktywnej integracji (85%)	Liczba osób objętych wsparciem [osoby]; Liczba osób, które poradziły sobie z problemami społecznymi [osoby]

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

9	Miasto Wysokie Mazowieckie w partnerstwie z Uniwersytecie m Trzeciego Wieku	Aktywizacja osób starszych celem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	Obszar rewitalizacji	Organizacja eventów edukacyjnych między innymi takich jak Uniwersytet Trzeciego Wieku. Edukacja dla zjednoczenia i wspierania osób starszych.	Aktywizacja grup społecznych i stworzenie wspierającej się społeczności. Integracja międzypokoleniowa i przeciwdziałanie wykluczeniu osób starszych.	2018-2022	25 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 7.1. Rozwój działań aktywnej integracji (85%)	Liczba przeprowadzonych spotkań [szt.]; Liczba uczestników spotkań [osoby]
10	Miasto Wysokie Mazowieckie w partnerstwie z Uniwersytecie m Trzeciego Wieku	Centrum Integracji Międzypokoleniowej	ul. Ludowa 19	Spotkania mające na celu wymianę doświadczeń osób starszych i młodszych.	Integracja osób starszych i młodzieży poprzez wspólne aktywności i projekty - przełamywanie barier wiekowych.	2018-2022	25 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 7.1. Rozwój działań aktywnej integracji (85%)	Liczba przeprowadzonych spotkań [szt.]; Liczba uczestników spotkań [osoby]
11	Miasto Wysokie Mazowieckie	Młodzieżowy Klub Integracji i Przygotowania do Dorosłości	Rynek Piłsudskiego 23	Udostępnienie miejsca, gdzie młodzież będzie mogła czynnie się spotykać celem: odrobienia lekcji, pomocy kolegom, czytania książek, uzyskania pomocy w trakcie dyżurów psychologa/pedagoga/doradcy zawodowego, spotkań z pisarzami lub innymi osobami mogącymi przekazać różne wartości młodym ludziom.	Integracja społeczna dzieci i młodzieży, nauka pozytywnych zachowań wobec rówieśników.	2018-2022	100 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 7.1. Rozwój działań aktywnej integracji (85%)	Powierzchnia obiektu udostępnionego na cele spotkań [m²]; Liczba uczestników spotkań [osoby]
12	Miasto Wysokie Mazowieckie w partnerstwie z Miejskim Ośrodkiem Kultury	Kulturalne Wysokie Mazowieckie	Obszar rewitalizacji	Organizacja cyklicznych imprez kulturalno-rozrywkowych.	Poszerzenie oferty kulturalnej kierowanej do mieszkańców miasta. Wzrost zainteresowania kulturą.	2018-2022	75 000,00 zł	Budżet Gminy, RPOWP 2014-2020, inne źródła	Liczba przeprowadzonych imprez [szt.]; Liczba uczestników imprez [osoby]

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych działań rewitalizacyjnych

Dla zapewnienia kompleksowości procesów rewitalizacji (realizacji wszystkich wytyczonych kierunków działań) realizowanych w Wysokiem Mazowieckiem konieczne było uzupełnienie działań podstawowych, przedsięwzięciami uzupełniającymi. Ich realizacja wzmocni rezultaty uzyskane podczas realizacji projektów podstawowych i przyczyni się do realizacji celów wskazanych w Programie Rewitalizacji.

W przypadku niniejszego opracowania pozostałymi dopuszczalnymi działaniami rewitalizacyjnymi jest 5 poniższych działań społecznych. Przedstawione uzupełniające projekty mają na celu eliminację bądź ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. Ich doprecyzowanie nastąpi w trakcie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, będą przygotowywane i realizowane sukcesywnie, w zależności od potrzeb i możliwości rewitalizacji.

Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują szereg pozostałych grup tematycznych działań wynikających przede wszystkim z innych dokumentów miasta (Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wysokie Mazowieckie na lata 2016-2025; Miejski Program Rozwoju Kultury na lata 2014-2020; Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie na lata 2016-2022), w ramach których będą mogły być realizowane w przyszłości działania, które przyczynią się do osiągnięcia celów Programu, a co do których na etapie opracowywania programu nie było możliwe wskazanie informacji tak szczegółowych, jak w przypadku przedsięwzięć podstawowych. Doszczegółowienie wybranych z innych dokumentów ogólnych zadań pozwoli na całościową/wspólną realizację rozwoju miasta w sferze społecznej.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 34. Harmonogram rzeczowo-finansowy przedsięwzięć uzupełniających (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

L. p.	Podmiot realizujący	Nazwa działania	Opis/zakres działania	Okres realizacji	Szacunkowy koszt	Jakie problemy rozwiązuje planowane przedsięwzięcie	Cele projektu w powiązaniu z celami i kierunkami programu rewitalizacji
A	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem we współpracy z: - samorządem lokalnym, - Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wysokiem Mazowieckiem, - szkołami, - Komendą Powiatową Policji, - służbą zdrowia, - sądem, - organizacjami pozarządowymi, - Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Wysokiem Mazowieckiem	STOP przemocy w rodzinie	1) Działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy, 2) Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie, 3) Promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy, 4) Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie, 5) Kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na leczenie odwykowe.	2018-2022	50 000 zł	<ul style="list-style-type: none"> postępująca degradacja wartości rodziny, zniechęcenie oraz upadek „kultury pracy” wysoka liczba pobieranych zasiłków z powodu alkoholizmu i bezradności w opiece - oba zjawiska są najczęstszą przyczyną występowania zjawiska przemocy w rodzinie 	I.3. Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców <ul style="list-style-type: none"> Tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie Interwencje środowiskowe osób wykazujących zachowania demoralizujące
B	Miejski Ośrodek Kultury we współpracy z samorządem lokalnym i powiatowym oraz różnorodnymi środowiskami społecznymi	"Znam swoje miasto"	Realizacja programów przybliżających młodym ludziom historię, tradycję, folklor, obrzędy miasta i całego regionu poprzez prezentacje, festiwale, przeglądy, konkursy i inne.	2018-2022	50 000 zł	<ul style="list-style-type: none"> niski poziom integracji społecznej 	I.2. Zapewnione warunki do rozwoju społecznego i osobistego <ul style="list-style-type: none"> Przygotowanie i wdrożenie szerokiej, dostosowanej do różnych grup społecznych bezpłatnej oferty kulturalnej i spędzania czasu wolnego Organizacja wydarzeń przyczyniających się do budowania więzi społecznych i tożsamości lokalnej

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

C	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokim Mazowieckiem	Zapewnienie osobom i rodzinom ubogim bezpieczeństw a socjalnego	1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. 2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną. 3. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2018-2022	100 000 zł	<ul style="list-style-type: none"> wysoka liczba pobieranych zasiłków z powodu ubóstwa 	I.1. Zmniejszenie stopnia wykluczenia społecznego • Aktywne wspieranie osób zagrożonych ubóstwem
D	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokim Mazowieckiem	Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym	1. Świadczenie usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację. 2. Organizowanie cyklicznych imprez, rekreacyjnych i edukacyjnych, spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć edukacyjnych. 3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi. 4. Podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i w zakresie organizacji usług opiekuńczych oraz aktywizacji osób starszych. 5. Pozyskiwanie wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.	2018-2022	200 000 zł	<ul style="list-style-type: none"> wykluczenie osób starszych 	I.1. Zmniejszenie stopnia wykluczenia społecznego • Zwiększenie dostępu do opieki dla osób starszych, niepełnosprawnych
E	Miasto Wysokie Mazowieckie	Edukacja ekologiczna	Przeprowadzenie cyklu spotkań informacyjnych i wywiadów w lokalnych mediach, na temat szkodliwości dla środowiska braku segregacji odpadów, wyrobów azbestowych, zaśmiecania terenów zielonych i ulic miasta, wytłumaczenie tzw. niskiej emisji.	2018-2022	30 000 zł	<ul style="list-style-type: none"> wysoka ilość wyrobów azbestowych stanowiących zagrożenie dla zdrowia ludzi stosunkowo niska liczba budynków segregujących odpady zaśmiecanie i degradacja doliny rzeki Brok 	III.1. Wysoki stopień użyteczności, estetyki i zagospodarowania przestrzeni publicznych • Budowanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców

Projekty podstawowe będą uzupełniane o szereg interwencji z przedsięwzięć uzupełniających:

- 1) tworzenie możliwości częściowego dofinansowywania wymiany pokrycia azbestowego na nowoczesny niezagrażający środowisku,
- 2) edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów np. budowa punktów selektywnej zbiórki odpadów
- 3) założenie monitoringu w centrum miasta w tym przy dworcu PKS,
- 4) Wprowadzenie działań MOPS z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych (szkolenia, kursy zawodowe), podnoszenia wartości moralnych,

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- 5) Wprowadzenie działań MOPS i wdrażanie programu leczenia uzależnień,
- 6) Wzmocnienie działalności stowarzyszenia Bliżej Ciebie poprzez propagowanie harmonijnego życia rodzinnego,
- 7) Wybudowanie infrastruktury dostosowanej dla osób starszych i niepełnosprawnych (obniżenia krawężników, podjazdy dla osób niepełnosprawnych)
- 8) Zajęcia pozalekcyjne w MOK dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji - np. kurs tańca, śpiewu (nieodpłatne lub dofinansowywane ze środków JST)
- 9) Organizowanie spotkań tematycznych, wyjazdów plenerowych w celu pobudzenia integracji społecznej,
- 10) Stworzenie strony internetowej promującej miasto i jej mieszkańców jako teren przyjazny dla inwestora.

7.4. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Na poniższych mapach podobszarów rewitalizacji zaprezentowano zasięg przestrzenny działań twardych oraz zasięg funkcjonalny działań miękkich, dla których zostały wyznaczone szczegółowe miejsca ich przeprowadzania. Dla przeprowadzania pozostałych działań nie wyznaczono jeszcze konkretnych miejsc lub są to działania, które swoim zakresem będą obejmowały cały obszar rewitalizacji, dlatego ich zasięg nie został oznaczony na mapach. Główna mapa w skali 1:5000 przedstawiająca podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych całego obszaru rewitalizacji stanowi **ZAŁĄCZNIK 3** do niniejszego opracowania.

Rysunek 25. Zasięg funkcjonalno-przestrzenny działań - Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Rysunek 26. Zasięg funkcjonalno-przestrzenny działań - Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

8. MECHANIZMY INTEGROWANIA PODSTAWOWYCH DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

8.1. Komplementarność przestrzenna

Wyznaczone projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Są one odpowiedzią na główne problemy dla wyznaczonego obszaru, które zostały wskazane dzięki przeprowadzonej diagnozie i konsultacjom społecznym. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze rewitalizacji, ponieważ kilka z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej (MOK, PKS), przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy całego miasta jak i regionu. Mimo, że oddziaływanie obiektów wykracza poza obszar rewitalizacji to ich najsilniejsze oddziaływanie odczuwalne jest na tym właśnie obszarze. To miejsca dające możliwość rozwiązania problemów społecznych.

Zasięg działań może wykraczać poza obszar rewitalizacji tak, aby zapewnić rzeczywiste i trwałe rozwiązanie problemów, dopełnianie się przestrzennie oraz mechanizm synergii efektów oddziaływania. Zapewnienie komplementarności przestrzennej przedsięwzięć rewitalizacyjnych służyć ma efektywnemu oddziaływaniu programu rewitalizacji na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach). Zaplanowane działania rewitalizacyjne mają więc wzajemnie się dopełniać przestrzennie, aby zachodził między nimi efekt synergii. W ramach obszaru rewitalizacji, przedsięwzięcia będą prowadzone w wielu różnych miejscach w ramach wszystkich sfer objętych programem rewitalizacji, co pozwoli na realizację kompleksowych a nie punktowych projektów i działań. Projekty realizowane będą w wielu różnych lokalizacjach obszaru kryzysowego, co powinno zapewnić dyfuzję efektów oddziaływania.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej interwencji to także konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych w taki sposób, aby ich realizacja nie skutkowałą przesuwaniem (wypychaniem) problemów na inne obszary lub nie prowadziła do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji zostały tak przygotowane, aby rozwiązywać problemy zidentyfikowane w obszarze rewitalizacji i eliminować czynniki powodujące zjawiska kryzysowe. Zadbano zatem o to, aby nie następowało przenoszenie

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

problemów na inne obszary miasta. Przy potencjalnym przenoszeniu/wywołaniu problemów, miasto będzie dokładać wszelkich starań, aby zminimalizować ten wpływ.

Tabela 35. Wystąpienie potencjalnych wzajemnych niepożądanych efektów/przenoszenia problemów spowodowanych realizacją działań rewitalizacyjnych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Nr działań	Uzasadnienie
1	NIE - stworzenie warunków do rozwoju gospodarki nie może wywołać negatywnych efektów społecznych (przyczynia się do zwiększenia miejsc pracy, dostępu do nowych dóbr konsumpcyjnych)
2	NIE - przekształcenie i częstszy monitoring terenów mogą doprowadzić do zmniejszenia problemów (np. spożywania alkoholu w miejscach publicznych) lecz nie ich zwiększenia; TAK - może potencjalnie zmusić osoby do przeniesienia się ze swoimi zachowaniami demoralizującymi na inne mniej monitorowane tereny
3	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych
4	NIE - zwiększenie liczby miejsc parkingowych nie doprowadzi do przeniesienia problemów komunikacyjnych, rozwiąże owe problemy
5	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych
6	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych, akcja może mieć pozytywny wpływ na pobudzenie świadomości osób, które nawet nie wezmą w niej udziału
7	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych
8	NIE - zjawisko przeniesienia problemów nie nastąpi, może jedynie obniżyć oddziaływanie jednostek przyczyniających się do degradacji społecznej na okoliczną społeczność; TAK - osoby, które nie zgodzą się na bezpośrednią pomoc mogą ulec zjawisku napiętnowania, co jeszcze bardziej pogłębi ich segregację społeczną
9	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

10	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych
11	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych
12	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych

8.2. Komplementarność problemowa

Odpowiedzią na zidentyfikowane w ramach diagnozy i konsultacji społecznych potrzeby rewitalizacji jest układ celów, wyznaczających kierunki podejmowanych działań. Jest on zaplanowany w sposób umożliwiający kompleksową i komplementarną realizację potrzeb oraz rozwiązań problemów na obszarze rewitalizowanym. Wskazane cele i działania mają charakter zintegrowany (wielowymiarowy), tworzą spójną i komplementarną logikę interwencji. Każdy z wyznaczonych celów przyczynia się do realizacji wielu potrzeb rewitalizacyjnych, łącząc w sobie różne wymiary problemów i potrzeb rewitalizacji.

Tabela 36. Komplementarność i logika powiązań pomiędzy działaniami a celami GPR
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Liczba porządkowa działania	Cele strategiczne i operacyjne						
	I			II		III	
	I.1	I.2	I.3	II.1	II.2	III.1	III.2
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							

 Wpisywanie się działania w cel

Współgranie projektów pod względem komplementarności problemowo-kompleksowej sprowadza się do analizy pod kątem ich wzajemnego

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

dopełniania. W Programie zasada ta jest realizowana poprzez organizowanie działań zarówno o charakterze techniczno-przestrzennym jak i społecznym. Szczegółowe powiązania i synergia działań oraz synchronizacja efektów oddziaływania przedsięwzięć rewitalizacyjnych na sytuację kryzysową została przedstawiona podczas identyfikacji działań. Działania społeczne będą dotyczyły rozwijania aktywnych form integracji społecznej czy prowadzenia działań, edukacyjnych i kulturalnych w zmodernizowanych obiektach użyteczności publicznej. Modernizacja obiektów wpisze się w aspekty infrastrukturalne, ale także przestrzenne (np. uporządkowanie otoczenia) W aspekcie komplementarności ważne jest precyzyjne określenie pożądanych efektów rewitalizacji. Każdy projekt posiada zatem wskazane rezultaty wynikające z jego realizacji.

Tabela 37. Wzajemne powiązania oraz synergia działań rewitalizacyjnych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Nr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

 Występowanie efektu uzupełniania się działań

Generalnie realizacja działań przyczyni się do rozwiązania następujących problemów, poprzez efektywne powiązanie projektów (oznaczonych przypisanym im **numerem**) twardych (zaznaczonych na **niebiesko**) z miękkimi (zaznaczonymi na **pomarańczowo**):

- niska integracja społeczna, wykluczenie społeczne osób starszych, brak możliwości zagospodarowania wolnego czasu dzieci po powrocie ze szkoły jak również młodzieży dojeżdżającej – **udostępnienie budynków i**

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

przestrzeni do integracji (1, 3), organizacja spotkań osób z różnych klas społecznych i wiekowych, tworzenie klubów integracyjnych (9, 10, 11) , organizacja spotkań i aktywizacji osób starszych i wymiany doświadczeń z młodym pokoleniem (9, 10) - dzięki temu stworzy się potencjał lokalowy umożliwiający przeprowadzenie działań integracyjnych dla osób starszych i dzieci, organizacji czasu wolnego dla dzieci, utworzenie przestrzeni dla konstruktywnego i bezpiecznego oczekiwania na powrót do domu dzieci dojeżdżających, wyrównywanie szans w edukacji;

- niewystarczająca oferta kulturalna - **modernizacja i ułatwienie dostępu do obiektów promujących kulturę (3)** oraz **zwiększenie wydarzeń kulturalnych (12)** - powstanie zaplecze lokalowe i techniczne umożliwiające równy dostęp do kultury dla rodzin nie zamożnych, dla osób niepełnosprawnych, umożliwi zwiększenie asortymentu oferty kulturalnej, zwiększając aktywność społeczną;
- pogorsząca się koordynacja ruchu drogowego, zbyt mała ilość miejsc postojowych, utrudniony dostęp do przestrzeni publicznej dla osób niepełnosprawnych i osób starszych - **poprawa funkcjonowania dworca (1), zwiększenie liczby buforowych miejsc parkingowych (4)** - podniesienie bezpieczeństwa ruchu kołowego i pieszego w obrębie przestrzeni publicznej, wprowadzenie ułatwień w poruszaniu się osób niepełnosprawnych i starszych, ułatwi to dotarcie mieszkańcom do miejsc integracji społecznej;
- zaniedbane przestrzenie publiczne - **rewitalizacja, udostępnianie i urozmaicanie przestrzeni (2), akcje nakłaniające mieszkańców do dbania o wspólne przestrzenie (6)** - stworzenie warunków hamujących marginalizację społeczeństwa, podniesienie samooceny mieszkańców (zwłaszcza lokali socjalnych);
- bezrobocie - **zwiększenie potencjału gospodarczego (1), organizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe bezrobotnych (7)** - możliwość stworzenia nowych miejsc pracy, organizacja kursów doszkalających, podniesienie samooceny bezrobotnych i uświadomienie im, że są przydatni na rynku pracy, przywrócenie osób długotrwale bezrobotnych na rynek pracy;
- patologie społeczne - **zwiększenie doraźnej pomocy bezpośredniej i pośredniej osobom poszkodowanym i potrzebującym wyjścia z trudnej sytuacji życiowej (5, 8)** - wdrażanie programów

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

przeciwdziałania alkoholizmowi i leczenia uzależnień, zapewnienie opieki psychologa, próby przywrócenia więzi rodzinnych.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 38. Synchronizacja efektów oddziaływania działań rewitalizacyjnych na sytuację kryzysową (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

nr działania	niska integracja społeczna	niewystarczająca oferta kulturalna	pogorszenie się koordynacja ruchu drogowego	wykluczenie społeczne osób starszych	zaniedbane przestrzenie publiczne	niestabilny rynek pracy i bezrobocie	zły stan techniczny budynków pełniących ważne funkcje usługowo-społeczne	patologie społeczne
	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								

	Wpływ działania na łagodzenie problemu
A, B, C	Literowy skrót problemu do opisu wpływów działań na łagodzenie zdiagnozowanych problemów

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 39. Opis wpływów działań na łagodzenie zdiagnozowanych problemów (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Nr działania/ zdiagnozowany problem	Opis wpływu działania na łagodzenie zdiagnozowanego problemu
1/A	budynek PKS zostanie udostępniony jako miejsce (przestrzeń, pomieszczenia) do integracji społecznej
1/C	zwiększenie bezpieczeństwa i przepływu kursowania autobusów na odnowionym terenie dworca PKS poprawi koordynację ruchu drogowego
1/E	odnowienie terenu dworca poprawi estetykę przestrzeni publicznych
1/F	utworzenie pawilonu handlowego na terenie dworca poprawi stan gospodarki i stworzy nowe miejsca pracy
1/G	pełna modernizacja budynku dworca poprawi jego stan techniczny i zwiększy bezpieczeństwo
2/A	stworzenie deptaka przy rzece polepszy integrację społeczną mieszkańców miasta z mieszkańcami obszaru rewitalizacji
2/E	rekultywacja zaniedbanej przestrzeni publicznej przyczyni się do poprawy jej estetyki
3/A	unowocześniony budynek MOK stanie się nowym centrum integracji społecznej na terenie miasta poprzez stworzenie warunków m.in. dla działania klubów integracyjnych, czy odbywania spotkań integracyjnych
3/B	wyposażenie pomieszczeń budynku (m.in. sali kinowej) w nowe technologie poszerzy ofertę kulturalną MOK, jak również dodatkowe imprezy koordynowane przez MOK
3/E	uporządkowanie terenu wokół MOK podniesie atrakcyjność przestrzeni publicznych
3/G	pełna modernizacja budynku MOK poprawi jego stan techniczny i zachęci większą rzeszę osób do odwiedzin
4/C	stworzenie dodatkowej liczby buforowych miejsc parkingowych będzie miało duży wpływ na uregulowanie komunikacji drogowej na terenie miasta, w tym polepszenie płynności ruchu pojazdów poprzez zredukowanie liczby kierowców szukających miejsc parkingowych i torujących przejazd
4/E	przekształcenie zaniedbanych i nieużywanych przestrzeni pod miejsca parkingowe będzie miało pozytywny wpływ na odbiór estetyczny tych przestrzeni przez mieszkańców
5/A	wyjazd sam w sobie jest formą integracji społecznej, podczas której uczestnicy zacieśnią więzi między sobą oraz nauczą się jak polepszyć swój wizerunek w społeczeństwie
5/D	wyjazd integracyjny jest przeznaczony również dla osób starszych
5/H	wyjazd ma na celu nauczenie uczestników radzenia sobie z problemami wychowawczymi, co za tym idzie niwelowanie już w zarodku patologii społecznych wśród dzieci pochodzących z rodzin z problemami wychowawczymi

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

6/A	zachęta i aktywizacja mieszkańców budynków socjalnych do wspólnej aranżacji podwórek zwiększy ich lokalną integrację społeczną
6/E	samodzielne zagospodarowanie podwórka przy budynkach socjalnych pozwoli na poprawienie estetyki zaniedbanych przestrzeni wg wizji i upodobań samych mieszkańców tych terenów
7/F	wskazanie bezrobotnym możliwości i kierunków rozwoju poprzez bezpłatne szkolenia przyczyni się do ułatwienia im znalezienia pracy i ostatecznie obniżenia bezrobocia – szkolenia obejmować będą identyfikację potrzeb oraz diagnozowanie możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego, warsztaty z obsługi komputera i kompleksowe pośrednictwo pracy oraz dla osób z największymi chęciami i potencjałem zostaną zagwarantowane kursy i staże pozwalające zmienić kwalifikacje zawodowe na potrzeby lokalnego rynku pracy
7/H	pomoc w znalezieniu zatrudnienia umożliwi wyjście z trudnej sytuacji życiowej, często będącej przyczyną występowania patologii społecznych
8/F	projekt ma na celu skierowanie do osób wykazujących negatywne zachowania społeczne psychologa i doradcę zawodowego, bezpośrednią interwencję i m.in. pomoc w znalezieniu pracy
8/H	wsparcie dodatkową opieką i kontrolą osób, które szczególnie przyczyniają się do degradacji społecznej, umożliwi ograniczenie występowania patologii społecznych
9/A	działanie będzie realizowane poprzez eventy edukacyjne dla zjednoczenia i wspierania osób starszych
9/D	udział seniorów w spotkaniach pozwoli na ich aktywny udział w życiu społeczeństwa i zmniejszenie wykluczenia
10/A	celem działania jest integracja międzypokoleniowa osób starszych oraz dzieci/młodzieży (wzajemne uczenie się od siebie) przy wspólnie realizowanych projektach/zajęciach, w tym zajęciach komputerowych dla osób starszych zagrożonych wykluczeniem ze środowiska IT - wymiana doświadczeń międzypokoleniowych poprzez wspólny udział dzieci i ich dziadków w nauce obsługi komputera; sportowych - wspólne gry i zabawy sportowe dla dzieci i ich dziadków promujące zdrowy styl życia; artystycznych - dla dzieci prowadzonych wspólnie z dziadkami
10/D	spotkania mają na celu wymianę doświadczeń osób starszych i młodszych (przekazywanie wiedzy i kultury od osób starszych dla młodszych oraz wskazywanie osobom starszym przez młodsze jak lepiej sobie radzić w świecie z coraz szybszym postępem technologicznym i zmieniającymi się standardami życia), co dodatkowo zmniejszy wykluczenie osób starszych ze społeczeństwa w tym zakresie
11/A	zwiększenie integracji społecznej dzieci i młodzieży nastąpi poprzez naukę pozytywnych zachowań wobec rówieśników
12/A	udział mieszkańców obszaru rewitalizacji w organizowanych specjalnych bezpłatnych imprezach zwiększy ich integrację społeczną z resztą mieszkańców miasta
12/B	poszerzenie oferty kulturalnej kierowanej do mieszkańców nastąpi poprzez organizację cyklicznych imprez kulturalno-rozrywkowych, m.in. Dni Wysokiego Mazowieckiego (Dzień Łabędzia), Lata z Radiem, Dnia Kultury

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

	Chrześcijańskiej, Ogólnopolskiego Święta Mleka, Obchodów świąt patriotycznych i rocznic, Powiatowych Eliminacji Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego, Konkursu Kolęd i Pastoralek, Konkursu Pieśni Patriotycznej, Międzynarodowego Festiwalu Folkloru, Prezentacje Twórczości Artystycznej Klubów Seniora, Konkursu tańca nowoczesnego, Turnieju gry w Scrabble, Powiatowych konkursów plastycznych, Podlaskich Dni Rodziny (Dnia Dziecka), Koncertów rockowych, Międzynarodowe wymiany kulturalne, Współorganizowanie wojewódzkich imprez z dziedziny folkloru, muzyki, tańca czy plastyki
--	---

Tabela 40. Dopełnienie tematyczne działań rewitalizacyjnych na oddziaływanie w danym aspekcie (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

nr działania	aspekt społeczny	aspekt gospodarczy	aspekt przestrzenno-funkcjonalny	aspekt techniczny	aspekt środowiskowy
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					

Oddziaływanie w danym aspekcie

8.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Wśród struktur, które biorą udział w realizacji Programu można wyróżnić podmioty wykonawcze - jednostki realizujące poszczególne zadania oraz podmioty zarządzające - jednostki nadzorujące oraz koordynujące wdrożenie Programu, a przy tym prowadzące monitoring i ocenę Programu. Monitoring realizacji Programu będzie prowadzony przez Referat Mienia Komunalnego, Inwestycji i Remontów oraz Rolnictwa Urzędu Miasta Wysokie Mazowieckie w zakresie realizacji poszczególnych projektów natomiast monitoring całości procesu będzie należał do powołanego Komitetu Rewitalizacji. Działaniami społecznymi mogą zajmować się ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe czy odpowiednie referaty Urzędu Miasta. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania, wdrażania i monitoringu opisane w kolejnych rozdziałach Programu jest konieczne do pełnego wykorzystania narzędzi finansowych i instytucjonalnych.

8.4. Komplementarność międzyokresowa

Analizując projekty pod kątem okresu finansowania, należy zwrócić uwagę na ciągłość programową. Program budowano z myślą o spełnieniu wymogów komplementarności międzyokresowej i spójności jego przedsięwzięć rewitalizacyjnych z działaniami finansowanymi w poprzednim okresie programowania. Na terenie miasta nie prowadzono jeszcze działań rewitalizacyjnych. Natomiast rozwój miasta, który był realizowany w latach 2004-2012 poprzez takie dokumenty jak Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Wysokie Mazowieckie, ma swoją kontynuację. Przy obecnie realizowanych przedsięwzięciach są wzięte pod uwagę doświadczenia projektów zrealizowanych w poprzednim okresie. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są również zbieżne z aktualną Strategią Rozwoju Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie na lata 2016-2022. Zadania przewidziane w strategii są kontynuacją wieloletniej polityki samorządu, która skoncentrowała się na działaniach inwestycyjnych w najważniejsze dla społeczeństwa i przyrody aspekty, podobnie jak działania w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie. Przy czym działania inwestycyjne zostały wsparte odpowiednimi działaniami społecznymi.

Projekty, które wpisują się w cele niniejszego opracowania, a które zostały przeznaczone do realizacji w aktualnym okresie rozwoju miasta, to m.in.:

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- Modernizacja Miejskiego Ośrodka Kultury w Wysokiem Mazowieckiem (etap II);
- Zagospodarowanie doliny rzeki Brok.

Projekty, które wpisują się w cele niniejszego opracowania, a które były prowadzone w poprzednim okresie rozwoju miasta, to m.in.:

- Modernizacja budynku Miejskiego Ośrodka Kultury (etap I) - 2004-2006;
- Zapewnienie szerszego dostępu do Internetu w Miejskim Ośrodku Kultury – Bibliotece Publicznej - 2004-2005.

Pozostałe projekty, które były realizowane na terenie miasta w okresie 2004-2012, przy współfinansowaniu z funduszy UE to m.in.:

ze środków EFRR:

- Budowa pływalni krytej;
- Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- Modernizacja i wyposażenie Gimnazjum;
- Modernizacja i wyposażenie Szkoły Podstawowej Nr 1;
- Budowa ulic i chodników;
- Modernizacja i rozbudowa amfiteatru i parku w mieście;
- Modernizacja stacji uzdatniania wody oraz rozbudowa, modernizacja sieci wodociągowej i armatury;
- Modernizacja i rozwój sieci ciepłowniczej;
- Budowa siedziby urzędu Miasta;
- Budowa kolektora sanitarnego;
- Projekt rekultywacji składowiska odpadów;
- Dokumentacja techniczna i ekspertyzy w ramach budowy składowiska odpadów;
- Modernizacja i wyposażenie Przedszkola Miejskiego Nr 2;
- Centrum edukacyjno-rekreacyjno-sportowe;

ze środków EFS:

- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- Każdy inny, wszyscy równi;
- Kreatywna bajkoszkoła szczęśliwe dzieci wychować zdoła;
- Różne możliwości, równe szanse;
- Akademia twórczości przepustką do wymarzonej przyszłości;
- Szansa dla każdego;
- Równy start to lepszy start;
- Trening czyni mistrza.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

W latach 2004-2007 r. funkcjonował Zintegrowany Program Rozwoju Regionalnego, z którego Gmina Miejska Wysokie Mazowieckie pozyskała środki na 3 inwestycje:

- budowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej na Osiedlu XXX Lecia, (ul. Słowackiego, Skłodowskiej, Cicha, Żwirki i Wigury, Dąbrowskiego, Tuwima, Bema),
- budowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej na Osiedlu Południe oraz ul. Kościelnej i Ogrodowej,
- budowę krytej pływalni.

Od 2008 r. miasto aplikuje o środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego. W ramach tego programu miasto zrealizowało następujące inwestycje:

- Przebudowa dróg w centrum Miasta Wysokie Mazowieckie (ul. 1000 Lecia, Cicha, Jagiellońska, Rynek Piłsudskiego, Mystkowska, cz. Długiej). Jednocześnie miasto ze środków własnych wykonało przebudowę uzbrojenia w w/w ulicach (kanalizacja sanitarna, deszczowa, wodociąg);
- Remont Przedszkola Miejskiego nr 1 w Wysokim Mazowieckiem;
- Infrastrukturalne przygotowanie terenów inwestycyjnych w Mieście Wysokie Mazowieckie;
- Poprawa bezpieczeństwa ludzi i środowiska poprzez zakup nowoczesnego samochodu ratowniczo – gaśniczego dla OSP Wysokie Mazowieckie;
- Zamknięcie i rekultywacja wydzielonej części (sektor 1 i 4) składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne dla Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie;
- Zastosowanie OZE jako źródła energii cieplnej w Miejskiej Pływalni "Wodnik" w Wysokim Mazowieckiem;
- Zastosowanie central grzewczych z pompami ciepła i kolektorami słonecznymi w gminnych obiektach edukacyjnych Miasta Wysokie Mazowieckie;

Dodatkowo z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko zostało zrealizowane zadanie:

- „Budowa oczyszczalni i modernizacja systemu wodno-ściekowego w aglomeracji Wysokie Mazowieckie”.

8.5. Komplementarność źródeł finansowania

Projekty zawarte w Programie mają zapewnione finansowanie z różnych instrumentów wsparcia. Uwzględniają zaangażowanie środków prywatnych i publicznych. Program zawiera indykatywne ramy finansowe dla wszystkich przedsięwzięć, w tym kwoty finansowania dla każdego z nich. W Programie zostały wskazane możliwości finansowania projektów rewitalizacyjnych z innych źródeł, w tym z środków programów operacyjnych na lata 2014-2020, z środków polityk i instrumentów krajowych, prywatnych i publicznych źródeł finansowania. Umiejętne wykorzystanie środków finansowania pozwoli uzyskać korzystne i optymalne efekty na obszarze rewitalizacji.

Ważnym, zewnętrznym źródłem finansowania większości ujętych w GPR działań rewitalizacyjnych będzie RPOWP 2014-2020, w ramach którego wskazano działania służące wsparciu rewitalizacji, na których sfinansowanie wyodrębniono odrębną pulę alokacji i zastosowano zróżnicowane mechanizmy preferencji. Należy podkreślić powiązanie finansowania projektów rewitalizacyjnych z funduszy EFRR oraz EFS. Realizacja projektów finansowanych w ramach EFRR (projekty rewitalizacyjne „twarde o charakterze technicznym”) jest uzależniona od realizacji projektu z zakresu usług społecznych, finansowanych w ramach EFS, a dotyczących określonej grupy społecznej, dotkniętej dysfunkcją lub wykluczeniem. Tak więc projekty muszą wykazywać charakter przedsięwzięć kompleksowych, koordynujących interwencję infrastrukturalną z wsparciem społecznym.

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie przyjęto, że działania rewitalizacyjne 1-4 będą realizowane w ramach EFRR, natomiast działania 5-12 w ramach EFS.

W Harmonogramie rzeczowo-finansowym przedstawione zostały szacowane wartości działań, a także potencjalne źródła ich finansowania. Z uwagi na brak szczegółowych informacji dotyczących projektów niemożliwe jest precyzyjne określenie wkładu własnego jak i źródła oraz poziomu dofinansowania zewnętrznego, stąd w harmonogramie pojawiają się jedynie szacowane wartości ogólne projektów oraz ich wstępne dopasowanie do źródeł finansowania. Ostateczne kwoty kosztów całkowitych i kosztów kwalifikowalnych zostaną dookreślone we wnioskach aplikacyjnych na etapie naboru wniosków o dofinansowanie w ramach poszczególnych działań, funduszy lub programów, do których dany projekt zostanie skierowany.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

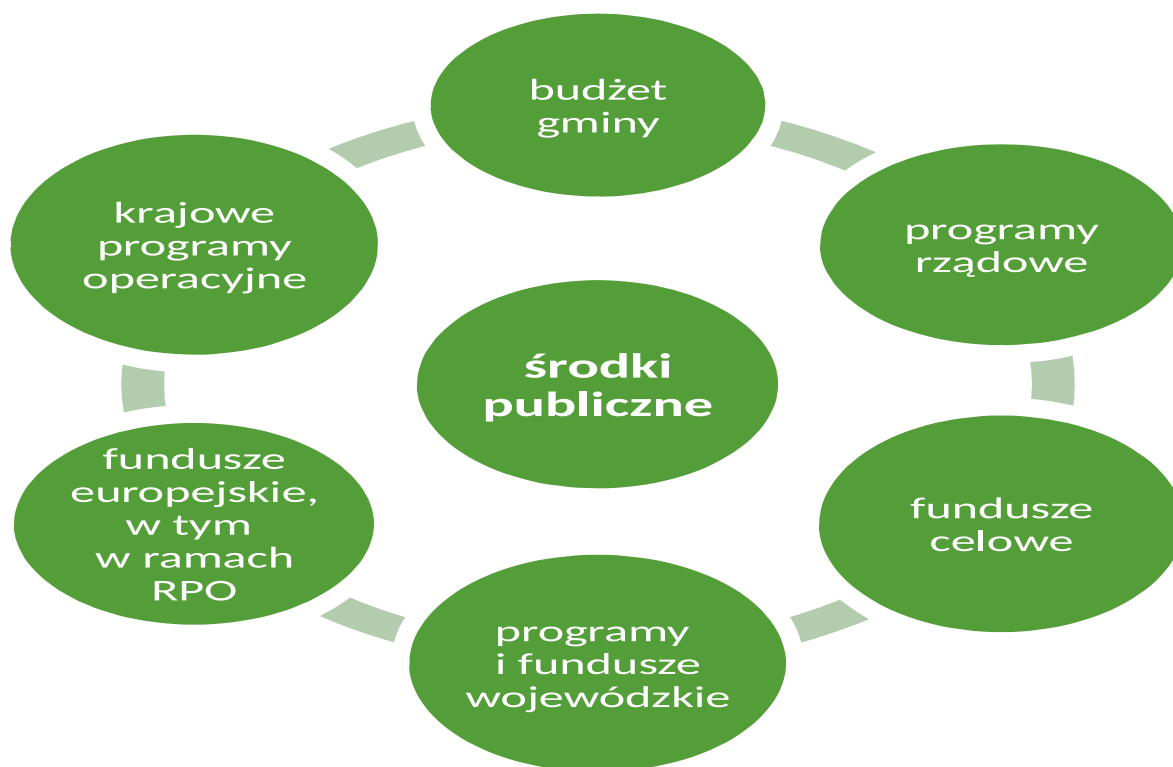
W przypadku niemożliwości sfinansowania przedsięwzięć opisanych w Harmonogramie rzeczowo-finansowym ze środków przewidzianych w źródłach dofinansowania zakłada się ich wykonanie z innych źródeł m.in.: EFRR, EFS, budżet państwa, kredyty, środki własne.

Przyjmuje się, iż w przypadku niepowodzenia w staraniach o uzyskanie dofinansowania zewnętrznego głównym źródłem finansowania działań będą środki własne projektodawców.

9. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

9.1. Instrumenty finansowania

Realizacja oraz powodzenia zamierzeń zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie jest uzależnione od wielu czynników, m.in. zaangażowania i sprawności administracji samorządowej czy aktywności społeczności rewitalizowanego obszaru. Bardzo ważnym i kluczowym elementem jest wysokość środków przeznaczonych na realizację projektów rewitalizacyjnych. Realizacja Programu uzależniona jest zatem w dużej mierze od wysokości pozyskanych środków, zarówno krajowych publicznych i prywatnych oraz z funduszy strukturalnych. Poniższe schematy przedstawiają źródła finansowania działań rewitalizacyjnych.

Rysunek 28. Źródła finansowania działań rewitalizacyjnych ze środków publicznych
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Rysunek 29. Źródła finansowania działań rewitalizacyjnych ze środków prywatnych
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Finansowanie ze środków UE - Wytyczne w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych. Perspektywa finansowa 2014-2020:

Umowa Partnerstwa, przyjęta przez Komisję Europejską 23 maja 2014 r. zidentyfikowała gminy oraz miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji jako jedno z pięciu obszarów strategicznej interwencji wymagające kompleksowych, zintegrowanych działań społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Tym samym, fundusze unijne (zwłaszcza EFS i EFRR) będą stanowiły jedno z podstawowych źródeł finansowania działań rewitalizacyjnych w kwocie nie mniejszej niż 25 mld zł. Środki te przewidziane są głównie ramach regionalnych programów operacyjnych, a dodatkowo także w ramach programów krajowych: Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Programu Operacyjnego Polska Wschodnia, Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa.

Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach krajowych programów operacyjnych:

W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 możliwe będzie wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji w regionalnych i krajowych programach operacyjnych. Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji może mieć następujący charakter:

- a) wsparcia procesu programowania rewitalizacji poprzez wsparcie procesu przygotowania programów rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji, w tym identyfikacji projektów rewitalizacyjnych, które po spełnieniu warunków nałożonych przez programy operacyjne mogą starać się o dofinansowanie lub preferencje w dofinansowaniu środkami UE;
- b) wsparcia procesu przygotowywania do realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych ze względu na ich znaczenie lub charakter.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020:

RPOWP 2014-2020 przyczynia się do realizacji celów Strategii Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz krajowych dokumentów strategicznych. Jednocześnie jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Podlaskiego do roku 2020 (SRWP 2020), przyjętej 9 września 2013 r. przez Sejmik Województwa Podlaskiego.

Głównym celem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020 jest wzrost konkurencyjności gospodarki kształtowanej w oparciu o regionalne specjalizacje. Ponadto dla każdego działania w Programie określono cele szczegółowe.

Zgodnie z nomenklaturą przyjętą w pakiecie rozporządzeń dotyczących perspektywy 2014-2020, RPOWP 2014-2020 realizuje 9 celów tematycznych oraz obejmuje 32 priorytety inwestycyjne (PI). Priorytetem inwestycyjnym odpowiadają działania i poddziałania Programu, które zostały ujęte w 10 osiach priorytetowych. Osie priorytetowe RPOWP 2014-2020:

- Oś I Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności gospodarki regionu
- Oś II Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa
- Oś III Kompetencje i kwalifikacje
- Oś IV Poprawa dostępności transportowej
- Oś V Gospodarka niskoemisyjna
- Oś VI Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami
- **Oś VII Poprawa spójności społecznej**
 - **Działanie 7.1 Rozwój działań aktywnej integracji**
- **Oś VIII Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej, w tym:**
 - **Działanie 8.5 Rewitalizacja**
- Oś IX Rozwój lokalny
- Oś X Pomoc techniczna

W oznaczone osie priorytetowe (VII, VIII) wpisują się działania przeznaczone do realizacji w ramach niniejszego opracowania.

9.2. Szacunkowe ramy finansowe

Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie zostały zaplanowane na okres 2017-2022 i przedstawiają się następująco:

1. Całkowita wartość projektów rewitalizacyjnych wyniesie 16 949 685,00 zł.
2. Na projekty inwestycyjne zostanie przeznaczony 16 614 685,00 zł.
3. Na projekty społeczne zostanie przeznaczony 335 000,00 zł.
4. Minimalny wkład finansowy na realizację projektów z budżetu gminy przy pozyskaniu środków z innych źródeł wyniesie 2 542 452,00 zł.
5. Maksymalny wkład finansowy na realizację projektów z funduszy europejskich wyniesie 14 407 232,00 zł (w tym z EFRR – 14 122 482,00 zł, z EFS – 284 750, 00 zł).
6. Szacowany wkład finansowy na realizację projektów z innych źródeł wyniesie 2 430 000,00 zł.

10. MECHANIZMY WŁĄCZANIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI

W trakcie procesu włączania (współdecydowania) mieszkańców i potencjalnych interesariuszy w prace nad opracowywaniem Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie wykorzystano różnorodne formy partycypacji społecznej, których zastosowanie spełniło wymóg skuteczności i adekwatności w kontekście aktywnego uczestnictwa jak najszerzej liczby odbiorców. Z grona licznych narzędzi i technik partycypacyjnych wykorzystano: badania ankietowe, składanie wniosków (fiszki projektowe), otwarte spotkania, konsultacje. Proces włączania posiada trzy etapy.

ETAP I

Oficjalnie współpracę rozpoczęto dnia 15 grudnia 2016 r., w którym w Urzędzie Miasta Wysokie Mazowieckie odbyło się spotkanie inauguracyjne i konsultacyjne dotyczące Programu. Spotkanie rozpoczął Burmistrz wprowadzając zebranych w temat związany z rewitalizacją jak też przedstawiając powody, dla których podjął decyzję o opracowywaniu Programu. Dalszą część spotkania poprowadził przedstawiciel wykonawcy Programu podczas, którego przedstawiona została definicja rewitalizacji oraz jej podstawowe założenia. Zostały również rozdane ankiety, które stanowić miały, poza konsultacjami społecznymi, głos mieszkańców miasta i wszystkich osób, które mają wpływ na jego przestrzeń w procesie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Na spotkanie przybyli mieszkańcy miasta, radni, przedstawiciele jednostek podległych gminie oraz pracownicy urzędu.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji prace nad Programem rozpoczęto od wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji. W dniu 25 stycznia 2017 r. Burmistrz Miasta Wysokie Mazowieckie zamieścił Zarządzenie Nr 8/17 w sprawie przeprowadzenia konsultacji dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Konsultacje trwały od 1 lutego 2017 r. do 3 marca 2017 r.

Zaproszenie do udziału w konsultacjach ww. projektu uchwały wraz ze stosownymi załącznikami umieszczono i dystrybuowano następującymi kanałami informacyjnymi:

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- strona internetowa gminy: www.wysokiemazowieckie.pl,
- strona internetowa Biuletynu Informacji Publicznej: bip.um.wysmaz.wrotapodlasia.pl,
- tablica ogłoszeń zlokalizowana w Urzędzie Miasta (sposób zwyczajowo przyjęty).

Konsultacje społeczne ww. projektu uchwały wraz ze stosownymi załącznikami przeprowadzono w następujących formach:

- zbieranie opinii i uwag dostarczonych osobiście w formie papierowej (w siedzibie Urzędu Miasta Wysokie Mazowieckie, pokój nr 23, II piętro),
- zbieranie wypełnionych formularzy w formie elektronicznej (pod adresem poczty elektronicznej: sekretariat@wysokiemazowieckie.pl),
- zbieranie wypełnionych formularzy drogą korespondencyjną (na adres: Urząd Miasta Wysokie Mazowieckie, ul. Ludowa 15, 18-200 Wysokie Mazowieckie),
- otwarte spotkania konsultacyjne, które odbyły się 9 lutego 2017 r. (w Urzędzie Miasta Wysokie Mazowieckie).

Interesariuszem rewitalizacji mógł zostać każdy, przy czym głównymi grupami interesariuszy, których starano się wprowadzić w proces konsultacji społecznych byli m.in. mieszkańcy, przedsiębiorcy, zarządcy budynków, organizacje pozarządowe.

Jednocześnie przeprowadzono badania ankietowe - ankieta mogła być wypełniona osobiście przez respondenta lub przesłana elektronicznie (formularz interaktywny, e-mail). Wzór ankiety stanowi **ZAŁĄCZNIK 4** do niniejszego opracowania.

Uwagi do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji można było zgłaszać na specjalnie przygotowanym formularzu. Wzór formularza składania uwag stanowi **ZAŁĄCZNIK 5** do niniejszego opracowania.

Po zakończeniu konsultacji społecznych sporządzony został Raport podsumowujący ich przebieg. Raport z konsultacji społecznych stanowi **ZAŁĄCZNIK 6** do niniejszego opracowania.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Łącznie we wszystkich zorganizowanych spotkaniach konsultacyjnych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji udział wzięło 26 interesariuszy.

Etap zakończył się podjęciem Uchwały Nr XXXII/125/17 Rady Miasta Wysokie Mazowieckie z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

ETAP II

Przystąpienie do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie rozpoczęło od podjęcia Uchwały Nr XXXIII/131/17 Rady Miasta Wysokie Mazowieckie z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Wysokie Mazowieckie.

Przed przystąpieniem do opracowania Programu odbyły się jeszcze dwa spotkania konsultacyjne:

- dnia 20 kwietnia 2017 r. – w którym podczas forum przedstawiono pracownikom Urzędu Miasta m.in. wszystkie informacje nt. Komitetu Rewitalizacji (jego funkcji, działania);
- dnia 21 kwietnia 2017 r. – w którym odbył się spacer studyjny (badawczy) mający na celu udanie się w miejsca wyznaczonych obszarów rewitalizacji oraz uzyskanie opinii i sugestii interesariuszy w tym zakresie.

Interesariusze, którzy udali się na spacer studyjny wyrazili aprobatę dla wyznaczonych obszarów rewitalizacji. Głównym czynnikiem, który miał wpływ na opinię interesariuszy było naoczne zapoznanie się ze skalą zdegradowania poszczególnych terenów przeznaczonych do rewitalizacji oraz przedstawionych przez naszego eksperta (przewodnika spaceru) możliwości rozwojowych i potencjałów jakie oferują wybrane lokalizacje.

Interesariusze zewnętrznymi mieli możliwość zgłaszania działań rewitalizacyjnych dla wyznaczonych obszarów rewitalizacji. Wzór formularza zgłaszania działań stanowi **ZAŁĄCZNIK 7** do niniejszego opracowania. Interesariusze mogli również przedstawić pożądane przez nich kierunki działań rewitalizacyjnych. Wzór karty pracy przedstawiania kierunków działań stanowi **ZAŁĄCZNIK 8** do niniejszego opracowania.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Następnie w drodze Zarządzenia Nr 46/17 Burmistrza Miasta Wysokie Mazowieckie z dnia 19 maja 2017 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji dotyczących projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie, poddano do konsultacji społecznych projekt Programu. W związku z tym poinformowano wszystkie grupy interesariuszy o możliwości zgłaszania uwag do projektu dokumentu. Informacja wraz z formularzem zgłaszania uwag została udostępniona na stronie internetowej miasta oraz Biuletynie Informacji Publicznej. Konsultacje miały zasięg ogólnomiejski i trwały od 31 maja 2017 r. do 30 czerwca 2017 r. Formularz zgłaszania uwag do projektu Programu stanowi **ZAŁĄCZNIK 9** do niniejszego opracowania.

Dodatkowo odbyły się spotkania konsultacyjne poświęcone Programowi w dniach:

- 1 czerwca 2017 r. – spotkanie konsultacyjne z pracownikami Urzędu Miasta w formie forum rewitalizacji, warsztatów przyszłościowych, wywiadów zogniskowanych,
- 8 czerwca 2017 r. – 3 spotkania z uczniami klas IV-VI Szkoły Podstawowej nr I w Wysokiem Mazowieckiem w formie działań animacyjnych na zajęciach lekcyjnych,
- 21 czerwca 2017 r. – działania animacyjne z interesariuszami w Urzędzie Miasta w formie forum rewitalizacji, warsztatów przyszłościowych, wywiadów zogniskowanych.

Ponadto w dniach 1, 8, 14, 21 czerwca 2017 r. zorganizowane zostały tzw. kawiarenki obywatelskie (spotkania z cateringiem), których celem było umożliwienie bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami władz Miasta Wysokie Mazowieckie oraz przedstawicielami Urzędu i rozmowę, przy kawie i ciastku. Tematem spotkań była rewitalizacja Miasta Wysokie Mazowieckie. Była to doskonała okazja do wyrażenia swojej opinii i przedstawienia swoich pomysłów. Udział w konsultacjach umożliwił obywatelom realne włączenie się w proces rewitalizacji Miasta, kreowania jego rozwoju oraz wspólnej przyszłości.

Niezwłocznie po zakończeniu konsultacji społecznych sporządzono Raport podsumowujący z konsultacji społecznych dot. Projektu Uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie. Raport ten stanowi **ZAŁĄCZNIK 10** do niniejszego opracowania.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Łącznie we wszystkich zorganizowanych spotkaniach konsultacyjnych dotyczących przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie udział wzięło 124 interesariuszy.

ETAP III

Najważniejszym etapem jest wdrażanie Programu. Udział interesariuszy w procesie tworzenia Programu nie kończy się wraz z przyjęciem dokumentu uchwałą Rady Miasta. Ważne jest, aby na etapie realizacji zapisów Programu, zapewnić interesariuszom zewnętrznym aktywny udział w konsultacjach projektów. Zaleca się przygotowanie ankiet satysfakcji, aby móc poznać opinie mieszkańców na temat realizowanych projektów oraz aby ocenić czy prowadzone działania przynoszą założony skutek. Stała współpraca z interesariuszami wewnętrznymi pozwoli systematycznie monitorować sytuację społeczno-gospodarczą miasta, tak aby w razie potrzeby możliwa była aktualizacja zapisów Programu. Zagadnienia te opisano w następnych rozdziałach niniejszego opracowania.

11. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie jest dokumentem, który określa cele i plany działań na kilka lat, dlatego ważnym elementem decydującym o skuteczności realizacji jego założeń jest skuteczny i zintegrowany system wdrażania. Pierwszym etapem wdrożenia Programu będzie przyjęcie Programu stosowną uchwałą Rady Miasta. Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji (Dz. U. 2017 r. poz. 1023), projekt niniejszego dokumentu został przesłany do zaopiniowania przez:

- Zarząd Powiatu Wysokomazowieckiego,
- Zarząd Województwa Podlaskiego,
- Wojewodę Podlaskiego,
- Wojewódzki Sztab Wojskowy w Białymstoku,
- Delegaturę ABW w Białymstoku,
- Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku,
- Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku,
- Gminną Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną,
- Zarząd Dróg Powiatowych w Wysokiem Mazowieckiem.

Zmiany wynikające z uzyskanych opinii zostały wprowadzone do Programu. Brak odpowiedzi na pismo lub opinie, które wpłynęły po terminie wyznaczonym przez Burmistrza Miasta, uznane zostały za pozytywne zaopiniowanie projektu Programu.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Za wdrażanie i monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie odpowiedzialny jest Burmistrz Miasta Wysokie Mazowieckie, we współpracy z:

- Komitetem Rewitalizacji,
- Interesariuszami zewnętrznymi.

Na podstawie Zarządzenia nr 79/16 Burmistrza Miasta Wysokie Mazowieckie z dnia 2 listopada 2016 r. w sprawie powołania Zespołu ds. Rewitalizacji, powołano go do funkcjonowania. Ustalono następujący skład i zakres obowiązków Zespołu ds. Rewitalizacji:

1. Zakres obowiązków Koordynatora Zespołu:

- sprawowanie nadzoru i kontroli nad pracownikami,
- opracowywanie i wdrażanie procedur,
- organizowanie spotkań roboczych,
- identyfikacja zagrożeń w realizacji projektu,
- nadzorowanie i inicjowanie działań informacyjnych i promocyjnych.

2. Zakres obowiązków Komórki ds. administracyjno-prawnych:

- przeprowadzenie procedury zamówień publicznych
- prowadzenie niezbędnych procedur administracyjnych w celu pozyskiwania decyzji/pozwoleń administracyjnych,
- weryfikacja pod względem prawnym materiałów przetargowych,
- przestrzeganie wymaganych procedur przetargowych, umów i kontraktów,
- sprawozdawczość i monitoring projektu,
- pomoc komórce ds. społeczno-kulturalnych w zakresie współpracy z lokalną społecznością i organizacjami pozarządowymi.

3. Zakres obowiązków Komórki ds. społeczno-kulturalnych:

- współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- współpraca z lokalną społecznością,
- ankietowanie i analizy.

4. Zakres obowiązków na stanowisku ds. finansów:

- analiza zgodności wydatków z umową o dofinansowanie,
- przygotowanie wniosku o płatność w zakresie finansowym,
- obsługa finansowa projektu.

Koszty zarządzania programem zostały uwzględnione w ramach Urzędu Miasta i etatów już istniejących wraz z udziałem Zespołu ds. Rewitalizacji. Stanowisko, w którego zakres obowiązków wchodzi działania takie jak koordynowanie procesem rewitalizacji w mieście jest wydzielone w strukturze organizacyjnej Urzędu

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Miejskiego, a środki przeznaczone na koszty jego funkcjonowania są zabezpieczone w budżecie miasta.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Miasta przyjmie uchwałę określającą zasady wyznaczania składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Podjęcie uchwały jest poprzedzone konsultacjami społecznymi. Następnie prowadzony jest nabór członków Komitetu Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji zostanie powołany Zarządzeniem Burmistrza Miasta Wysokie Mazowieckie.

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji, niezwłocznie po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Miasta powinna wprowadzić przedsięwzięcia rewitalizacyjne służące realizacji zadań własnych miasta, do załącznika do uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej, o którym mowa w art. 226 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.4).

Poniżej przedstawiony został harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Etapy jego realizacji będą odbywały się w oznaczonych latach.

Tabela 41. Harmonogram realizacji GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Lp.	Nazwa działania	Rok							
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji								
2.	Opracowanie i uchwalenie GPR								
3.	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych								
4.	Monitoring wdrażania GPR								
5.	Ewaluacja końcowa wdrażania GPR								

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 42. Zasady wdrażania i modyfikacji GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

L. p.	Zasada	Odpowiedzialność
1	Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zawartych w programie rewitalizacji, niezwłocznie po uchwaleniu tego programu, do załącznika do wieloletniej prognozy finansowej miasta. Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do wieloletniej prognozy finansowej, Rada Miasta wprowadza przedsięwzięcia do tej prognozy niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.	Rada Miasta, Burmistrz
2	Przekazanie zadań dotyczących wdrażania programu Komitetowi Rewitalizacji. Zakłada się cykliczność spotkań Komitetu Rewitalizacji, w trakcie których omawiane będą poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacji, ich stan wdrażania oraz rezultaty programu rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji pełnić będzie funkcję multiplikatora, tj. jest zobowiązany do komunikowania się w sprawach istotnych dla rewitalizacji z interesariuszami, których reprezentuje.	Komitet Rewitalizacji, Burmistrz
3	Opracowywanie dokumentacji technicznej dla projektów wpisanych do programu rewitalizacji, kosztorysów, uzyskiwanie wszelkich pozwoleń. Opracowanie studiów wykonalności i wniosków aplikacyjnych oraz niezbędnych załączników. Zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów na współfinansowanie zadań.	Podmioty realizujące zadania ujęte w programie rewitalizacji
4	Ocena aktualności i stopnia realizacji programu rewitalizacji co najmniej raz na dwa lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie. W przypadku stwierdzenia, że program rewitalizacji wymaga zmiany, Burmistrz występuje do Rady Miasta z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię. Zmiana programu rewitalizacji nie wymaga uzyskania opinii ani przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli: 1) nie dotyczy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, 2) nie wymaga zmiany uchwały.	Burmistrz
5	Uzupełnienie i rozszerzanie programu rewitalizacji o nowe zadania zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze objętym programem rewitalizacji, w tym także o zadania miasta.	Burmistrz, podmioty zamierzające realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne w oparciu o zaktualizowany program rewitalizacji
6	Działania Public Relations, bieżąca i stała komunikacja z mieszkańcami miasta nt. założeń rewitalizacji, postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz efektów. Zbieranie i analizowanie zgłaszanych przez społeczność miasta uwag, opinii, wniosków. Działania komunikacyjne realizowane za pośrednictwem narzędzi komunikacyjnych miasta, lokalnych mediów, Komitetu Rewitalizacji oraz podmiotów realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	Burmistrz, Komitet Rewitalizacji, podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

W zakresie propozycji nowych przedsięwzięć zgłaszanych do GPR stosowana będzie następująca ścieżka postępowania:

1. Podmioty zainteresowane realizacją projektów (które realizują cele GPR) zlokalizowanych na obszarze wskazanym do rewitalizacji w ramach przedmiotowego GPR zgłaszają swoje propozycje do Burmistrza,
2. Kierownik właściwej komórki organizacyjnej (wyznaczonej przez Burmistrza), po przeprowadzeniu konsultacji z odpowiednimi referatami Urzędu Miasta, dokonuje weryfikacji zgłoszonych propozycji i wydaje opinię odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłoszonego przedsięwzięcia do GPR,
3. Burmistrz na wniosek kierownika właściwej komórki organizacyjnej zwołuje posiedzenie Komitetu Rewitalizacji i przedkłada zgłoszoną propozycję przedsięwzięcia pod obrady Komitetu Rewitalizacji,
4. Po rozpatrzeniu złożonej propozycji wniosku Komitet Rewitalizacji wydaje opinię w zakresie jej włączenia do GPR lub odrzucenia,
5. Burmistrz podejmuje decyzję o wprowadzeniu zmian do GPR,
6. Po sporządzeniu projektu aneksu do GPR, Burmistrz przedkłada dokument Radzie Miasta w celu podjęcia stosownej uchwały.

Wdrażanie GPR wiąże się z obowiązkiem zapewnienia odpowiednich mechanizmów oraz procedur umożliwiających współpracę wszystkich partnerów zaangażowanych w jego realizację (efektywne działanie na rzecz różnych instytucji).

Podstawowym elementem tego systemu jest powołanie jednostki odpowiedzialnej za kwestie związane z koordynacją działań wewnątrz struktury Urzędu Miasta lub też przyporządkowanie zadań związanych z koordynacją konkretnemu pracownikowi. Wspomniana jednostka lub pracownik odpowiedzialni będą za harmonizowanie współpracy wszystkich podmiotów zaangażowanych we wdrażanie GPR tj.

- poszczególne referaty Urzędu Miasta,
- jednostki organizacyjne Miasta (instytucje oświatowe, MOPS, MOK, itp.),
- pozostałe podmioty publiczne zaangażowane w realizację GPR (m.in. Powiatowy Urząd Pracy, Komenda Powiatowa Policji, itp.);
- organizacje pozarządowe,
- pozostałe podmioty prywatne, w tym pracodawcy, przedsiębiorcy.

Koszty zarządzania Programem

Zarządzanie Programem realizowane będzie w ramach zadań poszczególnych pracowników Urzędu Miasta Wysokie Mazowieckie oraz jednostek

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

organizacyjnych, przy czym zakłada się możliwość przyznania dodatków specjalnych do wynagrodzenia w związku z powierzeniem dodatkowych zadań, co wynika z postanowień Ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych.

Tabela 43. Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji w latach 2017-2022.
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Zadanie	Działania	Szacowany koszt roczny
Aktualizacja i ocena stopnia wykonania GPR	Działania dotyczące ewaluacji oraz w razie potrzeby aktualizacji dokumentu zlecone zostaną ekspertom zewnętrznym.	10 000 – 15 000 zł
Spotkania Komitetu Rewitalizacji	Członkostwo w Komitecie będzie miało charakter społeczny, a zatem nie będzie generowało dodatkowych kosztów.	1 000 – 2 000 zł
Monitoring	Działania realizowane będą przez pracowników Urzędu Miasta. Zwiększony zakres obowiązków będzie wynagradzany na zasadzie dodatku specjalnego do pensji - ok. 10% wynagrodzenia (1 pracownik).	3 000 – 6 000 zł
Marketing i edukacja: włączanie mieszkańców w proces rewitalizacji	Działania włączające realizowane przede wszystkim poprzez konsultacje społeczne. Zwiększony zakres obowiązków pracowników Urzędu Miasta będzie wynagradzany na zasadzie dodatku specjalnego do pensji - 10 - 20% wynagrodzenia (1 – 2 pracowników).	7 000 – 12 000 zł
Marketing i edukacja: ulotki/broszury edukacyjno-informacyjne, infografiki itp.	Zakres dodatkowych form promocji rewitalizacji będzie ustalany na bieżąco. Wstępnie przyjmuje się możliwość organizacji imprez związanych z tworzoną infrastrukturą, a także druk materiałów promocyjnych i informacyjnych.	4 000 – 10 000 zł
Koszty łączne		25 000 – 45 000 zł

12. SYSTEM MONITORINGU PROGRAMU

Proces monitorowania jest jednym z kluczowych elementów procesu zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie. Celem monitoringu jest prawidłowa i efektywna realizacja założeń Programu, dostarczenie informacji na temat rzeczowego i finansowego stopnia zrealizowania projektów rewitalizacyjnych oraz ocenę tego procesu, a także określenie występujących trudności lub niezgodności. Monitoring realizacji Programu będzie prowadzony przez Urząd Miasta Wysokie Mazowieckie. W zakresie realizacji poszczególnych projektów natomiast monitoring będzie należał do powołanego Komitetu Rewitalizacji. Jego zadaniem będzie bieżący monitoring, polegający na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów oraz realizacji całego Programu, a także sprawdzanie czy wdrażane projekty są zgodne z wcześniejszymi celami i założeniami Programu. Ponadto jednostka ta będzie również odpowiedzialna za:

- sporządzanie co najmniej dwóch raportów z realizacji dokumentu, a następnie przedstawienie ich do zatwierdzenia Radzie Miasta,
- opublikowanie opracowanych wyników sprawozdań na stronie internetowej miasta oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Efektywne przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych w Wysokiem Mazowieckiem będzie polegało na monitorowaniu wydatków oraz efektów rzeczowych przedsięwzięć. Monitorowanie powinno obejmować następujące etapy: zbieranie, raportowanie i interpretowanie danych, opisując postęp i efekty realizowanego dokumentu. Monitoring rzeczowy będzie polegał na pozyskiwaniu informacji o postępach w realizacji zaplanowanych działań, przedstawi nam efekty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także zapewni zgodność z założeniami Programu. Monitoring finansowy umożliwi kontrolę nad finansowymi aspektami inwestycji, będzie podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Ponadto monitoring finansowy będzie oferował pomoc partnerom uczestniczącym w rewitalizacji w uzyskaniu informacji dotyczących możliwych do pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji. Zakłada się, że przynajmniej raz w roku powinien być dokonywany monitoring społeczny nad przebiegiem działań rewitalizacyjnych. Równolegle, monitoringiem objęte będą także uwarunkowania i zmiany jakie zachodzą w całym mieście i otoczeniu. Zmiany te wpływają na przebieg procesów rewitalizacyjnych, tj. uwarunkowania w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym, w obszarze subregionalnym i regionalnym.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Monitoring procesu rewitalizacji będzie prowadzony na dwóch głównych poziomach: strategicznym – całego Programu i operacyjnym – poszczególnych przedsięwzięć. Ważnym elementem raportu monitoringowego będzie zestawienie wskaźników, które pozwolą na określenie efektów rzeczowych realizacji projektów. Wszystkie wskaźniki mierzone będą cyklicznie. Częstotliwość pomiaru wskaźników jest uzależniona od kategorii wskaźnika. Wskaźniki te są określone w odniesieniu do problemów, które zostały zaplanowane do rozwiązania w ramach Programu w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej miasta. Wskaźniki dotyczą generalnie następujących zagadnień:

- zatrudnienia,
- bezpieczeństwa publicznego,
- gospodarki,
- infrastruktury społecznej,
- transportu i środowiska,
- aktywności kulturalnej,
- integracji różnych grup społecznych,
- środowiska zamieszkania i przestrzeni publicznej,
- poprawy wizerunku miasta,
- jakości i komfortu życia społeczności lokalnej.

Monitorowanie finansowe obejmować będzie dane finansowe z realizacji przedsięwzięć, będących podstawą do oceny efektywności wydatkowania przeznaczonych na nie środków, w oparciu o raporty okresowe uwzględniające wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych i prywatnych.

Stopień wdrażania oraz postępy w realizacji konkretnych projektów powinny być monitorowane za pomocą karty monitoringowej projektu. Przedstawiony poniżej wzór karty oceny projektów powinien zostać wypełniony przez poszczególne podmioty wykonawcze w trakcie i po zakończeniu realizacji projektu. Dzięki takim kartom możliwe będzie monitorowanie rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób przejrzysty i jednoznaczny. Posiadając karty monitoringu projektów już zrealizowanych inwestycji, będzie możliwa ocena ich skuteczności. Ponadto będzie możliwe oszacowanie zagrożeń oraz szans inwestycji o podobnym charakterze. Wszystko to w następnych latach procesu rewitalizacji będzie stanowić doskonały punkt odniesienia do przeprowadzenia monitoringu.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 44. Wzór karty monitoringu projektu Programu (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Nazwa projektu		
Opis zrealizowanych zadań		
Podmiot realizujący projekt		
Partnerzy realizacji projektu uczestniczący w zadaniach		
Realizacja projektu	Data rozpoczęcia	Data zakończenia
Wskaźniki	Wartość założona	Wartość osiągnięta
Planowane nakłady finansowe na realizację projektu	Własne	Zewnętrzne
Całkowite poniesione nakłady finansowe na realizację projektu		
Możliwe ryzyka dalszej realizacji projektu		
Propozycje działań minimalizujących ryzyka		

Proponuje się, aby w roku 2020 po zakończeniu etapu dofinansowań, przeprowadzić raport podsumowujący działania, aby ustalić, które z nich przynoszą oczekiwane rezultaty oraz czy nie jest konieczna zmiana działań lub wprowadzenie nowych, a co za tym idzie aktualizacja Programu.

Po zakończeniu obowiązywania niniejszego GPR wykonana zostanie ewaluacja „w trakcie” oraz „po”, która pozwoli na ocenę stopnia realizacji zakładanych celów rewitalizacji, stopień, zakres oraz trwałość zmian jakie zaszły na obszarze objętym rewitalizacją na skutek wdrażania programu, a także sprawność i skuteczność zarządzania tym procesem. Przewiduje się, iż raport ewaluacyjny zostanie opracowany po zakończeniu okresu programowania niniejszego programu i zakończeniu wdrażania większości ujętych w nim projektów, tak aby możliwe było dokonanie obiektywnej oceny ich efektów.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Za wykonanie lub zlecenie wykonania badań ewaluacyjnych i opracowania raportu ewaluacyjnego pomiotowi zewnętrznemu odpowiadać będzie Referat Mienia Komunalnego, Inwestycji i Remontów oraz Rolnictwa Urzędu Miasta. Ewaluacja jest badaniem społeczno-ekonomicznym, realizowanym w celu oceny jakości i efektów prowadzonych działań, w oparciu o odpowiednie kryteria i wykorzystanie źródeł wtórnych i źródeł pierwotnych. Raport ewaluacyjny opracowany zostanie według metodologii określonej przez podmiot (lub Referat) wykonujący ewaluację.

Przewiduje się, iż mierząc stopień zmian zachodzących na terenie objętym działaniami rewitalizacyjnymi, przy opracowywaniu raportu ewaluacyjnego Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie wykorzystany zostanie zestaw wskaźników rezultatu przypisanych do projektów, a także wskaźników programowych (mających charakter wskaźników osiągnięcia celów programu). Użycie wskaźników programowych w odniesieniu do ich pierwotnych wartości pozwoli ocenić wpływ działań rewitalizacyjnych na stan społeczno-gospodarczy obszaru wskazanego do rewitalizacji, a także ocenić dynamikę tych zmian w relacji do innych obszarów miasta.

Przeprowadzona ewaluacja stanowić będzie cenny materiał analityczny umożliwiający wskazanie działań naprawczych w procesie rewitalizacji (o ile taka potrzeba zostanie zdiagnozowana) oraz zaprogramowanie kolejnych działań rewitalizacyjnych, które powinny zostać ujęte w zaktualizowanym Programie lub innym, równoważnym dokumencie, którego przedmiotem będzie polityka rewitalizacyjna miasta.

Po zaakceptowaniu raportu ewaluacyjnego przez Komitet Rewitalizacji oraz komisję Rady Miasta zostanie on, podobnie jak sprawozdania z monitoringu, udostępniony do wglądu na stronie internetowej Urzędu Miasta.

Ocena wszystkich projektów i zadań rewitalizacyjnych zostanie dokonana przy współudziale wszystkich interesariuszy rewitalizacji, a także w oparciu o przygotowanie końcowej, kompleksowej oceny efektów realizacji, która będzie brała pod uwagę 5 kryteriów ewaluacyjnych:

1. SKUTECZNOŚĆ – kryterium, które pozwala ocenić w jakim stopniu zostały osiągnięte cele dokumentu opracowane na etapie planowania,

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

2. EFEKTYWNOŚĆ – kryterium, które pozwala ocenić stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów, czyli określić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów,
3. UŻYTECZNOŚĆ – kryterium, które pozwala ocenić do jakiego stopnia oddziaływanie Programu odpowiada zdiagnozowanym potrzebom grupy docelowej,
4. TRAFNOŚĆ – kryterium, które pozwala ocenić do jakiego stopnia cele określone w Programie odpowiadają potrzebom wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizowanego,
5. TRWAŁOŚĆ – kryterium, które pozwala ocenić w jakim stopniu pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Programu będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 45. Wskaźniki programowe (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Realizowany cel szczegółowy	Działania realizujące cel	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2015 r.)	Wartość docelowa (rok końca okresu realizacji działania)	Jednostka	Sposób oceny/źródło danych	Częstotliwość pomiaru
I.1	5,6,9,10,11	Liczba przeprowadzonych spotkań integracyjnych	0	16	szt./rok	Sprawozdanie/MOPS	co roku
I.2	12	Wzrost liczby wydarzeń kulturalnych	54	70	szt./rok	Statystyki/MOK	co roku
I.3	8	Liczba osób, które przeszły przez interwencję środowiskową	0	10	os.	Sprawozdanie/UM	co roku
II.1	1	Wzrost liczby podmiotów gospodarczych	9	16	szt.	Sprawozdanie/UM	co dwa lata
	1	Liczba utworzonych lokali usługowych	0	10	szt.	Sprawozdanie/UM	co dwa lata
II.2	7	Spadek liczby osób bezrobotnych	162	130	os.	Statystyki/PUP	co roku
III.1	2,3,6	Powierzchnia terenów zielonych poddanych upiększeniu	0	3,8	ha	Sprawozdanie/UM	co dwa lata
	4	Liczba utworzonych miejsc parkingowych	260	340	szt.	Sprawozdanie/UM	co dwa lata
III.2	1,3	Liczba zmodernizowanych budynków	0	2	szt.	Sprawozdanie/UM	co dwa lata

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Zarządzanie, monitoring i ewaluacja przy uwzględnieniu wzajemnych zależności oddziaływania i transparentności działań podejmowanych zarówno przez Komitet Rewitalizacji, jak i wszystkich pozostałych beneficjentów GPR winno przyczynić się do osiągnięcia wszystkich celów założonych w rewitalizacji, co sumarycznie winno doprowadzić do cywilizacyjnego wzrostu Miasta Wysokie Mazowieckie oraz podniesienia jakości i komfortu życia mieszkańców.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie służyć winien władzom miasta jako nawigacja służąca realizacji zadań i pozyskiwania niezbędnych środków finansowych a mieszkańcom, aby czuli, iż realizowana jest „z ludźmi i dla ludzi”.

13. POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Miasto dla swoich potrzeb posiada opracowane dokumenty strategiczne określające cele rozwojowe, a następnie zadania jakie powinno się zrealizować w ciągu najbliższych lat, aby poprawić sytuację społeczno-gospodarczą. Zapisy zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie spełniają warunek zgodności z zapisami zawartymi w dokumentach dotyczących rozwoju miasta, powiatu i województwa. Cele i zadania określone w Programie są wewnętrznie zgodne a ich osiąganie i realizacja nie powoduje negatywnych skutków dla osiągania celów i realizacji zadań strategii wyższego rzędu.

Poniżej opisano najważniejsze dokumenty województwa, powiatu i miasta wraz z zaznaczeniem **kolorem zielonym** celów owych dokumentów, w które najlepiej wpisują się cele (**oznaczone odpowiadającym im numerem**) i działania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020

Strategia jest kluczowym dokumentem programowym określającym zasady i kierunki długofalowej koncepcji rozwoju regionu. Podstawowymi elementami strategii rozwoju województwa są diagnoza obecnej sytuacji regionu oraz wyznaczone na jej podstawie główne wyzwania i cele rozwojowe, które powinny zostać zrealizowane przez samorząd województwa podlaskiego i inne zaangażowane podmioty.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Dokument przedstawia następującą wizję województwa w roku 2030: „Województwo podlaskie: zielone, otwarte, dostępne i przedsiębiorcze”. Sformułowana ambitna wizja województwa w horyzoncie czasowym 2030 roku wymagać będzie determinacji i konsekwencji w realizacji wytyczonych trzech wzajemnie powiązanych celów strategicznych:

- Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka;
- Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe;
- Cel strategiczny 3. Jakość życia.

U podstaw skutecznej realizacji celów strategicznych leżą cele horyzontalne, których wątki przenikają cele strategiczne:

- Cel horyzontalny: Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody;
- Cel horyzontalny: Infrastruktura techniczna i teleinformatyczna otwierająca region dla inwestorów, mieszkańców, sąsiadów i turystów.

Celom strategicznym zostały przypisane również cele operacyjne szczegółowo opisujące jakie kierunki powinien przybrać rozwój województwa:

- **1.1. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI (III)**
- 1.2. WZROST INNOWACYJNOŚCI PODLASKICH PRZEDSIĘBIORSTW
- **1.3. ROZWÓJ KOMPETENCJI DO PRACY I WSPARCIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW REGIONU (III)**
- 1.4. KAPITAŁ SPOŁECZNY JAKO KATALIZATOR PROCESÓW ROZWOJOWYCH
- 1.5. EFEKTYWNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW NATURALNYCH
- 1.6. NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA SIECIOWA
- 2.1. AKTYWNOŚĆ PODLASKICH PRZEDSIĘBIORSTW NA RYNKU PONADREGIONALNYM
- 2.2. POPRAWA ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ WOJEWÓDZTWA
- 2.3. ROZWÓJ PARTNERSKIEJ WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ
- 2.4. ROZWÓJ PARTNERSKIEJ WSPÓŁPRACY MIĘDZYREGIONALNEJ
- **2.5. PODNIESIENIE ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ REGIONU (III)**
- **3.1. ZMNIEJSZENIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW PROBLEMÓW DEMOGRAFICZNYCH (I)**
- **3.2. POPRAWA SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ (I)**
- **3.3. POPRAWA STANU ZDROWIA SPOŁECZEŃSTWA ORAZ BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO (I)**
- 3.4. OCHRONA ŚRODOWISKA I RACJONALNE GOSPODAROWANIE JEGO ZASOBAMI

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest instrumentem kreacji polityki przestrzennej samorządu województwa odnoszącym odpowiednie ustalenia dokumentów strategicznych, koncepcyjnych, programowych rządowych

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

i samorządowych do przestrzeni województwa. Plan jest instrumentem transmisji polityki przestrzennej samorządu województwa i pośrednio ustaleń dokumentów rządowych do dokumentów polityk przestrzennych gmin – studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz planów miejscowych.

System celów polityki przestrzennej zagospodarowania województwa obejmuje cel strategiczny i 5 celów cząstkowych stanowiących jego rozwinięcie, odniesionych do kluczowych elementów zagospodarowania województwa, w tym jego obszarów funkcjonalnych.

Cel strategiczny: *„Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni województwa podlaskiego, sprzyjające rozwojowi społeczno-gospodarczemu, spójności społecznej i terytorialnej, konkurencyjności oraz wykorzystaniu potencjału przyrodniczego, kulturowego i położenia przygranicznego”.*

Zapewnienie realizacji celu strategicznego wymaga skupienia działań podmiotów publicznych na wybranych elementach zagospodarowania i wyodrębnionych terytoriach poprzez cele cząstkowe, do których należą:

1) Cel 1. Zwiększenie konkurencyjności miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków – wojewódzkiego Białegostoku, subregionalnych Łomży i Suwałk **oraz powiatowych w zakresie jakości: infrastruktury funkcji ponadlokalnych publicznych, potencjału gospodarczego, powiązań funkcjonalnych zewnętrznych i struktur przestrzennych zagospodarowania, (II, III)**

2) Cel 2. Wzmocnienie spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z wykorzystaniem ich potencjału wewnętrznego, specjalizacji regionalnej i położenia przygranicznego,

3) Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej zewnętrznej i wewnętrznej województwa podlaskiego, poprzez rozwój infrastruktury transportowej, ze zmniejszeniem kosztów środowiskowych, oraz telekomunikacyjnej i teleinformatycznej, (III)

4) Cel 4. Osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej, walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych oraz racjonalne użytkowanie ich zasobów,

5) Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej województwa na zagrożenia naturalne i bezpieczeństwa energetycznego oraz zdolności obronnych i ochronnych.

Strategia Rozwoju Powiatu Wysokomazowieckiego

Strategia ma zdiagnozować obecną sytuację w powiecie we wszystkich możliwych do określenia dziedzinach życia. Na tej podstawie określone zostaną kierunki działań podejmowanych przez samorząd powiatowy na rzecz przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego, zahamowania niewłaściwych tendencji oraz stworzenia podstaw do godnego bytu mieszkańców powiatu. W strategii nie określa się terminu jej ważności. Powinna ona być dokumentem trwałym, ale jednocześnie na tyle uniwersalnym by odpowiadać zmieniającym się realiom.

Strategia nie wykazuje w bieżącej sytuacji powiatu, istnienia egzystencjalnych problemów które mogłyby zagrozić społecznej harmonii na jego terenie, zagrażać spójności terytorialnej lub znacząco krępować możliwości jego funkcjonowania w sensie administracyjnym. Mimo to przedstawione w niej analizy wskazują, że istniejąca sytuacja gospodarcza obciąża dużym ryzykiem perspektywę dalszego rozwoju pomimo wysokiego potencjału produkcyjnego.

Strategia przedstawia motto przewodnie, leżące u podstaw kształtowania celów, określone jako: *„Umożliwienie mieszkańcom godnych i stabilnych warunków życia, zachęcających do gospodarczej aktywności i intelektualnego rozwoju”*.

Motto będzie realizowane przez następujące cele strategiczne i pomocnicze:

I Nowoczesne rodzinne gospodarstwa rolne, zaspokajające potrzeby bytowe rodziny głównym stymulatorem dalszego wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich.

1. Poprawa sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych.
2. Podniesienie kwalifikacji w zakresie zarządzania nowoczesnym gospodarstwem rolnym.
3. Rozwój infrastruktury wiejskiej odpowiadającej potrzebom nowoczesnych gospodarstw towarowych.

II Rozwinięty przemysł rolno przetwórczy, wykorzystujący podstawowe walory gospodarcze i komunikacyjne Powiatu, jako podstawowe źródło nowych miejsc pracy oraz ekonomiczny katalizator rolniczego potencjału.

4. Wspieranie lokalnych przedsięwzięć.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

5. Aktywizowanie miejscowego kapitału.
6. Pozyskiwanie inwestorów z zewnątrz.

III Usługi, drobna wytwórczość, handel i turystyka, wykorzystujące lokalną przedsiębiorczość, jako uzupełnienie podstawowych dziedzin gospodarki.

7. Aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi.
8. **Wspieranie aktywności gospodarczej w dziedzinie handlu, usług i agroturystyki. (II)**

IV Rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna, przyjazna mieszkańcom i środowisku.

9. **Poprawa właściwości komunikacyjnych. (III)**
10. Ochrona środowiska przed zanieczyszczeniami.
11. Poprawa jakości i dostępności oświaty.
12. Poprawa dostępności usług medycznych i opieki społecznej.
13. **Upowszechnienie walorów kultury, sportu i lokalnej turystyki. (I)**
14. Podniesienie jakości obsługi administracyjnej mieszkańców do współcześnie przyjętych standardów.

V Bezpieczeństwo mieszkańców – wolne od aktów przemocy, patologii społecznych i zagrożeń ekologicznych.

15. **Poprawa bezpieczeństwa cywilnego. (I)**
16. Rozwój środków technicznych ratownictwa medycznego, drogowego, chemicznego i przeciwpożarowego.

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie na lata 2016-2022

Strategia jest dokumentem, określającym długofalowe kierunki interwencji rozwoju, obszary wsparcia oraz działania które przez władze miasta określone zostały jako niezbędne do realizacji strategicznych celów rozwojowych. Strategia uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty lokalnej. Przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną Gminy, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia rozwoju społecznego i gospodarczego. Szacuje spodziewane efekty planowanych interwencji i wpływ na przebieg procesów rozwojowych, wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy zewnętrznych i środków własnych miasta.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Jako główny cel Strategii uznaje się osiągnięcie harmonijnego, wszechstronnego i trwałego rozwoju struktury przestrzennej miasta, zapewniającej sukcesywny wzrost jakości zamieszkania, pracy, obsługi i wypoczynku, przy zachowaniu właściwych relacji między następującymi strategicznymi celami szczegółowymi.

Cele przyrodnicze:

1. Zapewnienie normatywnych warunków sanitarnych zamieszkania mieszkańców w zakresie jakości powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji oraz elektrostatycznego promieniowania niejonizującego.
2. Ochrona wód rzeki Brok oraz wód gruntowych poprzez dalszą rozbudowę kanalizacji.
3. Ochrona powierzchni ziemi poprzez rozbudowę i modernizację PSZOK-u.
4. Kontynuacja rozwoju instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie miasta.
5. Podjęcie działań w celu podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

Cele ekonomiczne:

- 1. Zapewnienie maksymalnego wsparcia dla tworzenia małych i średnich przedsiębiorstw. (II)**

Cele społeczne:

1. Powiększenie zaplecza mieszkaniowego, termomodernizacja i zastosowanie OZE w istniejących zasobach komunalnych miasta.
2. Kontynuacja modernizacji i doposażenie zaplecza edukacyjnego.
- 3. Podjęcie działań w celu aktywizacji najbardziej zagrożonych grup społecznych. (I)**
- 4. Podjęcie działań w celu rewitalizacji rejonów miasta najbardziej zagrożonych, także poprzez działania inwestycyjne prowadzące do próby rozwiązania problemów społecznych. (I, II, III)**
5. Modernizacja budynku OSP w Wysokiem Mazowieckiem.

Cele strukturalno-przestrzenne:

1. Dokonywanie zmian w dokumentach planistycznych w sposób umożliwiający rozwój miasta.
2. Modernizacja fontanny w parku miejskim przy ul. Ludowej w Wysokiem Mazowieckiem.
3. Ochrona przestrzeni kulturowej i tożsamości lokalnej.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Cele infrastrukturalne:

1. Podnoszenie standardu życia mieszkańców gminy poprzez rozwój systemów infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku min. OZE.
2. Uzbrojenie nowopowstałych osiedli przy ul. Warszawskiej i Ogrodowej.
3. Remont i przebudowa dróg w mieście min: ul. Przechodnia, Podlaska, Ogrodowa, Akacyjowa, Kwiatowa, Trakt Suraski, ulice osiedla Kardynała Wyszyńskiego i Zorza.
4. Przebudowa drogi krajowej nr 66 oraz drogi wojewódzkiej nr 678.
5. **Modernizacja wnętrza Miejskiego Ośrodka Kultury w Wysokiem Mazowieckiem. (III)**

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Wysokie Mazowieckie

Studium jest podstawowym dokumentem kreującym politykę przestrzenną miasta. Wśród funkcji zadań studium jest również ukazanie gospodarczych i przestrzennych perspektyw rozwoju miasta. Studium przedstawia następujące cele rozwoju miasta.

Jako główny cel rozwoju uznaje się osiągnięcie harmonijnego, wszechstronnego i trwałego rozwoju struktury przestrzennej miasta, zapewniającej sukcesywny wzrost jakości zamieszkania, pracy, obsługi i wypoczynku, przy zachowaniu właściwych relacji między następującymi strategicznymi celami szczegółowymi.

Cele przyrodnicze:

1. Zapewnienie normatywnych warunków sanitarnych zamieszkania mieszkańców w zakresie jakości powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji oraz elektrostatycznego promieniowania niejonizującego.
2. Ochrona wody i koryta rzeki Brok przepływającej przez miasto, zachęcając do tego gminy sąsiednie.

Cele ekonomiczne:

1. **Pozyskiwanie inwestorów tworzących nowe miejsca pracy poprzez skuteczną promocję miasta i regionu. (II, III)**
2. Pozyskiwanie terenu obecnego lotniska jako terenu pod rozwój funkcji handlowo-przemysłowej.
3. **Zapewnienie maksymalnego wsparcia dla tworzenia małych i średnich przedsiębiorstw. (II, III)**
4. Kreowanie funkcji miasta jako ośrodka regionalnego w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego.

Cele społeczne:

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- 1. Zahamowanie odpływu z miasta osób młodych poprzez tworzenie korzystnych warunków dla powstania nowych miejsc pracy i zachęt do powrotu studiującej młodzieży oraz poprawę warunków mieszkaniowych i dostępności do usług. (II, III)**
2. Poprawa kondycji i witalności społeczeństwa poprzez promowanie zdrowego stylu życia, rozwój profilaktyki zdrowotnej, rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej.

Cele strukturalno-przestrzenne:

1. Efektywne wykorzystanie przestrzeni zurbanizowanej oraz wyznaczenie i uzbrojenie terenów pod realizację nowej zabudowy mieszkaniowej oraz przemysłowo-usługowej.
- 2. Racjonalna gospodarka terenami i efektywne ich wykorzystanie. (III)**

Cele infrastrukturalne:

1. Stworzenie odpowiednich warunków dla modernizacji istniejących skrzyżowań dróg.
2. Tworzenie warunków dla realizacji obwodnicy w zachodniej części miasta.
3. Podnoszenie standardu życia mieszkańców poprzez rozwój systemów infrastruktury technicznej przychylnej środowisku ze środków własnych i pomocowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wysokie Mazowieckie na lata 2016-2025

Strategia w zakresie polityki społecznej ma charakter wieloletni i wyznacza kierunki rozwoju działań pomocowych, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które mają na celu wyjście osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej. Wskazuje też nowe formy pomocy oraz różnorodne formy aktywności lokalnej, konieczne dla budowania spójnego systemu wsparcia społecznego. Celem Strategii jest opracowanie takich form działania, które pozwolą na rozwiązanie najistotniejszych problemów w sposób zorganizowany, kompleksowy i wykorzystujący wszelkie możliwe zasoby.

Aby jak najlepiej zrealizować założenia Strategii, wyznaczono 5 obszarów, w obrębie których realizowane będą cele główne i szczegółowe:

1. Obszar: Bezrobocie i ubóstwo
 - **Cel główny: Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz ich skutkom (I)**

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- **Cel szczegółowy: Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy (II)**
 - **Cel szczegółowy: Zapewnienie osobom i rodzinom ubogim bezpieczeństwa socjalnego (I)**
2. Obszar: Rodzina, dziecko, młodzież
- **Cel główny: Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży (I)**
 - **Cel szczegółowy: Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania (I)**
 - **Cel szczegółowy: Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia (I)**
 - **Cel szczegółowy: Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju**
3. Obszar: Przemoc i uzależnienia
- **Cel główny: Przeciwdziałanie występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie (I)**
 - **Cel szczegółowy: Wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocą w rodzinie (I)**
 - **Cel szczegółowy: Zwiększenie skuteczności i dostępności specjalistycznego wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (I)**
4. Obszar: Starość i niepełnosprawność
- **Cel główny: Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym (I)**
 - **Cel szczegółowy: Zaspokajanie potrzeb osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki (I)**
 - **Cel szczegółowy: Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych**
5. Obszar: Kapitał ludzki
- **Cel główny: Wzrost integracji społeczności lokalnej (I)**
 - **Cel szczegółowy: Aktywizacja mieszkańców miasta w działaniach na rzecz społeczności lokalnej (I)**
 - **Cel szczegółowy: Wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej (I)**
 - **Cel szczegółowy: Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego (I)**
 - **Cel szczegółowy: Wzmacnianie i podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej i innych służb społecznych**

14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W DOKUMENTACH MIASTA

Specjalna strefa rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie nie przewiduje ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji (Dz. U. 2017 r. poz. 1023).

Niezbędne zmiany w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie nie przewiduje wprowadzania zmian w obecnie obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Wysokie Mazowieckie.

Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie nie przewiduje wprowadzania zmian w obecnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Niezbędne zmiany w Wieloletnim Programie Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Wysokie Mazowieckie

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie nie przewiduje wprowadzania zmian w obecnie obowiązującym Wieloletnim Programie Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Wysokie Mazowieckie, zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. 2016 poz. 1610).

15. OCENA ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU NA ŚRODOWISKO

Projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Podlaskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Białymstoku w sprawie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

prognozie oddziaływania na środowisko w przypadku konieczności jej opracowania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku w piśmie nr **WPN.410.3.15.2017.AR**

wyraził zgode na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.

Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku w piśmie nr **NZ.0523.46.2017**

poinformował, że projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z decyzją RDOŚ.

Korespondencja z powyższymi organami stanowi **ZAŁĄCZNIK 11** do niniejszego opracowania.

Spis tabel

Tabela 1. Ludność wg grup wiekowych w mieście w latach 2013-2015 (źródło: Urząd Miasta Wysokie Mazowieckie).....	12
Tabela 2. Obciążenie demograficzne w porównaniu lokalnym – stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).....	13
Tabela 3. Struktura wiekowa osób bezrobotnych na terenie miasta w roku 2015 (źródło: PUP).....	14
Tabela 4. Stopa bezrobocia w porównaniu lokalnym – stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).....	14
Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na powody na terenie miasta w 2015 r. (źródło: MOPS).....	15
Tabela 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na formy na terenie miasta w 2015 r. (źródło: MOPS).....	15
Tabela 7. Zdarzenia z punktu widzenia społecznego poczucia bezpieczeństwa na terenie miasta w 2015 r. (źródło: KPP).....	17
Tabela 8. Charakterystyka placówek oświatowych funkcjonujących na terenie miasta w 2015 r. (źródło: Urząd Miasta).....	18
Tabela 9. Charakterystyka szkół ponadgimnazjalnych funkcjonujących na terenie miasta w 2015 r. (źródło: www.polskawliczbach.pl).....	18
Tabela 10. Uczestnictwo mieszkańców w wyborach parlamentarnych w 2015 r. (źródło: PKW).....	19

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 11. Czytelniczy bibliotek w porównaniu lokalnym – stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).....	21
Tabela 12. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w 2015 r. w mieście (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)	23
Tabela 13. Charakterystyka infrastruktury technicznej na terenie miasta – stan na 2015 r. (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).....	24
Tabela 14. Wyroby azbestowe [kg] na terenie miasta (źródło: Baza Azbestowa).....	27
Tabela 15. Analiza SWOT (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie diagnozy oraz konsultacji społecznych).....	28
Tabela 16. Wskaźniki opisujące obszar zdegradowany (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie).36	
Tabela 17. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	39
Tabela 18. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	40
Tabela 19. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	43
Tabela 20. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	47
Tabela 21. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	48
Tabela 22. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	51
Tabela 23. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	55
Tabela 24. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	58
Tabela 25. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	62
Tabela 26. Podsumowanie zjawisk problemowych i potencjały Podobszaru A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	72
Tabela 27. Podsumowanie zjawisk problemowych i potencjały Podobszaru B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	77
Tabela 28. Podsumowanie zjawisk problemowych i potencjały Podobszaru C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	81

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 29. Zestawienie potrzeb rewitalizacyjnych dla całości obszaru rewitalizacji (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	85
Tabela 30. Ankieta dotycząca aspektów funkcjonowania miasta (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie ankietyzacji).....	87
Tabela 31. Ankieta dotycząca pożądaných efektów rewitalizacji (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie ankietyzacji).....	89
Tabela 32. Cele i kierunki GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	93
Tabela 33. Harmonogram rzeczowo-finansowy przedsięwzięć podstawowych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	97
Tabela 34. Harmonogram rzeczowo-finansowy przedsięwzięć uzupełniających (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	102
Tabela 35. Wystąpienie potencjalnych wzajemnych niepożądanych efektów/przenoszenia problemów spowodowanych realizacją działań rewitalizacyjnych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	108
Tabela 36. Komplementarność i logika powiązań pomiędzy działaniami a celami GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	109
Tabela 37. Wzajemne powiązania oraz synergia działań rewitalizacyjnych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	110
Tabela 38. Synchronizacja efektów oddziaływania działań rewitalizacyjnych na sytuację kryzysową (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	113
Tabela 39. Opis wpływów działań na łagodzenie zdiagnozowanych problemów (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	114
Tabela 40. Dopełnienie tematyczne działań rewitalizacyjnych na oddziaływanie w danym aspekcie (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	116
Tabela 41. Harmonogram realizacji GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	132
Tabela 42. Zasady wdrażania i modyfikacji GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	133
Tabela 43. Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji w latach 2017-2022. (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	135
Tabela 44. Wzór karty monitoringu projektu Programu (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	138
Tabela 45. Wskaźniki programowe (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	141
Tabela 1. Ludność wg grup wiekowych w mieście w latach 2013-2015 (źródło: Urząd Miasta Wysokie Mazowieckie).....	12
Tabela 2. Obciążenie demograficzne w porównaniu lokalnym – stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).....	13
Tabela 3. Struktura wiekowa osób bezrobotnych na terenie miasta w roku 2015 (źródło: PUP).....	14
Tabela 4. Stopa bezrobocia w porównaniu lokalnym – stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).....	14

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na powody na terenie miasta w 2015 r. (źródło: MOPS).....	15
Tabela 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na formy na terenie miasta w 2015 r. (źródło: MOPS).....	15
Tabela 7. Zdarzenia z punktu widzenia społecznego poczucia bezpieczeństwa na terenie miasta w 2015 r. (źródło: KPP).....	16
Tabela 8. Charakterystyka placówek oświatowych funkcjonujących na terenie miasta w 2015 r. (źródło: Urząd Miasta).....	18
Tabela 9. Charakterystyka szkół ponadgimnazjalnych funkcjonujących na terenie miasta w 2015 r. (źródło: www.polskawliczbach.pl).....	18
Tabela 10. Uczestnictwo mieszkańców w wyborach parlamentarnych w 2015 r. (źródło: PKW).....	19
Tabela 11. Czytelnicy bibliotek w porównaniu lokalnym – stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).....	20
Tabela 12. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w 2015 r. w mieście (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).....	22
Tabela 13. Charakterystyka infrastruktury technicznej na terenie miasta – stan na 2015 r. (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).....	23
Tabela 14. Wyroby azbestowe [kg] na terenie miasta (źródło: Baza Azbestowa).....	25
Tabela 15. Analiza SWOT (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie diagnozy oraz konsultacji społecznych).....	27
Tabela 16. Wskaźniki opisujące obszar zdegradowany (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie).....	34
Tabela 17. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	37
Tabela 18. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	39
Tabela 19. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	41
Tabela 20. Podsumowanie zjawisk problemowych i potencjały Podobszaru A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	69
Tabela 21. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	45
Tabela 22. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	47
Tabela 23. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	49
Tabela 24. Podsumowanie zjawisk problemowych i potencjały Podobszaru B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	73
Tabela 25. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	53
Tabela 26. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	56
Tabela 27. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych na ulicach obszaru zdegradowanego – podstawy wyznaczenia Podobszaru C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	59
Tabela 28. Podsumowanie zjawisk problemowych i potencjały Podobszaru C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	77

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 29. Zestawienie potrzeb rewitalizacyjnych dla całości obszaru rewitalizacji (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	81
Tabela 30. Ankieta dotycząca aspektów funkcjonowania miasta (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie ankietyzacji).....	83
Tabela 31. Ankieta dotycząca pożądaných efektów rewitalizacji (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie ankietyzacji).....	85
Tabela 32. Cele i kierunki GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	88
Tabela 33. Harmonogram rzeczowo-finansowy przedsięwzięć podstawowych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	90
Tabela 34. Harmonogram rzeczowo-finansowy przedsięwzięć uzupełniających (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	94
Tabela 35. Wystąpienie potencjalnych wzajemnych niepożądanych efektów/przenoszenia problemów spowodowanych realizacją działań rewitalizacyjnych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	99
Tabela 36. Komplementarność i logika powiązań pomiędzy działaniami a celami GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	100
Tabela 37. Wzajemne powiązania oraz synergia działań rewitalizacyjnych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	101
Tabela 38. Synchronizacja efektów oddziaływania działań rewitalizacyjnych na sytuację kryzysową (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	103
Tabela 39. Opis wpływów działań na łagodzenie zdiagnozowanych problemów (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	104
Tabela 40. Dopełnienie tematyczne działań rewitalizacyjnych na oddziaływanie w danym aspekcie (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	106
Tabela 41. Harmonogram realizacji GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	121
Tabela 42. Zasady wdrażania i modyfikacji GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	121
Tabela 43. Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji w latach 2017-2022. (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	124
Tabela 44. Wzór karty monitoringu projektu Programu (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	127
Tabela 45. Wskaźniki programowe (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	129

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Miasta Wysokie Mazowieckie na tle województwa podlaskiego i powiatu wysokomazowieckiego (źródło: www.kupsprzedaj.pl).....	10
Rysunek 2. Plan Miasta Wysokie Mazowieckie (źródło: www.wysokiemazowieckie.pl).....	11
Rysunek 3. Podział Miasta Wysokie Mazowieckie na analizowane osiedla (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie).....	32
Rysunek 4. Obszar zdegradowany Miasta Wysokie Mazowieckie (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie).....	37
Rysunek 5. Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	44

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Rysunek 6. Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	45
Rysunek 7. Koncentracja zjawisk negatywnych – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	46
Rysunek 8. Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	52
Rysunek 9. Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	53
Rysunek 10. Koncentracja zjawisk negatywnych – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	54
Rysunek 11. Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	63
Rysunek 12. Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	64
Rysunek 13. Koncentracja zjawisk negatywnych – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	65
Rysunek 14. Obszar rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie (źródło: Załącznik do uchwały Nr XXXII/125/17 Rady Miasta Wysokie Mazowieckie z dnia 28 marca 2017 r.).....	67
Rysunek 15. Zasięg rewitalizacji – Podobszar A (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie).....	69
Rysunek 16. Dwa z trzech budynków socjalnych znajdujących się przy ul. Przechodniej. (źródło: www.google.pl/maps).....	70
Rysunek 17. Niezagospodarowany i zaniedbany brzeg rzeki Brok. (źródło: www.google.pl/maps).....	71
Rysunek 18. Zasięg rewitalizacji – Podobszar B (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie).....	74
Rysunek 19. Miejski Ośrodek Kultury – wymaga wewnętrznego doposażenia w celu zapewnienia utrzymania funkcji kulturalnych. (źródło: mok.wysokiemazowieckie.pl).....	75
Rysunek 20. Brak miejsc parkingowych zmusza kierowców do parkowania na jezdni, utrudniając płynność i zmniejszając bezpieczeństwo ruchu pojazdów. (źródło: www.google.pl/maps).....	76
Rysunek 21. Zasięg rewitalizacji – Podobszar C (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie).....	79
Rysunek 22. Upadający budynek dworca PKS wymagający natychmiastowej rewitalizacji i zapewnienia stabilnych warunków dla rozwoju lokali usługowych na jego terenie. (źródło: www.google.pl/maps).....	80
Rysunek 23. Ocena funkcjonowania miasta pod względem ogółu aspektów w stosunku procentowym (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	89

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Rysunek 24. Wskazania pożądaných efektów rewitalizacji w stosunku procentowym (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	90
Rysunek 25. Zasięg funkcjonalno-przestrzenny działań – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	105
Rysunek 26. Zasięg funkcjonalno-przestrzenny działań – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	106
Rysunek 27. Zasięg funkcjonalno-przestrzenny działań – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	107
Rysunek 28. Źródła finansowania działań rewitalizacyjnych ze środków publicznych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	123
Rysunek 29. Źródła finansowania działań rewitalizacyjnych ze środków prywatnych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	123

Spis załączników

- Załącznik 1. Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.
- Załącznik 2. Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – mapa w skali 1:5000.
- Załącznik 3. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – mapa w skali 1:5000.
- Załącznik 4. Ankieta na temat aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji problemowych obszarów Miasta oraz oczekiwanych działań mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze.
- Załącznik 5. Formularz zgłaszania uwag do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.
- Załącznik 6. Raport z konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.
- Załącznik 7. Formularz zgłaszania działań do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Wysokie Mazowieckie.
- Załącznik 8. Wzór karty pracy przedstawiania kierunków działań.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Załącznik 9. Formularz konsultacyjny do projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.

Załącznik 10. Raport podsumowujący z konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.

Załącznik 11. Korespondencja z organami opiniującymi Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.